

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ
ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
за четвърта подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

**ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ**

Варна, 2018

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

Автори на разработките по образователни направления:

Български език и литература – проф. д-н Маргарита Тодорова Терзиева,
Миглена Тодорова Лазарова, Камелия Москова Йорданова

Математика – доц. д-р Виолета Йорданова Ванева, доц. д-р Ася Симеонова Велева,
гл. ас. д-р Галина Георгиева Георгиева, Христина Димитрова Балусева

Околен свят – д-р Ели Георгиева Георгиева

Изобразително изкуство – гл. ас. д-р Валентина Тодорова Радева,
Павлинка Георгиева Памукова

Конструирание и технологии – доц. д-р Светла Христова Петкова

Физическа култура – проф. д-р Антоанета Иванова Момчилова

Художници – автори на
графичния дизайн и корица: инж. диз. Христина Иванова Дякова
Живко Иванов Рухов
Редактор Светла Костова
Коректор Зоряна Стоянова

Българска. Първо издание. 2018 г.
Формат 60x90/8.
Печ. коли 28
Издавателство „Бит и техника“ ООД,
Варна 9009, ул. „Кап. Райчо Николов“ №101

ISBN 978-619-7457-67-4

© Маргарита Тодорова Терзиева, 2018
© Миглена Тодорова Лазарова, 2018
© Камелия Москова Йорданова, 2018
© Виолета Йорданова Ванева, 2018
© Ася Симеонова Велева, 2018
© Галина Георгиева Георгиева, 2018
© Христина Димитрова Балусева, 2018
© Ели Георгиева Георгиева, 2018
© Валентина Тодорова Радева, 2018
© Павлинка Георгиева Памукова, 2018
© Светла Христова Петкова, 2018
© Антоанета Иванова Момчилова, 2018
© Христина Иванова Дякова – графичен дизайн и корица, 2018
© Живко Иванов Рухов – корица, 2018
© Издавателство „Бит и техника“ ООД, всички права запазени, 2018

ПРОГРАМНА СИСТЕМА „ЗЛАТНОТО КЛЮЧЕ“

Приетият през 2016 г. Закон за ПУНУО и измененията в свързаната с него Наредба №5/03.06.2016 г. за предучилищното образование определят като задължителна подготовката на децата на 5 – 7-годишна възраст и отчитат мястото на подготвителните групи като естествен свързващ елемент в образователната спирала „детска градина – училище“. Наредбата определя държавните образователни стандарти (ДОС) и очакваните резултати в предучилищното обучение, съобразени изцяло с психо-физическите особености на децата на тази възраст, както и с изискванията за организиране на дейностите в педагогическия процес и прилагане на програмните системи.

Ръководени от нормативните разпоредби и необходимостта от иновативни педагогически решения и инструментариум съобразно динамично променящата се обкръжаваща децата среда, университетски преподаватели и действащи учители обединиха усилията си в авторски колектив за създаване на дидактичната система „Златното ключе“. Системата се състои от одобрените от МОН познавателни книжки и техните електронни варианти по образователните направления „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Конструиране и технологии“ и „Музика“. Тя включва и допълнителни образователни ресурси, като:

- книга за учителя с методически указания за провеждането на всяка педагогическа ситуация по отделните образователни направления (включително физическа култура), литературни текстове, текстове на песни и описание на музикални и спортноподготвителни игри;

- книга за учителя по музика с подробни методически разработки на ситуацияите със съвременни интерактивни методи, игри по ТРИЗ педагогика, игрови елементи по музикална система „Шулверк“, нотно приложение на народни и популярни песни, авторски и други музикално-дидактични, музикално-подвижни и фолклорни игри, сценарии за тържества;

- примерно годишно тематично разпределение по седмици и по направления;
- портфолио на детето, включващо тестова батерия със задачи по всяко образователно направление и чек лист в удобен табличен вид за нанасяне на резултатите от проследяване постиженията на детето (входно и изходно ниво), картони за отбелязване на индивидуалните особености, предпочитания, впечатления, интереси и желания на детето, папка за събиране на материали от практическата дейност на детето – фотографии, рисунки, картички, апликации и други;

- христоматия по български език и литература;
- сборник с приказки на различни етноси и народи;
- автодидактични игри по български език и литература и математика;
- комплект от материали за практическа работа по конструиране и технологии;
- нагледни дидактични табла по всички образователни направления и други.

Основна цел на усилията на авторите при разработване на системата и помагалата към нея е те да бъдат достъпни за всички деца на прага на училището. Предложените в книжките дидактични игри, упражнения и конструктивни модели позволяват реализиране на постепенна смяна на доминиращата игрова дейност (като процесуална стимулация) с дейности, в които се диференцират игровите от учебните мотиви – игра с учене, без да се слага рамка на педагогическата практика. Всяка една от предложените педагогически ситуации поставя детето в условия на проблемност така, че да предизвика у него желание и готовност да мисли, преживява, решава и действа, да развива своето въображение, емоционалност и инициативност, да прави самостоятелен избор и не на последно място – получените представи и знания да поразжат у него нови въпроси и желание за откривателство и творчество. За целта всяка тема е представена така, че участието в дейностите да бъде за детето интересно приключение със спътник и помощник героя Щурчо, „отварящ със златно ключе“ врата към реални или въображаеми ситуации, в които детето неусетно да придобие необходимите му начални общоучебни умения:

- да слуша и внимава;
- да общува свободно и да изразява собствена гледна точка;
- да обогати речника си, да се стреми да разсъждава, да се ориентира по отношение на времето и пространството;
- да усвои норми на социално приемливо поведение, да създава и поддържа взаимоотношения;
- да възприема задача в целева педагогическа ситуация;
- да се ръководи от правила при решаване на задача по даден образец и словесна инструкция;
- да пренася знания, умения и навици в нова познавателна ситуация;

- да овладява и използва нови способности за решаване на задача съобразно нарастващите му възможности за самостоятелна дейност;
- да преодолява затруднения, да показва готовност и мотивация да опита отново при грешка и да достигне краен резултат;
- да проявява желание за екипна работа, като споделя в групата своите идеи и се съобразява с тези на другите;

- да придобие увереност, че го очаква нещо приятно и позитивно при постъпване в първи клас.

Тъй като готовността на детето за училище е съвкупност от психическа готовност и специална подготовка, овладяването на тези общоучебни умения има за цел трансформирането на получените представи и умения в трайни знания. За целта при подбора и структурирането на образователното съдържание авторският колектив спазва водещите в предучилищното образование принципи:

- Достъпност – чрез игрови мотиви и алгоритми за работа;
- Системност и последователност при планиране;
- Научност – представяне на понятия, съобразени с възрастовите особености, без да се нарушава структурата на съответните науки;
- Интегративност между всички образователни направления;
- Интерактивно представяне на темите и ситуациите – децата придобиват знания и умения чрез преживяване и емоционална рефлексия (осъзнаване на собствените чувства и емоции);
- Диференциран и индивидуален подход;
- Толерантност и сътрудничество;
- Традиции и визийност – включване на детето в художествено-продуктивни дейности и осигуряване на възможност за обмен на новаторство.

За постигане на очакваните резултати по ДОС Наредба №5/03.06.2016 г. предвижда минимум 15 педагогически ситуации седмично за трета и 17 за четвърта подготвителна група:

	БЕЛ	ОС	Математика	ИИ	КТ	Музика	ФК
3 гр.	2	2	2	2	2	2	3
4 гр.	3	2	3	2	2	2	3

С оглед на по-пълна оптимизация на възпитателно-образователния процес и по-цялостно реализиране на темите и образователното съдържание, заложен в системата, авторите са изготвили примерно годишно тематично разпределение, в което е включена допълнителна педагогическа ситуация по БЕЛ и което би могло да се осъществи седмично в следния вариант:

За трета подготвителна група – общо 16 ситуации

	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
сутрин	ОС БЕЛ	Музика Математика	КТ ФК	Музика Математика	БЕЛ ИИ
след обяд	ИИ ФК	КТ	БЕЛ	ОС	ФК

За четвърта подготвителна група – общо 18 ситуации

	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
сутрин	ОС БЕЛ ФК	Музика Математика	БЕЛ КТ ФК	Музика Математика	БЕЛ ИИ
след обяд	ИИ	ОС КТ	Математика	БЕЛ	ФК

В книгата за учителя заедно с образователните задачи във всяка тема по съответното образователно направление се дават методически насоки за мотивация на децата и реализиране на педагогическите ситуации, без да се рамкира или ограничава учителският потенциал.

На всички педагогически екипи, избрали познавателните книжки, електронните им варианти и другите ресурси на дидактическата система „Златното ключе“, желаем ползотворна и наситена с положителни емоции работа.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Обучението по български език и литература се подчинява на определени психолингвистични принципи, на актуални художествено-естетически и педагогически закономерности.

Овладеяването на езика и развитието на речта разкриват потребността от обогатяване и самообогатяване на устната реч – диалогична и монологична, ситуативна и контекстна, продуктивна и репродуктивна, подготвена и неподготвена. Всяка по свой начин подготвя детето за специфичните цели на общуването, за комуникацията с връстници и възрастни.

Практическото овладяване на българския език е нужно на бъдещите ученици и особено на тези, чийто майчин език е различен от българския. Развитието на езиков усет се формира у едни и усъвършенства у други с помощта на занимателни игри и упражнения.

Възприемането на творби от фолклора и литературата, осмислянето и пресътворяването на техните послания изграждат нравствени и естетически норми за оценяване на художествената и нехудожествената реалност, за мястото и ролята на детето в нея.

Съдържанието на образователното направление „Български език и литература“ е структурирано в шест образователни ядра:

1. Свързана реч
2. Речник
3. Граматически правилна реч
4. Звукова култура
5. Възприемане на литературно произведение
6. Пресъздаване на литературно произведение.

То има за цел да стимулира чрез традиционни и иновативни способности работата по овладяването на езикови и литературни знания и умения, обогатяването на детската душевност с позитивни художествени примери, съприкосновението с прекрасното и пресъздаването му със средствата на словото.

Тази цел се постига чрез решаването на следните задачи:

1. Разкриване многообразието на изразни средства, чрез които българският език е действен комуникативен инструмент в процеса на общуване с връстници и възрастни;
2. Осмисляне идейните и художествените послания на фолклорните и литературните творби, предназначени за възприемане и интерпретация;
3. Предлагане на адекватен действен методически инструментариум, чрез който се активизира художествено-творческата детска дейност.

Основна организационна форма за реализиране целта и задачите на помагалото са *педагогическите ситуации*. Те са структурирани така, че да постигнат максимална педагогическа ефективност:

- В уводната част се откроява темата, пробужда се интерес към нея;
- В основната част се извършва запознаване с нова езикова единица или литературно произведение, респективно се затвърдяват и обобщават знания, свързани с тях;
- В заключителната част посредством занимателни игри и упражнения се постига цялостен завършек, който носи удовлетворение и усещане за придобито ново знание/ умение.

Разделите, свързани с обучението по български език:

- осъществяват плавен преход към училищна възраст;
- осигуряват овладяването на езикови знания на фонетично, лексикално, морфологично, синтактично и стилистично равнище, адекватни на предучилищната възраст;
- с помощта на остензивни определения изграждат определена езикова грамотност.

Под формата на различни дидактични игри и упражнения тази информация непринудено се превръща в част от операционните знания и умения, които 6 – 7-годишното дете ще демонстрира с лекота и охота в съревнование с връстниците и със самото себе си.

Възприемането на художествените произведения и техните интерпретации предлага редица естетически и нравствени провокации за малките възприематели:

- разграничаване на фолклорни и литературни жанрови форми;
- откриване на епизодите и персонажната им система;
- опериране с художествени изразни средства;

- емоционално съпреживяване на проблемите и изборите на героите;
- възпроизвеждането на текстове чрез заучаване наизуст, драматизиране и „дописване“ на творбата;
- опити за превъплъщаване в роли;
- развитие на детското словесно творчество: съставяне на римушки, стихчета и гатанки; контаминиране на приказни сюжети и т.н.

Темите на наративните, лирическите и лиро-епическите творби са съзвучни с детското светоусещане:

- любов към родината, към родния дом и близките;
- възхищение от красотата на природата във всичките ѝ сезони;
- желание да се съхранят вековните традиции;
- преклонение пред паметта на националните герои и събитията, променили отечествената история...

Педагозите трябва да реализират усвояването на езиково-литературните умения във *взаимна връзка с образователното съдържание на останалите направления*, да осигурят вътрешно интегриране на целите на обучението по български език и литература в областта на: слушане, говорене, създаване на собствени текстове чрез преразказ и разказ; овладяване смислоразличителната роля на думата, опериране със синоними и антоними, пряко и преносно значение; разпознаване и конструиране на основните граматични единици и структури; откриване позицията на звука в думата; развитие на начални графични умения; овладяване на вербална и невербална комуникация при пресъздаване поведението на герой; споделяне на впечатленията от пресътворяването на художествена творба със средствата на музиката, живописата, театъра, киното.

Учителят играе огромна роля като посредник между детето и света на словото:

- От една страна, той дава образци на правилна употреба на конкретни езикови единици; въвежда речев етикет и поведенчески модели за всекидневно общуване; обяснява чрез подходящи примери правоговорните и стилистичните норми;
- От друга страна, чрез света на художествената литература помага на детето да опознае човешките взаимоотношения, възпитава морални и естетически чувства у него.

Играта като основна дейност на детето е застъпена в различни разновидности: дидактична игра, автодидактична игра, дидактично упражнение, игра драматизация, игра пътешествие, състезателна игра и т.н. Чрез игровото преустройство на света малчуганите обогатяват своите знания и представи, а педагозите дискретно ги подготвят за срещите с реални житейски ситуации.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

1. ЧАСТ

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Отново заедно“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Разговор за лятната ваканция;
- Развиване на умения за слушане, възприемане и разбиране на информация в диалог – образец;
- Развиване на умения за самостоятелно конструиране на прости и сложни изречения съобразно контекста на изказване; съгласуване на съществителните по род и число, правилна употреба на глаголните времена.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Въвеждане в темата с песен „Ваканция“. Спомняте ли си песента, с която се разделихме в началото на лятото? (https://www.youtube.com/watch?v=8qkKvy_qykg)
2. Как прекарахте ваканцията? Срецахте ли се с деца от детската градина?
3. Разгледайте снимките, които сте донесли? Разделете ги в групи според местата, на които сте били? (планина, море, на село)
4. Запознахте ли се с нови приятели през лятото? Какви думи използвате, когато се срещате и се запознавате с нови хора?

Тема: „Сбогом, китно лято“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Възприемане на стихотворението „Сбогом, китно лято“ от Васил Павурджиев;
- Интерпретиране на настроението и тълкуване на изразните средства: епитети, художествени словосъчетания и др. (*капчук, късни цветя, целунал с ледена уста, влачат по земята дрипави поли, върволица, китно лято, златни ниви, венци от мак*).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Спомнете си невероятната ваканция през лятото. Трябва да се сбогуваме с лятото, защото посрещаме следващия сезон – сезона, в който учениците тръгват на училище
2. Чуйте стихотворението „Сбогом, китно лято“ от Васил Павурджиев“. Как природата се променя?;
3. Чуйте две музикални произведения. Кое музикално произведение илюстрира настроението на стихотворението „Сбогом, китно лято“?
(<https://www.youtube.com/watch?v=q3u4p6SBnZg>), (<https://www.youtube.com/watch?v=qjALs7XL6xA>)
4. Разгледайте картинките в познавателната книжка (2. задача). С кои художествени словосъчетания от стихотворението свързвате картинките?
5. Съставете свои изречения по картината в познавателната книжка (1. задача), като използвате думи от стихотворението (жълти листа, дълга върволица, Слънчо драг).

Тема: „Думите около нас“

Ядро: речник, свързана реч.

Образователни задачи:

- Обогаляване речниковия запас на децата с думи от заобикалящата ги среда с обобщаващо значение – дрехи, играчки, плодове, зеленчуци, предмети от бита (ДИ „Един показва, друг казва“; „Кажете с една дума“);
- Развиване на умения за диалогична реч – слушане и разбиране на информация в група („Да си сменим местата“ – интерактивна техника);
- Активна употреба на думи признаци, характеризиращи лятото като годишно време („Как лятото рисува...“).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Всяко нещо около нас може да назовем с дума. Кажете дума, с която назоваваме предмет, прибори, цветове, настроение...
2. Аз ще назова различни думи, а вие ще ги назовете с една дума (диван, стол, табуретка; люляк, карамфил).
3. С 1. задача в познавателната книжка предлагаме на децата да играят играта „Обратната дума“. На всяка назована дума те търсят дума с противоположно значение.
4. Предлагаме играта „Аз казвам, ти продължаваш“. Задаваме въпрос, на който децата отговарят, след което те задават въпрос, за да отговори друг. Например: Кое може да превозва хора във водата? Назови и опиши. Децата могат да назоват различни превозни средства (лодка, кораб, моторница, които се движат с помощта на гребла, платна, двигател). Те от своя страна задават своя въпрос: Накъде могат да отплават? След отговора въпросът може да е: Какво могат да видят там?
5. По подобен начин може да се разиграе 3. задача в познавателната книжка.

Тема: „Писмо до приятел“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, пресъздаване на литературно произведение, речник.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на умения за участие в диалог и употреба на етикетни форми на общуване (*интерактивна техника „Интервю“*);
- Затвърдяване на правилно звукопроизношение и умения за конструиране на кратък повествователен текст чрез разказване на случки, в които детето е пряк участник – стимулиране самостоятелен подбор на думи (*с обобщаващо значение, признаци*) съобразно контекста на изказването и правилното им съгласуване в изреченията;

- Развиване на здравно-хигиенни навици в подготовка за писане (ПИ с пръсти – „Писмо до приятел“);
- Заучаване на стихотворението „Сбогом, китно лято“ от В.Павурджиев.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започваме с играта „Аз казвам дума – ти се сещаш за друга дума“. Пример: ученик – уча – училище – учител
2. В детската градина учим букви, цифри. Предлагаме играта „Аз рисувам – ти познаваш“. (Дете рисува кръгче на гърба на детето пред него. Щом го познае, то го рисува на гърба на друго дете, подобно на играта „Телефон“.)
3. Във 2. задача на децата се предлага възможност да нарисуват картина по свое желание. После картините се нареждат на дъската. Всяко дете описва с думи нарисуваното, а другите деца трябва да познаят коя е описаната картина.
4. След като повторят по пунктирните линии, децата изказват предположение на кого маха момичето, с кого се сбогува, кого посреща (3. задача).
5. На кого биха изпратили това писмо? Стимулира се детското въображение за формулиране на най-невероятни отговори.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Подбери дума“

Ядро: граматически правилна реч, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Обогатяване представите на децата за думата като езикова единица и лексикалното ѝ значение в активния речник;
- Развиване на уменията за ориентиране в звуков състав на думата – определяне на първи и последен звук;
- Конструирание на граматически правилно построени изречения по опорни думи;
- Упражняване на графични умения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата играта „Кажи дума, прибави дума“. Дете казва дума, с която назоваваме цвят (например: червен). Прибави дума, с която назоваваме нещо за обличане (червена блуза). Кажете други думи, които са към групата на дрехите (рокля, яке, риза). Прибавете думи, описващи какви са дрехите (стари, чисти, шарени, копринени).
2. На дъската са сложени букви (например: А, М, Р). Всяко дете си намисля дума с една от трите букви. След това децата отиват при буквата. Всяко дете назовава думата, която си е намислило, а останалите деца проверяват дали детето правилно е определило първия звук на думата.
3. По същия начин работят в познавателната книжка (3. задача).
4. Предлага се на децата да съставят изречение с две думи: усмивка, деца; раница, голяма.

Тема: „Балонът на ядá“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч, свързана реч.

Образователни задачи:

- Възприемане на приказка („Балонът на ядá“ от Диана Петрова);
- Провокиране на емоционално-оценъчно отношение към литературното произведение (речев етикет);
- Интерпретиране на езиковите изразни средства в приказката със синоними (сдърпвали, грижливо, гузно, прошка);
- Конструирание на изречения с анализирани езикови изразни средства.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Въвеждане в темата става с играта на думи „Назови чувството“. На децата се предлагат илюстрации на различни емоционални състояния. Те трябва да разпознаят и назоват чувствата, които са изписани на лицата.

2. Чуйте приказката „Балонът на ядá“;
3. Какви чувства разпознавате у героите? Как се променят чувствата в сърцето на Христина? Какви чувства изпитва братчето ѝ? Какво означава думата „гузно“?

Предлагаме на децата песента „Усмивка“ (www.youtube.com/watch?v=P2ELr4-Rl4k) Кое е това, което винаги ще победи ядá и съпътства доброто наастроение?

Тема: „Как думите помагат“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, свързана реч, речник.

Образователни задачи:

- Стимулиране на умения за творчески преразказ на позната приказка („Балонът на ядá“ се пресъздава в творчески преразказ „Балонът на радостта“);
- Формиране на представи за думи антоними, значение и употреба в активния речник;
- Упражняване на графични умения и изразяване на отношение в илюстрация.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Изобразително изкуство“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата да си спомнят настроенятия на Христина и Йордан от приказката „Балонът на ядá“ от Дияна Петрова чрез играта „Кажи обратната дума“.
2. Случвало ли ви се е да сте ядосани? Какво правите, за да промените това чувство?
3. Предлагат се картини с различни ситуации. (Дете дърпа играчка, разваля играта на друго дете, помага въкъши.) Децата анализират чувствата в различните картини и какви думи използват в различните ситуации.
4. Предлагаме на децата да трансформират приказката със заглавие „Балонът на радостта“. Стимулираме децата да включват в разказа си случки, които предизвикват усмивката на лицата (2. задача).
5. Може да припомним текста от песента „Усмивката“.

Тема: „Приатели“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, речник.

Образователни задачи:

- Усвояване на умения за конструиране на кратък текст случка с помощта на опорни думи, въпроси, лични впечатления, преживявания;
- Развиване на умения за самостоятелен подбор на думи според контекста и правилното им съгласуване по род и число в различни по вид изречения;
- Развиване на умения за конструиране на просто изречение със зададена дума и моделиране на словесния състав.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Въведението в темата може да започне с песен за приятелството. (www.youtube.com/watch?v=JqcGrLmAZ0A); МПИ „Радвам се да те видя“.
2. Беседа: Какво означава думата „приятелство“? Защо казваме, че приятелят е богатство? Кога е той опора за нас?
3. Разгледайте картинките (1. задача). Разделете картинките в две групи.
4. Съставете кратки изречения за всяка картинка от двете групи. Какви думи можеш да прибавиш към думата „приятел“? (верен, добър, отзивчив).
5. Разкажете случка, в която вие доказвате вашето приятелство. Помагайте си с думите (помагам, подавам ръка, задружни, заедно).

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Разбърканите думички“

Ядро: граматически правилна реч, свързана реч, речник.

Образователни задачи:

- Формиране на представи за изречението като езикова единица и носител на информация („Картинките говорят“);
- Затвърдяване на представата за думата като основна езикова единица чрез гатанки с полуотговор и

откриване на логически и асоциативни връзки между думи („Отстрани излишната дума“);

- Развиване на умения за конструиране на кратко просто изречение със зададена дума и моделиране на словесния състав на изречението;

- Възпитаване на волево внимание и концентрация в целенасочена езикова дейност.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Въвеждаме в темата, като разказваме приказката „Река от думи“ от Доналд Бисет.
2. Децата осъзнават, че едни и същи думи могат да се подреждат по различен начин, но ако са разбъркани, изречението е неразбираемо.
3. Децата пробват сами да конструират изречение с разбъркани думи (1. задача).
4. Вниманието на децата се насочва към значението на думите, откриването на логическата връзка между тях (2. задача). Игра „Отстрани излишната дума“.
5. Изгражда се умение да съставят изречение по всяка картинка (картинка 1, 2). Децата търсят логическата връзка между картинките и третата картинка от задачата (3. задача).

Тема: „Есенни листа“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Възприемане на разказа „Листата“ от Е. Пелин;
- Интерпретиране на езиковите изразни средства с преносно значение в разказа (*лъчите на слънцето се мятаха, гората изглеждаше сребърна, пошушна, отрони, зашепна; листата падат като златни птички*);
- Формиране на умения за отделяне на изречение от текст и конструиране на изречения с анализирани-те езикови изразни средства от разказа.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата да разгледат две картини с цветни петна (първата – с жълти, оранжеви, червени, кафяви цветове и втората – със сини, зелени, сиви цветове).
  2. Кой сезон е сега? Кои са цветовете на есента? С какво есента се отличава от другите сезони?
  3. Чуйте разказа „Листата“ от Елин Пелин. Какво е настроението в разказа? Оцвети кръгчето до картината, както е указано в познавателната книжка (1. задача).
  4. Споменете си думите на автора: „изтръпнала от студ“, „сребърна“, „слана студена“, „студени води“.
- За кой сезон ни напомнят?
5. Разгледайте картинките във 2. задача. С кои думи от разказа ги свързвате?
  6. С кого се прощава липата? За какво разговарят липата и листата?

Тема: „Думичките подреди и ни разкажи“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Систематизиране представите на децата за композицията на разказа;
- Развиване на умения за съставяне на разказ по картина с есенна тематика;
- Стимулиране проявата на творчество при представяне на сюжетната линия;
- Затвърдяване на умения за конструиране на изречения по зададена дума и моделиране на кратко просто изречение със самостоятелни думи.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Пред децата има две картини с есенна гора (мъглива, мрачна и слънчева, златна).
2. Какво е настроението в двете картини? Кои от посочените думи описват картините? (мъглива, облачна, топла, златошита, пъстра, красива).
3. Разгледайте картината (1. задача). Какво е настроението? На коя от двете картина прилича? С кои от предложените думи ще я опишете?
4. За да съставим разказ, е необходимо да отговорим на определени въпроси. Кои са на картината? Къде се намират? Кой какво прави? Какво ще се случи?
5. Избираме заглавие, което отговаря на съдържанието на разказа. Учителката предлага на децата варианти, а децата избират подходящото заглавие (например: „Есенна разходка в гората“, „Рожден ден“, „На

И отиваха да проверят откъде идва шумът. Така намираха квакащата Миранда, а под нея – и пощенската кутия. Тогава те пуснаха писмата си и доволни се прибираха у дома.

Месец: април (32. седмица)

Тема: „В азбуката най-накрая“

Ядро: свързана реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Запознаване с графичния знак на букви „Ю“ и „Я“; откриване на буквата в различни думи;
- Затвърдяване на умения за ориентиране в буквен модел;
- Развиване на умения за създаване на загадки за букви.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Помните ли с коя буква започва нашата азбука? Коя е втората буква от азбуката? А знаете ли кои са последните букви в нашата азбука? Открийте ги, скрити в картинките на „тъпана“ и „маргаритката“ (1. задача в познавателната книжка).
  - Разгледайте буква „Ю“. От кои познати букви се състои буквата („О“, „Н“);
  - Разгледайте буква „Я“. От кои познати букви се състои? На коя буква прилича, но се е обърнала с гръб?
2. Разгледайте картинките на дъската. Разделете ги в две групи, като гледате коя е началната буква на думата. (Слагаме букви „Я“ и „Ю“. Наоколо са разпръснати картинки – ютия, юмрук, ягода, ябълка.)
3. Измислете думи, в които се чуват тези звукове, но не са в началото (кюфте, пуяк, кукумявка).

Тема: „Хайде да играем“

Ядро: звукова култура, речник.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на умения за звуков и сричков анализ на думи; определяне на местоположението на звук в дума;
- Затвърдяване на представи за графични знаци на букви и правилно артикулиране на звука в думи;
- Упражняване на умения за съотнасяне на думи към цветни звукови модели и съставяне на задачи по тях („Намислих си дума“; „Коя е думата“; „Познай и изговори“).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. На дъската има сложени картинни изображения (луна, огън), разпръснати букви.
  - Извикват се деца да намерят и подредят буквите в думи и да ги слагат под картинките;
  - Други деца подреждат цветни модели под буквите;
  - Децата разделят думите на срички;
  - Измислят други думи по тези модели (например: маса, агне).
2. Учителката предлага готов цветен модел на дума (например „пейка“). Върху цветните картончета слага първата и последната буква. Децата сами трябва да се досетят кои са останалите букви от думата, като разглеждат предложените картинки.
3. За коя дума си мисля, като знаете, че има толкова срички в думата, колкото пъти тропна (плесна с ръце; колкото крачето има врабчето)?

Тема: „На Гергьовден“

Ядро: възприемане на литературно произведение, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Емоционално възприемане на стихотворението „На Гергьовден“ от Ран Босилек; интерпретиране на съдържанието, настроението и езиковите изразни средства – уточняване на представите за празника и на събитията, които го съпътстват;
- Развиване на слуховите възприятия – откриване на звукосъчетанието „ДЗ“ в думи;
- Затвърдяване на представите за буквите и за подредбата им в азбуката („Кой е моят съсед?“).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

Кои са пролетните празници? На кой пролетен празник празнуват овчарите?

1. Чуйте песента на Верка Сидерова „Люшна̀ли са, залю̀лели“. Какво още се прави на Гергьовден?
<https://www.youtube.com/watch?v=F4HS0f-6oWA>

2. Чуйте стихотворението „На Гергьовден“ от Ран Босилек (1.задача). Какво е настроението в стихотворението? Как се забавляват на празника децата?

3. Какво е вързано на вратлето на агънцата, за да не се изгубят? (2. задача в познавателната книжка). Какъв звук издават? Можете ли да го изговорите? На дъската са записани две двойки звукове: „ДЗ“, „БР“. Кой звук чуваме от звънчето?

4. На дъската се слагат няколко последователни букви от азбуката (например: А, Б, В, Г, Д). Кои са съседите на буква „В“? А на буква „Г“?

Тема: „Познай коя е думата“

Ядро: речник, звукова култура, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на умения за откриване на конкретен звук в дума; затвърдяване на представите за думата като последователност от букви;

- Формиране на умения за сричков анализ и словообразуване във вербален план. (ДИ за затвърдяване представите на децата за звуковете и графичните им изображения);

- Упражняване на умения за образно „четене“ на дума – свързване и изговаряне на буквите в сричка; образуване на дума по дадена сричка или разместени срички;

- Затвърдяване на рефлексия за граматически правилно конструирано изречение.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Чуйте една песен – „Буквичката А“. За кои още букви се пее в песента? Открийте ги на таблото.
<https://www.youtube.com/watch?v=NlQsolW49IU>

2. Когато не стоят сами, а се сприятеляват, какво се получава? Децата може да се разделят по групи и във всяка група да получават различни думи от предложени букви.

- Игра „Буква търси другарче“. Едно дете има една буква в ръката си и си търси другарче (образува сричка). След това двете букви си търсят отново другарчета и така образуват дума, докато се разхождат;

- Игра „Сричка търси другарче“. Вариант е, когато дете държи в ръка картонче с изписана сричка. Докато се разхожда, търси друга сричка, за да се получи нова дума.

3. А какво ще стане, когато се срещнат две думи? Ще се получи изречение. Може да е смешно, невероятно, излязло от някоя приказка небивалица. Две деца си намислят по една дума. Когато ги изговорят, те може да нямат връзка помежду си. Идеята е каквито и да са думите, децата да могат да съставят изречение с двете думи, а може и кратка приказка. (Например с „гребен“ и „полянка“: „На една зелена полянка се разхождал един гребен. Той бил тъжен, защото малкото момиченце с дългите красиви коси не искало да му бъде другарче...“)

Месец: май (33. седмица)

Тема: „Всички букви като зная“

Ядро: звукова култура, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Затвърдяване и систематизиране на представите на децата за звук, буква, дума, изречение, сричка;

- Затвърдяване и усъвършенстване на уменията за: отделяне на думата от потока на речта; звуков анализ на дума и условно обозначаване на звуковете в модел; откриване на сходство и различие в модел на думи с един и същ звуков състав;

- Затвърдяване и усъвършенстване на уменията за словесен анализ, конструиране и моделиране на изречение по схема/ модел. (ДИ „Разпознавам – назовавам“; „Коя е моята дума?“; „Огради буквите, за които няма дума“; „Разбъркани изречения“ – игра по групи; „От части – дума“).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Чуйте една много весела песен за гласните, в която от звуковете, когато се сприятеляват, се получа-

ват забавни думи. Тези думи може да не означават нищо, но кой знае... в някоя далечна страна може да се говори на такива езици: (www.youtube.com/watch?v=x4Z8RbJ1F0Y)

2. Чуйте приказката „Река от думи“ от Доналд Бисет:

Имаше едно време една река от думи. Тя се вливаше в морето, което пък се състоеше от книжки с приказки.

Когато реката си течеше, думите и буквите се блъскаха една в друга и в скалите, също както водите на обикновените реки.

– Сетих се – възкликна веднъж реката. – Хайде да напишем приказка! Имаше едно време...

– Ура! – извикаха останалите думи. – Точно така започва всяка приказка. А какво следва после?

И реката от думи им разказа следната приказка:

Имаше едно време една река от думи. Тя се вливаше в морето, където думите отиваха в книжките с приказки. Не щещ ли, една малка видричка преплува реката и думите се объркаха така, че вместо „Имаше едно време“ те изписаха „Едно имаше време“. Стана голяма каша.

– Ама че пакостлива видричка си ти! – ядосано рече реката от думи на видричката, която се казваше Чарли. – Развали ни цялата приказка!

– Ужасно съжелявам! – отвърна Чарли. – Може би ако преплувам отново реката, нещата ще се оправят.

И тя преплува обратно, а когато излезе на отсрещния бряг, прочете: „Време имаше едно“.

– Със сигурност това не е правилният ред – извика тя.

Реката обаче се развълнува и скоро думите се подредиха както трябва: „Имаше едно време – прочете видричката – една видричка на име Чарли“.

– Ха, че това съм аз! Моето име е Чарли. Значи тази приказка е за мен!

Чарли така се въодушеви, така заподскача, че се подхлъзна и цопна в реката и отново обърка думите. Ах, как се ядоса реката!

Видричката побърза да излезе и прочете: „Видричка едно Чарли време имаше!“. Сетне възкликна:

– Но сега е по-лошо от преди!

– А ти какво очакваше? – рече реката. – Всеки път, когато измислим началото, ти падаш във водата и разбъркваш думите. Сега трябва да започнем отново. „Имаше едно време една видричка на име Чарли. Тя живееше край реката от думи...“. А какво следва после?

Всички се замислиха и мислиха, и мислиха, но не можаха да измислят приказка за Чарли. Тогава тя се обади:

– Аз ще ви помогна.

Сетне излезе от водата, засили се и скочи на сред реката. После излезе на другия бряг и прочете думите (този път ги беше разбъркала правилно):

„Имаше едно време една пакостлива видричка. Веднъж тя срещна едно котенце.

– Мяу! – измъюка котето. – Обичаш ли сладолед?

– Не! – отвърна Чарли.

– Мяу! А мляко?

– Не!

– Мяу! А риба обичаш ли?

– Да, обичам! – зарадва се Чарли.

– Мяу! – рече котето. – Ако дойдеш вкъщи, леля ще те почерни с рибен чай, препечени филийки с масло и рибен настят.

– Би било чудесно! – извика Чарли. – Ето че огладнях. Да тръгваме! Но първо ми кажете какво ще стане с приказката.

– Тя ще влезе в книжката „Небивалици“ – отвърна реката.

Чарли остана много доволен.

– Чудесно! А сега тръгвам! Довиждане!

– Довиждане! – извика реката.

Думите отново се разместиха и изписаха: „С много обич за Чарли“. После продължиха пътя си към морето от книжки с приказки, като се блъскаха и премятаха.

3. Как видричката объркала думите в изречението? Кои думи са се разместили? Можете ли да ги подредите правилно?

4. Видричката така може да обърква и буквите, но се получават нови думи (бобче, копче, топче).

Тема: „Ще бъда ученик“

Ядро: речник, свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Участие в беседа на тема „Ще бъда ученик“ – обогатяване на активния речник с лексика, свързана с новата социална роля на детето в училище; систематизиране на представите за бъдещата му дейност;
- Затвърдяване и усъвършенстване на уменията за конструиране на текст по темата, изразяващ отношение, изводи, заключения; самостоятелен подбор на думи, словосъчетания и невербални изразни средства;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за ориентиране и изписване на линии по словесно указание в мрежа: зрително-вербална диктовка („Отивам на училище“);
- Стимулиране на зрителна памет и волево внимание.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Игра „Това ДА, това НЕ“ – един казва различни предмети, пособия, а децата казват ДА или НЕ, ако са необходими за училище (маса, вилица, химикалка, гума, камшонче...).
2. На дъската са наредени картини с различни режимни моменти на ученика. Децата трябва да ги подредят в хронологичен ред (ставане от сън, миене на зъби, обличане, отиване на училище, учене...).
- След като се подредят картините, може да се изиграе играта „Кой е най-наблюдателен“. Децата затварят очи. Разместват се местата на някои картини, а те откриват грешката.
3. В познавателната книжка 2. задача може да се разиграе първо в триизмерното пространство, като децата отброяват три крачки напред, две – наляво. Отново може да има разчитане на схема и описване на картина (какво може да се види по пътя до училище), а другите деца да го отгатват.
4. Нека да си изпеем песента „Първокласник“:
<https://www.clipzui.com/video/74r3o4a4k3j4u3k4w4s524.html>

Тема: „Светъл празник приближава“

Ядро: възприемане на литературно произведение, речник, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Емоционално възприемане на стихотворението „Весела азбука“ от Янаки Петров – интерпретиране на съдържанието, настроението и езиковите изразни средства;
- Обогатяване на активния речник с лексика, свързана с предстоящия празник – 24 май;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за конструиране на изречения с анализирани езикови изразни средства;
- Затвърдяване на представи за съобщителни и въпросителни изречения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. С коя буква започва азбуката? А коя е последната буква от азбуката?
2. На табло представяме портрет на братята Кирил и Методий? Кои са създателите на азбуката? Защо ценим тяхното дело?
3. Чуйте стихотворението „Весела азбука“ от Янаки Петров. Защо стихотворението има това заглавие? Изберете си една буква от азбуката. Измислете си дума с тази буква. С тази дума измислете изречение. Кои въпросителни думи ще прибавите, за да се превърне това изречение във въпросително?

Тема: „Вече съм голям и знам..“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, звукова култура

Образователни задачи:

- Заучаване наизуст на стихотворението „Весела азбука“ от Янаки Петров;
- Затвърдяване на представата за рисунка на букви, изписани в различен шрифт – откриване, назоваване, оцветяване;
- Упражняване на умения за „четене“ на думи в картинно-графичен план;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за изписване на линии и елементи по предварително указана посока за движение на ръката.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Нека да си припомним азбуката с „Песничка за буквите“:
<https://www.youtube.com/watch?v=arYzvJ3eMQE>
2. Вижте на дъската буквите, но открийте между тях букви, които са изписани така, както ги пишат големите ученици (между печатните букви има изписано ръкописно „Л“, „Б“, „А“).
3. Вие вече познавате всички букви (1.задача). Разгледайте, покажете кои букви не са изписани правилно?
4. На дъската се прави картинна кръстословица. В началото на всеки ред има картинка. След нея има толкова квадратчета, колкото са буквите в думата. Във всяка дума е изписана една от сричките. Отстрани е изписана цялата дума. Децата трябва да открият коя сричка липсва и да я „изпишат“, като поставят съответните букви в празните квадратчета.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Нека децата живеят заедно“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Емоционално възприемане на стихотворението „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова;
- Анализиране на съдържанието и съпреживяване на настроението;
- Обогащане на активния речник с лексика, свързана с предстоящия Празник на детето;
- Усъвършенстване на умения за ориентиране в звуково-буквен модел на дума; съставяне и моделиране на изречение.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. На табло има снимки на деца от различни краища на света (Азия, Африка, Европа).
2. По какво си приличат и по какво се различават децата по света? Всички ли деца обичат да играят? Всички ли деца обичат забавленията и приятните изненади? Вие обичате ли ги? Децата имат ли празник, на който получават всичко това? Кога се празнува празникът на детето?
3. Чуйте стихотворението „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова.
4. Чуйте песента „Детска планета“: <https://www.youtube.com/watch?v=axpRWY6e7Uo>
5. За какво мечтат децата в песента? А вие за какво мечтаете?
6. На всяко дете се дава лист с изображение на детски лица. Дорисувайте лицето така, че то да бъде усмихнато (липсва усмивката).

Тема: „Летни приключения“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, граматически правилна реч, свързана реч.

Образователни задачи:

- Затвърдяване уменията на децата за художествено изпълнение на поетичен текст „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за съставяне на кратък повествователен текст по картинки и опорни думи;
- Изразяване на отношение в илюстрация.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Спомнете си стихотворението „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова.
2. За кого се отнасят думите: „бяло, жълто, черно, цветни...“?
3. Какви са вашите любими занимания през лятото? Разгледайте картинките (2. задача). Какво правят децата? През кой сезон децата могат да играят тези игри? Вие обичате ли да се катерите по планините през лятото или да се печете на плажа? Изберете си няколко картинки и съставете кратък разказ. Измислете заглавие.
4. Чуйте песента „И пак е лято“. Какво е настроението? Какво ще правят децата през лятото според текста на песента?

<https://www.youtube.com/watch?v=Q-LY1OXF8CY>

Тема: „Довиждане, детска градина“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на уменията за участие в диалог по предложена тема – задава и отговаря на въпроси, избира думи и изрази съобразно комуникативната ситуация;
- Затвърдяване на умения за съставяне на кратък текст случка от позицията на преживяно и лични впечатления;
- Затвърдяване на умения за употреба на ясни и точни по смисъл изречения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Нека да си изпеем песента „Довиждане, детска градина“:

<https://www.youtube.com/watch?v=MxUIZ5xFNz4>

1. Защо трябва да кажем довиждане на детската градина? Когато станем на 7 години, къде трябва да отидем? С какво ще се занимаваме в училище?
2. Разгледайте на таблото картините. Разделете ги в две групи: картини, на които децата са в детската градина, и картини, на които децата са в училище? По какво разбирате къде са децата? Какво носят, къде са седнали?

Художествени текстове за работа по темите

Сбогом, китно лято

Васил Павурджиев

Цяла нощ капчука
буди ме от сън,
в утрото погледнах –
есен беше във!
В нашата градина
късните цветя
някой бе целунал
с ледена уста.
Вредом жълти листи,
вредом пак мъгли
влачат по земята
дрипави поли.
Дълга върволица –
жеравите пак
къмто юг отлитат
с тъжен, тъжен грак!
Сбогом, китно лято,
сбогом, слънчо драг!
Сбогом, златни ниви
със венци от мак!

- *вредом* – навсякъде
- *дрипав* – парцалив, скъсан
- *грак* – крясък, издаван от някои птици

Балонът на ядa

Диана Петрова

В една стара къща с голям и сенчест двор живеело семейство с две деца – братче и сестриче. Братчето

било по-малкото и се казвало Йордан, а момичето – Христина. Те постоянно се биели и карали за дреболии.

Христина имала една любима играчка – стъклена топка – и понеже много я обичала, я пазела грижливо от брат си. Един ден обаче на Йордан му се прищяло да поиграе със стъклената топка на кака си. Взел я и започнал да я подхвърля. Но без да иска, я изпуснал и тя се счутила. След малко се появила сестра му и много се ядосала:

– Как можа да я изпуснеш, непохватник такъв. Сега какво ще правя без любимата си стъклена топка.

Вече никой не може да ми я върне.

– Извинявай – казало гузно братчето, – не исках да я счупя.

– Кой ти каза да я пипаш, това си беше моята стъклена топка и само моята – продължила да се сърди сестра му.

Нея толкова я доядяло на братчето ѝ, че започнала да се подува, подува, подува, докато не заприличала на балон.

И докато се чудеда какво става, дочула от корема си странен буботещ глас:

– Бу-у. Колко ми е хубаво и широко тука. Толкова време не бях се разполагал така.

– Ама... – в недоумение попитала Христина. – Кой си ти? Да не си някакво животно?

– Е, това е. Все ми се падат едни умници. Никакво животно не съм, драга, а съм чувство.

– Как така? – преглътнала Христина, защото гърлото ѝ било пресъхнало. – Ама те чувствата не говорят.

– Бъркаш, драга, говорят, но само на сърцето. А сега то ме слуша широко отворено. Но да оставим това настрана, тъй както си се подула, дали не можеш да се търкулнеш до кухнята и да ми налееш ябълков сок, а?

При тези думи Христина се ядосала още повече и не щеш ли – продължила да се подува.

– Леле, какво става с мен? – разтреперала се от ужас тя.

– Каквото ти се пада. Като се сърдиш за глупости, ще има да се подуваш до безкрай.

– Ей ти, гаден балон, веднага излизай от мен – развикала се Христина и започнала да се тупа по

корема.

– Ха-ха-ха. Няма мърдане оттук, освен ако не ми омръзне в теб и не ти кажа как можеш да ме изгониш.

– Ама ти си много странен. Не можеш ли сам да си тръгнеш? – попитала зачудена Христина.

– Не – отвърнал балонът, – ще трябва ти да ме изгониш.

– Как да те изгоня?

– Няма да ти кажа – заял се балонът.

– Кажи ми де, моля ти се.

– Добре де, иди ми налеј ябълков сок и ще ти кажа.

Христина се търкулнала до кухнята, защото вече приличала на топка, и изгълтала набързо цяла чаша ябълков сок.

– Уха, това се казва прохлада! Така се бях разгорещил, че ми излезе пот на челото.

– Хи-хи! – не се сдържала Христина. – Ама ти нямаш чело.

– Ей, момиченце, внимавай, че няма да ти кажа как да ме изгониш – закарал се не на шега балонът.

– Добре, добре – окопитила се Христина, – извинявай. Цялата съм в слух.

– Простичко е, драга. Смени ме с госпожа Прошка.

– Моля?

– С чувството прошка, умнице – казал важно балонът.

– Това ли било? Ей сега ще те изгоня! Сбогом, досадно балонче.

И Христина започнала да се опитва упорито да прости на братчето си. Опитвала, опитвала, но нищо не се получило. Продължила така ден, два, три – пак нищо.

Накрая започнала да се отчайва, че ще успее да прости, и се разплакала:

– Не трябваше да се ядосвам така на брат си за играчката. Той е по-малък и вероятно не е искал да ми стори зло – хлипала Христина.

И в този момент балонът се изпарил като дим, а Христина отишла при брат си и го прегърнала горешо. Йорданчо се зачудил какво става със сестра му, но понеже я обичал много, се усмихнал и я целунал:

– Извинявай, скъпа сестричке, повече няма да правя така.

Двамата се хванали за ръце и припнали да си играят на двора.

Листата
Елин Пелин

Една сутрин кичестата липа в гората се пробуди изтръпнала от студ.

– Какво ли е станало? – помисли тя и разгледа наоколо.

Първите лъчи на слънцето се мятаха през високите върхове и падаха върху гората. И цялата гора изглеждаше сребърна и блестеше, блестеше.

И листата на липата бяха сребърни и също блестяха.

Беше тихо, тихо. Нищо живо се не обаждаше. Само близкият поток шумеше и водите му бягаха надолу бистри и студени.

– Какво има? – пошушна липата.

– Слана, студена слана падна нощес – обади се един лист.

Той искаше да каже още нещо, но се отрони и бавно падна. Липата чу въздишката му. Скоро след това падна друг лист. По него – друг...

– Листенца, какво правите?... Стойте! Защо падате?

– Сбогом, сбогом, мила липо, наша родна майко – зашепнаха листата. – Есента е дошла вече. Нашият живот е свършен. Ние трябва да паднем, но в нашите пазухи ние отгледахме малки пъпки, пълни с живот. Те са облечени хубаво. Техните кафени люспички, макар и тънки, ще пазят сърцата им от студ и мраз. Те всякога ще бъдат готови за новия живот, който ще дойде с пролетта. От тях ще се развият нови листенца и ти пак цяла ще се облечеш с тях, стара майко. Сега сбогом! Сбогом!

– Сбогом! – пошушна липата.

И пожълтелите, попарени от сланата листа почнаха полека едно след друго да падат като златни птички около дънера на своята майка липа.

- *кафени* – с *цвет* на *кафе*, *кафяви*
- *пазуха* – *пазва*

Ах, колко е хубаво!

Валери Петров

Ах, колко е хубаво! Листата са всички

сякаш от блокче за водни боички:

виж, ясенът, който цял в пламък червен е,

се моли на бука: – Дай жълто на мене!

А жълтия бук му отвръща: – Съгласен,

но дай ми ти първо червено от ясен!

И толкоз са пъстри и шарени всички,

че няма в боичките толкоз панички,

какви ти панички! – езикът ни даже

не може със думи докрай да изкаже

колко е хубаво!...

Мара Пепеляшка

Ангел Каралийчев

Един мъж и една жена имали дъщеря на име Мара. Бащата ходел да оре по нивите, а майката и дъщерята седели вкъщи и предали край огнището. Веднъж Мара казала на майка си:

– Мамо, искам да ида на седянка при дружките си.

– Иди, дъще – рекла майката, – само че, додето свърши седянката, трябва да изпредеш девет къдели.

Ако не ги изпредеш, аз ще се превърна на крава.

– Добре, мамо, дай къделите!

Взела Мара къделите, отишла на седянка и цяла нощ бързала, дано свърши преденето, но не смогнала. Станала да си ходи с осем вретена и една къделя недопредена. Като стигнала до къщната врата и почукала, наместо да се обади майка ѝ, отвътре се чул кравешки глас:

Обидил се Гъсокът, понечил да изсъска, но видял, че клонът на Пеликана е с голяма торба.

„Да имах такъв клон с торба!“ – помислил си Гъсокът.

И казал на Пеликана:

– Хайде да се сменим: ти ще вземеш моя червен нос, а аз – твоя клон с торбата.

Засмял се Пеликанът, но се съгласил.

Разменили се.

Харесали се тези смени на Гъсока.

С Жерава си разменил краката: вместо своите гъши крака получил дългите крака на Жерава.

На Враната дал големите си бели крила, а взел нейните малки черни.

Дълго убеждавал Пауна да си даде шарената опашка за неговото късо опашле...

Най-после го убедил...

А добрият Петел подарил на Гъсока гребенчето, брадичката си и заедно с тях своето „ку-ку-ри-гу“.

Така Гъсокът заприличал на нищо.

Крачи Гъсокът с дългите крака на Жерава, маха с крилата на Враната, върти на всички страни

Лебедовата шия. Насреща му се появило стадо гъски.

– Га-га-га! Що за птица е това? – зачудили се гъските.

– Аз съм Гъсок! – викнал Гъсокът, размахал крилата на Враната, протегнал Лебедовата шия и извикал с цялото си Пеликаново гърло.

– Ку-ку-ри-гу-у! Аз съм най-хубав от всички!

– Щом си Гъсок, тръгвай с нас – казали гъските.

Отишли гъските на полянката и Гъсокът – с тях.

Всички гъски пасат тревичка, а Гъсокът само трака с големия клон с торбата и не може да пасе трева.

Тръгнали гъските на езерото да се къпят и Гъсокът – с тях.

Всички гъски плуват в езерото, а Гъсокът тича по брега – не може да плува с дългите крака на Жерава.

Смят се гъските:

– Га-га-га!

А той им отговаря:

– Ку-ку-ри-гу!

Излезли гъските на брега и изведнъж връхлетяла Лисицата!

Закрякали гъските и литнали.

Само Гъсокът останал – не можел да литне с крилата на Враната, затичал се с дългите си крака, но в камъша се оплела Пауновата опашка...

Грабнала го Лисицата за дългата Лебедова шия и го понесла.

Като видели това гъските, нахвърлили се върху Лисицата и започнали да я шипят от всички страни.

Тя захвърлила Гъсока и избягала.

– Благодаря ви, гъски, че ме спасихте! – казал Гъсокът. – Сега вече зная какво да правя.

Отишъл Гъсокът при Лебеда и му върнал дългата шия, на Пеликана – клоната с голямата торба, на Жерава – гъшките крака, на Враната – черните крила, на Пауна – шарената опашка като ветрило.

А на добрия Петел – гребенчето, брадичката, а заедно с тях – и неговото „кукуругу“.

И Гъсокът отново станал Гъсок. Само че – умен и независтлив.

Това е цялата приказка за Гъсока.

Превод: Красимира Маврова

Книжка веселушка

Веся Паспалеева

Аз съм книжка веселушка,

ваша най-обична дружка!

Приказчици зная чудни

за петленца ранобудни,

за Мецана и Щурчето,

и за трактора в полето!

С моите песнички звънливи

ще пораснете щастливи!
Аз съм книжката любима –
колко радост в мене има!

На Гергьовден

Ран Босилек

Батко люлчица направи
да се люшкаме за здраве.
Люшкай, люшкай! Аз летя
ту надолу, ту нагоре.
Дървесата се въртят,
нещо вятърко говори.
Люшкай, люшкай! По-нагоре,
чак до слънчовите двори!
Че там златни слънчица
срещат палави деца,
златни ябълки им дават,
с мед и масло ги гошават.
Люшкай, люшкай! Аз летя
чак до ведри небеса.
Мед и масло, и цветя
и на теб ще донеса!
Батко люлчица направи
да се люшкаме за здраве.

Децата на планетата

Мария Стоилкова

Чух, че под нашето слънце расте
бяло и жълто, и черно дете.
Имало много на нашта планета
цветни момичета, цветни момчета.
Кой ли децата така оцвети?
Слънце, това не направи ли ти?
А с какво оцветило си всички,
като си нямаш четка с боички?

Весела азбука

Янаки Петров – Чичо Чичоней

А – Агънце
Б – Бягаше.
В – Вълчо го
Г – Гонеше.
Д – Дръж, куче, вълка!
Е – Ето го.
Ж – Жален е.
З – За тояга ли?
И – Идвай, пердашке!
Й – (и кратко) Да му е сладко!
К – Кучето
Л – Лаеше.
М – Метна се.
Н – На ти, Вълчане!
О – Олеле!
П – Пипна го.
Р – Ритна го.
С – Стисна го.
Т – Тъй му се пада!
У – Ух, че пердах!
Ф – Фрасне го.
Х – Хлопне го.
Ц – Цапне го.
Ч – Чукне го.
Ш – Шляпне го.
Щ – Щур го направи!
Ъ (ер голям) – Вълчо стана за срам!
Ь (ер малък) – Колко е жалък!
Ю – Юначина е Шарко!
Я – Я пак отначало:
А – Агънце.
Б – Бягаше...
и т.н.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МАТЕМАТИКА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА

Математиката играе огромна роля в живота на човека. Без математиката не е възможно пълно и адекватно да се опишат, изследват и разберат много явления не само от природата и познанието, но и от обществото. Математиката способства да се изработи адекватна представа и разбиране на знанията.

Математиката реализира не само светогледни, но и възпитателни, културни и естетически функции. Светогледната ѝ роля е в това, че тя помага да се вникне в същността на явленията и процесите, ставащи в заобикалящия ни свят, описва и изследва както външните, така и вътрешните връзки на системата. Естетическата роля на математиката е в това, че тя свързва разностранните връзки на системата в цялостна композиция, имаща естетически качества (красота, цвят, форма, пропорция, симетрия, хармония, единство на частите на цялото, полезност и др.). Възпитателната ѝ роля е в това, че изучаването и използването на математиката изработва изследователски, творчески подход към нещата, настойчивост, търпение и трудолюбие, акуратност, логичност и строгост на съжденията, умение да отделиш главното и да игнорираш маловажното, невлияещо на същината на проблема, умение да си поставяш нова задача и др. Затова ролята на математиката в живота е огромна.

Съдържанието и методите за подготовка на мисленето на детето в предучилищна възраст за обучението по математика в училище са насочени към развитието на неговия ум, към формиране на такива мисловни умения и способности, които ще му позволяват леко да усвоява новото.

През цялата предучилищна възраст у детето започват да се формират елементарни математически представи, които ще бъдат основа за развитието на неговия интелект и за по-нататъшната му учебна дейност. Източник за тези представи на детето е обкръжаващата го реална действителност, която то опознава в процеса на своите разнообразни дейности, в общуването с възрастните и под тяхно ръководство.

Обемът на съдържанието по образователното направление „Математика“ е систематизирано в пет образователни ядра: *Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времени отношения, Геометрични фигури и форми.*

В книжките „Математиката лесна, даже интересна“ от поредицата „Златното ключе“ са включени и логически математически задачи, които на пръв поглед може да изглеждат трудни. Но децата много харесват подобни задачи, които възприемат като увлекателна игра. Задачите за сравнение, шеговитите въпроси активизират мисленето на детето и пробуждат у него интерес към разгадаване и решение. А логико-математическото развитие на детето в предучилищната възраст е едно от най-важните направления за развитие на математическите способности на децата. В процеса на занимание с книжките децата ще отделят свойствата на обектите, предмети или групи предмети по зададен признак, ще подреждат сериационни редици във възходящ и низходящ ред, ще сравняват предмети и ще намират приликите и разликите между тях, ще делят групи от предмети по няколко признака (цвят, наименование, форма, количество, размер, различни свойства).

В Книгата за учителя са предложени идеи за ситуации, които по много параметри наподобяват реалните ситуации, които децата преживяват. Когато се сблъскват с математическа задача, малките деца се опитват да наподобят действието, описано в условието. Те възпроизвеждат в действията си условието на ситуацията. Децата решават с лекота задачите, чиито условия им дават възможност да си представят или да почувстват изразеното в условието. Това означава, че информацията, закодирана в условието на задачата, трябва да бъде представена в такава форма, че да е съвместима със структурата на детското познание. Учителят запознава децата с достъпни за тях понятия, термини, знаци, символи, начини на действия, създава особени условия, които подбуждат детето да прилага знанията си в практически действия, да използва известните му начини и да открива нови за решение на нестандартни задачи, да разглежда дадените условия от различни гледни точки, да изпробва различни начини за решение, да разсъждава логически или да действа практически, анализирайки всеки от тях.

При разработването на предложените идеи за всяка ситуация сме се ръководили от следните основни положения:

- Нужно е да се отдели много време при всекидневната работа с децата, за да се подберат дейности, основани на техния интерес и отговарящи на нивото им на развитие;
- Трябва да се следват детските инициативи. Като наблюдаваме детските взаимодействия и дилеми, ние можем да подкрепим техните усилия при решаване на дадена задача и да им помогнем да постигнат це-

лите си;

- Не бива да се пренебрегват и да се оставят без подкрепа детските решения. Нека децата да разберат, че техните усилия и идеи са значими и валидни;

- Да се стимулира логическото мислене и решаването на задачи означава да се задават отворени въпроси за дейността на децата, за да може да им се помогне да видят проблема, който опитват да решат от различни страни, и да пристъпят към него по нов и различен начин.

Надяваме се с предложените разработки за всяка ситуация да стимулираме майсторската импровизация от страна на учителя, за да може непосредствено, без видимо натрапване той да изпълни водещата си роля, да насочва търсещата дейност на децата и да не допуска потискащо влияние на авторитета си. Защото цел на организираното педагогическо взаимодействие в предучилищното ни образование не е да отглеждаме мисловни изпълнители, а пълноценно мислещи деца. А това изисква висок творчески потенциал от учителите. Ще се радваме, ако сме ви помогнали да го достигнете.

На обучението на 6 – 7-годишното дете в началата на математиката днес се отделя важно място поради редица причини: обилие на получаваната от детето информация, повишеното внимание към компютеризацията, желанието да се направи процесът на обучение по-интензивен, стремежа на родителите да научат детето рано да познава цифрите, да брои, да решава задачи.

Простото и понякога скучно обучение на аритметичните операции не обезпечава на детето неговото всестранно развитие. През последните години се появиха тревожни тенденции, свързани с това, че системата на образователната работа с децата на предучилищна възраст започна много да използва училищни форми, методи, а понякога и съдържание на обучението, което не съответства на възможностите на детето на предучилищна възраст, на неговите възприятия, мислене и памет. Така се появява формализъм в обучението, завишаване на изискванията към умственото развитие на детето. Появи се необходимост да се потърсят нови средства на обучение, които в най-голяма степен да съдействат за изява и реализация на потенциалните възможности на всяко дете.

„Математиката лесна, даже интересна“ от дидактичната система „Златното ключе“ за 6 – 7-годишните деца дава възможност, занимавайки се и изпълнявайки увеличащите задачи в тях, децата да задоволят познавателния си интерес и да усвоят постепенно всички елементарни математически представи. А това развива едновременно мисленето, паметта, логиката и интелекта на децата.

„Математиката лесна, даже интересна“ ще помогне на 6 – 7-годишните деца да овладеят ключови математически представи и понятия. Благодарение на старателно разработените, премерени методически насоки детето без проблем ще се научи да смята и да решава прости задачи, да усвои базови математически представи за размер, форма, количество, пространствени отношения. Включените задачи са съобразени с държавните образователни изисквания за подготвителна група в детската градина. Спецификата на предучилищната математическа подготовка е в това, че съдържанието ѝ трябва да обезпечи преди всичко формиране на основните математически представи, върху които ще се овладеят математическите знания в училище и ще се стимулират умствените способности на детето, които до голяма степен ще определят по-нататъшното му развитие и адаптиране към училищното обучение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

1. ЧАСТ

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Групирам“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да групира обекти по цвят, големина, форма, вид и предназначение;
- Да определя броя на предметите в група;
- Да определя принадлежност или не към дадена група.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Учителят (или дете) групира предмети на масичката пред групата и пита децата какво правило е

използвал, за да ги групира. Може да се покажат различни предмети и фигури, залепени или нарисувани върху бели листи.

Предложете на децата различни материали (копчета, играчки, ключове, геометрични фигури, книги, листа от различни дървета) и ги помолете да ги групират по някакъв начин. Нека да обяснят правилото за групиране. Пак ги съберете и нека се опитат да ги групират по различен признак. Например, ако работят с копчета, мога да ги групират по цвят, по големина, по броя на отворите им, по гладкост и др. Всяко следващо деление на една и съща група издига мисленето на децата на по-високо ниво.

Нека децата да разделят на групи обектите и да оградят всяка група от първата задача в познавателната книжка. Да преброят колко са във всяка група и как можем да наречем всяка група обекти с едно име.

Във втората задача групирането е по форма. След като оградят, както е показано, да нарисуват толкова точки в посочените със стрелката квадратчета, колкото са, и да назоват броя им.

Групирането по два признака едновременно е целта на третата задача (множествена класификация). След като разгледат цветовете на предметите във всяка колонка, нека децата да оцветят първо петното над всяка колонка в съответния цвят (жълто, тъмносиньо и зелено). След това да видят какво е общото между предметите на всеки ред (дрехи, шапки, обувки). После да подберат кои предмети трябва да се поставят на празните места в таблицата и да ги свържат с тях.

Тема: „Подреждам“

Ядро: измерване, количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да подрежда пет обекта по дължина;
- Да подрежда три обекта по дължина, ширина и височина;
- Да подрежда пет обекта по височина.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Разделете децата на групи от по четири или пет деца и им поставете задача да се подредят по височина, като започнат от най-ниското. Педагогът следи за правилното изпълнение на задачата, като може да се включи и състезателен елемент.

На всяка група дайте цветни блокчета, от които да построят примерно зелен, червен и жълт път. Кой път е най-дългият? А най-късият? По колко блокчета децата са използвали, за да построят всеки път?

Нека децата да използват същите блокчета и да построят два пътя – широк и тесен, като от тях се изиска да измерят ширината им с предварително подбран мерителен предмет (лента, шнурче, дървено блокче и т.н.). Сравнете по колко мерни единици е широк единият и другият път.

Следва самостоятелна работа на децата по задача 1 от познавателната книжка. Предложете им да разгледат влакчетата. Акцентирайте върху различната дължина, която се определя от броя на вагоните. Нека децата свържат всеки влак с ръката, съответстваща на броя на вагоните, започвайки от най-късия влак (по дадения пример).

В задача втора децата трябва да подредят стълбите в низходящ ред, започвайки от най-високата, която трябва да свържат със стрелка с цифрата на числото 1.

В трета задача педагогът иска от децата да подредят животните по височина, като ги свържат със стрелки, започвайки от най-ниското; шаловете – по дължина, започвайки от най-късия; дърветата – по ширина, започвайки от най-тясното.

На децата се поставят стикери с цифрите на числата от 1 до 5. При сигнал на педагога „Подреди се!“ децата трябва да се групират и подредят в редица от 1 до 5. Всяко дете в редицата трябва да каже кой поред номер е, започвайки от „първи“. Играта може да се играе и при подреждане на децата в редица според цифрите на числата, броени в обратен ред. Победител е най-бързият отбор, подредил се правилно.

Тема: „Кой къде е?“

Ядро: пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да се ориентира в двумерното пространство (по картина);
- Да разбира и използва пространствени термини за посока, местоположение и пространствени отношения (съседство, вътре, вън);
- Да се развие наблюдателността и логическото мислене у децата.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Заведете децата до прозорците на занималнята и нека да опишат какво къде виждат, като използват термините пред, зад, отпред, вляво, вдясно по-близо, по-далече.

Нека всяко дете да прегъне един бял лист (блок №1) точно по средата един път хоризонтално и един път вертикално и да го разгъне. Обърнете внимание на четирите получени части (от прегъването). Нека отделни деца да назоват всяка част: горе вляво, долу вляво; горе вдясно, долу вдясно. След това може да ги помолите във всяка част да нарисуват по нещо по Ваша инструкция (в средата – слънце, горе вляво – птичка; долу вдясно – цвете, под слънцето – буквата на името си или цифрата, която показва от колко букви е името му, и т.н.). Не пестете похвалите си, независимо от качеството на рисунката, когато е отбелязано правилно.

Разгледайте картината (задача 1) и коментирайте първо нарисуваното (следвайте указанията на шурчето за използването на тези термини). Последователно насочвайте децата кое с какво да оцветят.

Като се ориентират по голямата картина, обяснете на децата, че червената точка трябва да им покаже мястото на един от обектите, показани на всеки ред. Трябва да го оградят, както е показано на първия ред (червената точка показва коя лястовичка е над гнездото и затова е оградена).

Раздайте обръчи на децата (подредени в кръг). Нека по Ваша инструкция да застанат вътре, вън, отляво, отдясно, пред, зад обръча; след това да го вдигнат с лявата ръка, с дясната, над главата си, зад гърба си и т.н.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Поравно ли са?“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да открива признаците за групиране на нови обекти и предмети и да определя принадлежност или не на предмет към група;
- Да установява количествено равенство/ неравенство в групи от предмети;
- Да използва: поравно (толкова..., колкото), повече и по-малко.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Подредете на магнитната дъска фигури, които могат да образуват две групи с функционална връзка между тях. Нека да излезе дете, да образува и подреди групите линейно една под друга и да свърже със стрелки, за да види дали са поравно. Направете това два пъти, като единия път множествата са поравно, а втория път – не.

Разделете децата на два отбора. За всеки отбор на магнитната дъска подредете две множества в групички, които не са с равен брой фигури. Допълнително оставете в кутия от същите фигури. Нека от всеки отбор да излезе по едно дете и по най-бързия начин да добави фигури към едното множество така, че двете групи да станат равни по брой. Който пръв правилно направи това, печели точка за своя отбор. След това излизат други деца и т.н. Печели отборът, който в края на играта е спечелил повече точки.

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. В първата задача трябва да свържат всяко зайче с морков, за да проверят дали са поравно. Във втората – да дорисуват гъбки или жълди така, че двете групи да са с равен брой. В третата – да свържат всяка група животни с ябълките, които им съответстват по брой. В четвъртата – да предложат как да се разбере кои са повече – зайчетата или зелките, и да проверят.

Изиграйте играта „Музикални столчета“. Столчетата се подреждат и децата сядат на тях. При пускане на музика те стават и танцуват, а учителят маха или добавя столче/та. След спиране на музиката всяко дете се стреми да седне и се коментира дали децата и столчетата са поравно; ако не – кои са повече, кои са по-малко.

Тема: „Групирам, сравнявам и броя“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да брои до 6 и да отбелязва брой на предметите с точки;
- Да прилага логическата операция отрицание;

- Да групира обекти по общи признаци и да определя излишния.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Подредете на магнитната дъска две групи обекти – всяка с различен цвят, например червени и жълти. Поставете цветни петна (червено и жълто) и празни квадратчета под тях. Нека да излезе дете от групата и да отбележи с точки в квадратчетата броя на обектите от всеки цвят. След това задраскайте цветните петна с две линии на кръст. Обяснете на децата, че това означава „не-червени“ и „не-жълти“. Попитайте децата броят на кои обекти трябва да се запише под обозначението „не-червени“ (жълтите) и „не-жълти“ (червените). Направете същото с няколко различни групи обекти, като може да смените признака – например, вместо цвят да обозначите форма, големина, дебелина и др.

Поставете фигури на магнитната дъска. Нека децата да предложат какви групи могат да се образуват. След това образувайте групи, в които да има излишен обект – нека децата да го идентифицират.

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. В първата според обозначенията трябва да запишат с точки в празните квадратчета броя на обектите според формата и цвета им, като внимават дали е обозначен признак или неговото отрицание. Във втората – да назоват групите и да определят излишния обект във всяка от тях. В третата – да назоват групите, да ги оградят според указаниято и да назоват групата на останалите неограничени превозни средства.

Поставете на децата емблеми на превозни средства – камиони и леки коли, червени и жълти. На четири места в занималнята сложете символите: камион – задраскан камион, лека кола – задраскана лека кола, червено – задраскано червено, жълто – задраскано жълто. При сигнал „На път“ всички деца се движат из занималнята. При сигнал „В гаража“ всяко дете си намира гараж, който съответства на емблемата му. След това минете през всички гаражи и коментирайте правилно ли са се паркирани превозните средства.

Тема: „Вчера, днес, утре“

Ядро: времеви отношения.

Образователни задачи:

- Да се изгради представа за три последователни денонощия;
- Да определя последователността на времето върху картини – какво се е случило вчера, днес и утре;
- Да се ориентира в последователността на събитията, като използва: преди, след, по-рано, по-късно.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За въвеждане в темата може да използвате приказката „Трите котета“ от В. Сутеев.

*Три котета – черно, сиво и бяло,
видели мишка... и се хвърлили подир нея!*

Мишката скочила в кутия с брашно.

Котетата – подир нея!

Мишката избягала.

От кутията излезли три бели котета.

Трите бели котета видели на двора жаба и се хвърлили подир нея!

Жабата скочила в един стар кюнец. Котетата – подир нея!

Жабата избягала... а от кюнеца изскочили три черни котета.

Трите черни котета видели в езерото рибка... и се хвърлили подир нея!

Рибката избягала... а от водата изскочили три мокри котета.

Трите мокри котета тръгнали към къщи.

По пътя те изсъхнали и станали пак черно, сиво и бяло.

Разделете децата на групи по маси. Предварително на тях ще има 5 карти, изобразяващи трите котета – 2 карти на котетата в черно, сиво и бяло, 1 на трите черни котета, 1 на бели котета и 1 на мокри котета. Нека децата подредят картите, спазвайки последователността на действията в приказката, като се изисква от тях да разкажат какво се е случило, използвайки съответната математическа терминология.

Следва самостоятелна работа на децата по познавателната книжка. Педагогът насочва вниманието им към картинките, илюстриращи различни действия на героите. Обръща внимание на последователността в развитието на дървото във времето. В задача 2 педагогът обсъжда с децата какво прави бабата на картинките. Кое действие след кое се случва? Акцентира се върху значението на стрелките. В задача 3 децата трябва

да открият едновременно случващите се събития и да оцветят квадратчетата под тях в еднакъв цвят.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Броя и отбелязвам“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да брои до 5 и да свързва със съответната цифра;
- Да моделира количество до 5;
- Да изравнява групи обекти до 5.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Образувайте множества от обекти (до 5) на магнитната дъска. Нека децата да ги преброят и да поставят под всяка група съответната цифра.

Показвайте на децата цифри (до 5), а те бързо трябва да вдигнат съответно толкова пръсти.

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. В първата задача трябва да преброят обектите и да оградят цифрата, която им съответства. Във втората – да оцветят толкова правоъгълници, колкото показват пръстите на ръката на всеки ред. В третата – да задраскат или дорисуват обекти така, че да съответстват по брой на цифрата в долния десен ъгъл.

Поставете на 5 деца емблеми с цифри на числата от 1 до 5. На останалите сложете емблеми с числови фигури от 1 до 5. При сигнал „Бегом“ децата тичат. При сигнал „Строй се“ децата с цифри застават едно до друго, а зад тях се нареждат децата със съответстващи на цифрата числови фигури. Групата, която първа правилно се строи, е победител.

Тема: „Числата 1 и 2 и техните цифри“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да разпознава и назовава цифрите на числата 1 и 2;
- Да определя броя на обекти по един и два;
- Да съотнася количества към цифри.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Образувайте на магнитната дъска няколко множества от по 1 и 2 обекта. Нека децата да кажат кои са сами и няма други като тях и кои са по два. Поставете цифрите на числата една до друга.

Поставете на магнитната дъска по една фигура: рокля, обувка, чорап, ръкавица, шал, шапка, тениска. Допълнително осигурете по още една фигура от същите. Нека децата да кажат кои от предметите трябва да бъдат по два броя и да добавят втори там, където е нужно.

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. Нека да разгледат цифрите, пръстите и точките горе вляво – по колко показват. На сюжетната картина във всяко квадратче трябва да запишат с точки колко деца играят. В следващата задача – да оградят тези зеленчуци, които са по два, и да посочат по колко от вид има от останалите неоградени. По-долу – да свържат всяка плочка домино със съответстващата ѝ цифра според броя на точките. Накрая нека да повторят цифрите по пунктира.

Изиграйте играта „Топка в кръг“. Децата се нареждат в кръг, а учителят стои в средата и държи топка. Той задава въпрос за дадена част от тялото на познато животно, например: „Колко крака има кокошката? Колко глави има мечката?“ и т.н. – и подава топката към някое дете. То трябва да я улови и връщайки я, да назове число. Ако сгреша, изгаря.

Тема: „Познавам фигурите“

Ядро: равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да умее да открива и назовава познати геометрични фигури в двумерното пространство и да определя броя на страните и върховете им;
- Да открива принадлежност или не към група геометрични фигури според формата им;
- Да продължава алгоритмични поредици от познати геометрични фигури.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въвеждане в темата – кратък разказ за една страна, наречена „Математика“, в която всяка година се организира карнавал, на който геометричните фигури трябва да отидат с влак. В първия вагон трябва да седнат тези, които нямали ъгли и страни, във втория вагон – тези с три страни и три ъгъла, в третия – тези с четири еднакви страни и четири ъгъла, а в четвъртия – тези, страните на които са четири, но две по две еднакви, и имат четири ъгъла. На табло е нарисуван влак с четири вагона и децата трябва да поставят или нарисуват знака (геометричната фигура) на всеки вагон, за да знаят „фигурите“ къде да се качат.

За припомняне на знания е необходимо да се обследва всяка геометрична фигура и да се изяснят нейните основни характеристики.

След това насочете вниманието на децата към първото дидактично упражнение, като ги провокирате – дали ще отбележат или не колко върха има кръгът.

Второто дидактично упражнение е за наблюдателност и умение за изключване на обект от дадена група според формата му.

Третото дидактично упражнение е също за наблюдателност, но за откриване на част от цялото.

Последното дидактично упражнение е за самостоятелна работа. С него децата развиват умение за продължаване на алгоритмична поредица от геометрични фигури и фината си моторика.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Число и цифра 3“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Брои до 3;
- Познава и използва числото 3 и неговата цифра;
- Познава състава на числото 3.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Поставете линейно две множества на магнитната дъска – едното от два, а другото от три елемента, например гъби (2) и таралежи (3). Попитайте колко са елементите на по-малкото множество. Има ли за всеки таралеж гъба? Добавете още една гъба и съобщете, че са 3. Попитайте децата: „Как станаха 3?“ (като прибавихме 1 към 2). Поставете цифрата 3 на мястото ѝ в числовата редица. Обърнете внимание на елементите и посоката ѝ, покажете различни шрифтове, питайте децата на какво им прилича и къде са я виждали.

Обяснете им, че всяко число може да се образува от две или повече по-малки числа. Нека проверят от кои числа може да се образува числото 3. Нарисувайте на дъската два баскетболни коша. Поставете на магнитната дъска три баскетболни топки. Заедно с децата практически илюстрирайте вариантите за получаването на числото 3 (като разпределяте топките в кошовите).

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. Трябва да разгледат цифрите, пръстите и точките горе вляво – по колко показват? На сюжетната картина трябва да оцветят в червено цифрата, показваща броя на катериците, а в зеленото – на зайците. Във втората задача – да задраскат или дорисуват предмети така, че да съответстват на цифрите долу вдясно. В третата – на всеки етаж да нарисуват в празните „стаи“ (правоъгълници) толкова емотикона, че на етажа да станат общо три. Коментирайте от кои по-малки числа може да се получи числото 3. Най-долу на страницата – да повторят цифрата по пунктира.

Предложете на децата да плеснат с ръце толкова пъти, колкото показва посочена от вас цифра; да скочат толкова пъти, колкото пъти почукате по масата, и т.н.

Тема: „Сравнявам групи“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Има конкретни представи за знаците „<“, „>“ и „=“;
- Установява количествено равенство и неравенство в две предметни групи;
- Практически сравнява групи; използва повече, по-малко, равно по количества.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Покажете на децата знаците $> = <$ и ги попитайте спомнят ли си какво означават. Образувайте на магнитната дъска различни множества (от 1 до 3 елемента) и извиквайте деца да поставят знак за сравнение. Припомнете, че връхчето на знака сочи към по-малкото число.

Нарисувайте множества от кръгчета на магнитната дъска. Нека децата да поставят знаците между тях. Следва да изберат от приготвени от учителя математически записи на равенства и неравенства тези, които съответстват на сравнените множества от кръгчета. Трябва да поставят под всяка илюстрация съответстващия математически запис (подобно на задача 2 от книжката).

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. В първата трябва да кажат какво показват знаците и да ги повторят. Във втората – да отговорят на въпросите и да повторят знаците. В третата – да поставят знаците за сравнение в празните квадратчета. В четвъртата – да задраскат знака $=$ на местата, където предметите не са поравно.

Разделете децата на два отбора. Образувайте на магнитната дъска различни множества (от 1 до 3 елемента) – по една двойка за сравнение за всеки отбор. Нека последователно да излизат деца от двата отбора и да поставят знаците. Този, който пръв постави правилния знак, печели точка за отбора си. Накрая печели отборът с повече точки.

Тема: „Отворено, затворено, между“

Ядро: пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да се развие практическо умение за ориентиране в пространството;
- Да се уточнят знанията на децата за пространствените отношения: съседство, вътре, вън, затворено, отворено, между;
- Да прави предположения, основани на опита си.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Нека децата да открият в занималнята неща, които могат да се отворят и затварят, и да демонстрират действията с тях (шкафове, прозорци, кутии, книги, портмонета, бутилки и др.).

Предложете на децата свободна игра с връвчици (всяко дете трябва да има две различни по цвят, най-малко 50 см дълги връвчици, шнурчета или панделки). Със словесно насочване ги помолете да направят кръгче, после да го разтворят; да поставят връвчиците на разстояние една от друга (успоредни); да направят полукръг, да ги кръстосат; да направят пътечка; да си моделират буквата (или цифрите 1, 3);

Разгледайте графичната картина (задача 1) и нека децата да оцветят затворените предмети в червено, а отворените – в синьо, да оградят това, което лети между отворената клетка и вратата.

Нека всички деца да вдигнат лявата си ръка, а дясната да поставят зад врата си. Помолете две деца да излязат и да застанат едно срещу друго – като изпълнят различни действия с лявата и дясната си ръка (да потъркат носа си, да разрошат косата си, да се почешат по гърба, да докоснат крака си, да затворят око или ухо и др.). Групата наблюдава и коментира изпълнението им. След това изпълняват задача 2 в книжките.

Насочете децата към задачи 3 и 4. След като оградят цифрата, която трябва да се постави в празното прозорче, може да беседвате върху рисунката – колко са прозорците, етажите, коя цифра на кой прозорец е, къде е вратата и др.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „Число и цифра 4. Сезони“

Ядро: количествени отношения, времеви отношения.

Образователни задачи:

- Да разпознава и назовава цифрата на числото 4;
- Да допълва дадено количество до 4 – съотнася количества към цифри и обратно;
- Да разпознава годишните сезони и тяхната последователност, да открива несъответствия в техните изображения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Могат ли децата да ги групират по различен начин? Педагогът представя таблица с 3 редици и 2 колони. Признаците на редиците са цветовете (син, червен, зелен), а на колоните – дължината (къси и дълги). На децата се предлагат различни по дължина и цвят ленти. От тях се иска да отбележат в таблицата чрез моделиране (с точки, магнити) по колко от вид има (къси зелени, дълги червени и т.н.)

Гимнастичките играят съчетание с топки. Колко тежи една топка? Педагогът поставя на везна топка (или я илюстрира), която да е равна по тежест на 3 тухлички. Ако имаме на везната две топки, колко тухлички трябва да поставим, за да я изравним?

Преминува се към задача 1 от познавателната книжка. Педагогът насочва вниманието на децата към оразмерените писти, на които героите скачат с чували. Децата трябва да преброят скоковете на всеки герой и да ги отбележат с точки според фигурата, нарисувана на чувала. На стълбичката на победителите децата трябва да нарисуват фигури върху чувалите според преднината, която заемат героите от илюстрацията.

В задача 2 децата трябва да съобразят по колко тежи всеки герой, за да могат да оградят правилния брой кубчета така, че везната да е изравнена.

Игра „На състезание“. Децата в групата се разделят на два отбора с по равен брой участници. Във всеки отбор се разделят по двойки. Очите на едното дете се завързват. Другото дете от двойката е водач. Педагогът поставя препятствия по предварително подготвено трасе. При сигнал на педагога от двата отбора стартират едновременно двойка играчи. Водачът води другия с указания къде да стъпва. Победител е отборът, чиито двойки преминават по-бързо през препятствията.

Тема: „Фигури в мрежа“

Ядро: равнинни фигури, количествени отношения, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да класифицира в таблици познатите геометрични фигури по три признака: цвят, форма и големина (множествена класификация);
- Да определя място на обект в квадратна мрежа по зададен код (колона и редица);
- Да съставя и решава задачи за прибавяне и отнемане по картина.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За въвеждане в темата може да използвате играта „Открий по форма“.

Участници: всички деца или на групи, ако има повече комплекти от карти.

Необходими материали: за всяко дете – разчертани картони, разделени на четири квадрата, във всеки квадрат трябва да има изображение на геометрична фигура (кръг, триъгълник, квадрат, правоъгълник); карти с изображения на обекти с различна форма (балон, пъпеш, часовник, врата, парче пица и т.н.) – за педагога; жетони за всяко дете.

Ход на играта. Педагогът вдига карта и назовава обекта, нарисуван на нея. Децата трябва да съобразят каква е формата на обекта и да поставят жетон върху геометричната фигура на картоната си, която съответства на обекта. Победител е детето, първо поставило жетони върху всички фигури на картоната си.

Насочете вниманието им към задача 1 от познавателната книжка – да разгледат внимателно оцветените елементи, да ги намерят в мрежата от квадрати и да ги оцветят в същия цвят.

Задача 2 е да нарисуват съответна фигура в таблицата, като съобразят формата, големината и цвета.

Задача 3 е за затвърдяване на знанията за намиране на място в мрежа от квадрати по зададени ред и колона.

За задача 4 решете заедно с децата първия пример, след това ги оставете сами да опитат, като обърнете внимание на знаците – ако е плюс, да дорисуват, ако е минус, да зачеркват.

Месец: април (32. седмица)

Тема: „На рожден ден“

Ядро: количествени отношения, равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да сравнява количествено елементите на две групи (до 10);
- Да моделира графически количествени отношения;
- Да проследява ритмична поредица от геометрични фигури.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Образувайте на магнитната дъска различни множества. Нека децата да преброят елементите им и да ги сравнят.

Трябва да сте подготвили предварително на дъската квадратна мрежа 3×3 , в едно от квадратчетата на която сте нарисували подарък. Клетките на таблицата са обозначени по хоризонтала с цифрите 1, 2, 3, а по вертикала – с буквите А, Б, В (както трета задача от книжката). Закрийте клетките с квадратчета от цветна хартия. Обяснете на децата, че трябва да открият къде е подаръкът, като казват координати на квадратчетата – например А1. Нека последователно да излизат деца, да назовават координати и да откриват клетка от мрежата, докато намерят подаръка. Може да направите това няколко пъти, като сменяте местоположението на подаръка.

Нека децата да решат задачите от книжката. В първата трябва да дорисуват свежи на всяка торта така, че да съответстват по брой на пръстите на ръцете на децата. Във втората – да дорисуват фигури така, че знаците да са верни. В третата – да зачертаят в таблицата предметите, чиито координати са задраскани, и да определят какво е получило третото дете. В поредната задача – да поставят знаци за сравнение.

Нека децата да изиграят две по две играта „Потъналите кораби“. Всяко дете получава лист с разграфени мрежи (две на брой), както в задача 3 от книжката. На едната мрежа нека да зашрихова квадратче – това е неговият кораб. На другата мрежа трябва да отбелязва какво има в мрежата на противника му. Всяко дете крие мрежите си от другото. Децата се редуват да си задават въпроси от типа: „Има ли нещо на... (А1 например). Ако противникът няма кораб там, казва „Не“. Ако има, казва „Улучи“. Печели детето, което първо открие кораба на противника си.

Тема: „Във фермата“

Ядро: количествени отношения, равнинни фигури, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да моделира графически количествени отношения;
- Да съставя и решава задачи по картина;
- Да се ориентира в двумерното пространство – по план.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

На дъската учителят е закачил голям лист с нарисувани четири цветя с различни дължини на стеблата и различна по цвят сърцевина. Нека децата да открият кое цвете е откъснала Вики, като знаят, че цветето на Вики е голямо, с дълга дръжка и няма синьо в средата (например, има четири жълти цветя, различно оцветени в средата – с бяло, синьо, червено; едно малко и три все по-големи и с четири различни по дължина стъбла).

Като разгледат картината от първата задача от книжката и коментират какви животни са нарисувани, предложете им да ги представят с точки в квадратчетата до изобразеното под картината животно. След това нека да прибавят към броя на кафявите кокошки броя на белите, за да разберат колко кокошки всичко има във фермата – или да намерят с колко кокошките са повече от кравите и т.н.

Втората логическа задача е онагледена, за да може децата да се опрат на илюстрацията и така да ги подготвяме за следващите подобни задачи само в умствен план. Трябва да сравнят кои са повече – краката на три кокошки или на две крави?

Като следват дадения с геометрични фигури план, децата съединяват съответните точки, за да разберат къде е конят.

Учителят предлага да поиграят на „Тиквички“. Закачил е на всички деца емблеми, изобразяващи тиквичка в жълт, оранжев или зелен цвят, върху които са написани цифрите от 1 до 10. Учителят започва: „В нашата градинка расли, порасли 5 оранжеви тиквички!“. Детето, което има оранжева тиквичка с цифрата 5, трябва да реагира веднага: „Защо да са 5?“ – „А колко да са?“ – „Нека да са 8 зелени!“ (или нека да са с едно по-малко зелени). Съответно детето, което има на зелената си емблема цифрата 8, трябва да реагира веднага и да назове друга тиквичка. Всяко дете, което сгреша и пропусне да се обади, когато е назована неговата тиквичка, както и дете, което се обади, когато не е назована неговата тиквичка, изгаря и напуска играта (остава като наблюдател). Играе се до победител.

Тема: „Математически фокуси“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да съставя и решава задачи по картини;
- Да се ориентира в квадратна мрежа и да възпроизвежда фигура по даден модел;
- Да кодира цветово редицата на естествените числа до 10.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Нарисувайте на магнитната дъска кошове с топки един под друг. На горния ред поставете стрелка, която излиза от коша, и две топки до нея. На втория ред поставете стрелка, която води към коша, и една топка до нея. Коментирайте с децата какво показват стрелките: в горния случай – изваждане на топки, а в долния – прибавяне. Запишете числови изрази по картинките и ги решете заедно с децата.

Изтрийте топките от горната задача, като оставите кошовете и стрелките, а също и празни квадратчета за запис на задачи. Нека от групата да излизат последователно деца, да си избират къде и колко топки да нарисуват и под тях да пишат задачи. Това може да се проведе като съревнование между два отбора.

Нека децата да решат задачите от книжката. В първата трябва да разкажат какво се е случило и да запишат в празните квадратчета. Във втората – да нарисуват модела в празната мрежа. В третата – да оцветят знаменцата в цветовете, съответстващи на числата от 1 до 10.

Нека децата да запомнят от последната задача в книжката на кое число кой цвят съответства. Поставете в занималнята цветни петна в цветовете на числата от 1 до 10. При пускане на музика децата танцуват. При спиране на музиката учителят казва число, а децата трябва да застанат до петното в цвета, съответстващ на числото.

Месец: май (33. седмица)

Тема: „Зная и играя“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения, равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да разпознава цифрите от 1 до 9;
- Да брой до 10 и да сравнява две множества по количество, като използва термините поравно, повече и по-малко;
- Да моделира числата до 10 с геометрични фигури.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Може да започнете с играта „Фенерчето на Брадатко“ – упражнение за употребата на думи, изразяващи определени пространствени отношения – под, зад, над, в, върху, на, до.

Нагледни материали: кукла джудже, фенерче.

Описание:

Зад вратата на занималнята се чуват неясни реплики. Учителката отваря и вижда джудже. Поканва го при децата и водят кратък разговор. Например:

– Ти кой си?

– Аз съм Брадатко. Едно от седемте джуджета на Снежанка.

– И какво правиш тук, търсиш ли нещо?

– Търся си фенерчето. Довечера трябва да посрещна моите приятели в планината, а там е тъмно.

Учителката моли децата: „Посъветвайте Брадатко къде да търси своето фенерче!“.

Деца формулират пълно изречение – например: „Потърси фенерчето зад шкафа. Потърси фенерчето под/ пред дивана“. След продължително дирене намират фенерчето в шкафа. Няколко деца повтарят къде са го открили („Фенерчето беше в шкафа“).

След това може да ги насочите към задача 1 – да се проявят отново като детективи, да открият цифрите от 0 до 9 и да ги оцветят в съответния цвят.

В задача 2 за първия пример трябва да преброят елементите, да моделират количество с точки и да ги сравнят, а в следващите два примера – сами да нарисуват толкова фигури в големите правоъгълници, колкото е цифрата под тях, и отново да ги сравнят.

Третата задача е за развитие на фината моторика – да повторят по пунктир.

Тема: „Загадките на Щурчо“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения, равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да решава зрително-пространствени задачи;
- Да прибавя и отнема с 1;
- Да умее графически да моделира количество.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Учителят съобщава недовършени изречения, давайки възможност на децата да направят аналогии и да ги довършат:

- Птицата е за ятото това, което е овцата за... (стадото);
- Кравата е за телето това, което е овцата за... (агнето);
- Цветето за букета е, както дървото за... (гората);
- Покривката е за масата това, което е одеялото за... (леглото);
- Пръстенът е за ръката това, което е обичата за... (ухото).

Като открият зависимостта между фигурите, дадени в трите квадратчета, нека децата да подберат квадрата с фигурките, които трябва да поставят на празното място.

Втората задача може да забави децата, но пък не е необходимо да се обръща внимание на художествените им умения, а на бройката от предметите, която са представили на всеки ред: вляво – с едно по-малко, вдясно от нарисуваните – с едно повече.

Трябва да откриват последователно скритите геометрични фигури и да ги оцветят в съответния цвят за тази фигура, а след това да ги преброят и да представят с точки броя им в празните квадратчета срещу оцветените фигури.

Децата се движат в кръг и отговарят на въпросите, зададени от учителя, с пляскане (за „да“) и с подскачане (за „не“):

- Вярно ли е, че седем момичета са повече от седем момчета?
- Вярно ли е, че камионът е по-дълъг от влака?
- Вярно ли е, че осем автобуса са повече от девет мотора?
- Вярно ли е, че самолетът лети по-високо от птиците?
- Вярно ли е, че пет пълни чувала са повече от пет празни чувала?
- Вярно ли е, че разперените пръсти на лявата ръка са повече от свитите на юмрук пръсти на дясната ръка?

Тема: „Броя и свързвам“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да решава прости задачи от събиране и изваждане;
- Да се движи в лабиринт;
- Да се ориентира в мрежа от точки.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Разделете децата на отбори по 10 участници. Децата от всеки отбор трябва да имат емблеми в определен цвят с написани на тях цифри от 1 до 10. При пускане на музика нека децата да танцуват. При спиране на музиката учителят задава начин на подредба: от 1 до 10 – в прав или обратен ред; от 1 до 10 – през едно; от 2 до 10 – през 1 и т.н. Отборът, който пръв се подреди правилно, получава точка. Победител е отборът с най-много точки в края на упражнението.

Изиграйте играта „Внимание, клекни“. Договорете се с децата за стартово число. След това те застават прави в кръг, а учителят назовава числа. Ако те са по-големи от стартовото число, децата трябва да останат прави. Ако назованото число е по-малко от стартовото, децата трябва да клекнат. Който сгреша, изгаря.

Нека децата да решат задачите от книжката. В първата трябва да преброят плодовете на всяко дърво и да напишат над короната му съответната цифра. След това – да пресметнат задачите в знаменцата на животните и да очертаят пътеки от тях до дървото, което има съответния брой плодове. Във втората задача – да

нарисуват фигура по образец в празната мрежа.

Раздайте на всеки две деца по две зарчета и шест плочки домино. Нека да се състезават, като всяко изтегли три плочки домино. След това децата трябва да се редуват да хвърлят двете зарчета едновременно. Детето, чиято плочка съответства по брой точки точно на индикациите на заровете, може да махне тази плочка. Целта на всяко дете е да остане първо без точки и то е победителят.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Повече – по-малко“

Ядро: измерване, количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да умее графически да моделира количествени отношения;
- Да сравнява групи по броя на елементите им;
- Да решава зрително-пространствени задачи;
- Да подрежда сериационна редица по височина във възходящ и низходящ ред.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въвеждането в ситуацията би могло да започне с практическа задача. Педагогът показва на децата кана, пълна с вода, която излива в пет чаши. Чашите с вода излива в бутилка. *Колко чаши ще напълни бутилката?* Нека децата пояснят защо не се променя количеството вода.

Педагогът дава на две деца кана с вода и кана с оцветена вода. Децата разполагат с общо десет чаши. Всяко дете хвърля зар (1 – 5 точки на зара) и пълни толкова чаши, колкото показва зарът. На дъска друго дете поставя под нарисувани чаша с вода, чаша с цветна вода и празна чаша цифрата на числото, съотнесено към броя на напълнените от децата чаши. Извършва се сравнение на броя чаши, като се използват знаците за релация.

Преминва се към задача 1 от познавателната книжка. Педагогът насочва вниманието на децата към различния цвят на сока в чашите и съответно към пълните и наполовина пълните чаши. Децата трябва да преброят самостоятелно червените и жълтите чаши, като отбележат с точки броя им. Следва да поставят правилния знак за сравнение. Във втората част на задача 1 децата трябва да преброят пълните и наполовина пълните чаши, отново да моделират графично броя им и да поставят знак за релация.

В задача 3 децата трябва да поставят правилния знак, след като са отбелязали броя на топчетата в празните квадратчета. Педагогът провокира децата да обяснят защо се поставя знак за равенство, след като топчетата са различни по големина?

В задача 3 децата трябва да открият и да оградят липсващия елемент в сериационната редица.

Тема: „Прибавям и отнемам“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Цветово да кодира числата до 10;
- Да решава задачи от събиране и изваждане.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Разделете децата на отбори, в които има четен брой участници. Всеки отбор трябва да получи емблеми в един цвят и да има определено място за строяване. При пускане на музика децата танцуват. В това време учителят поставя един от трите знака ($>$ $=$ $<$) на местата, където трябва да се строят отборите. При спиране на музиката децата от всеки отбор трябва да се подредят от двете страни на своя знак така, че да му съответстват по брой.

Разделете децата на два отбора. От всеки отбор трябва да излизат последователно по 10 деца. За всеки отбор се поставят празни места за събираеми и сбор или за умаляемо, умалител и разлика със знаците между тях. Децата от всеки отбор трябва да се групират и да образуват числа между знаците така, че да се получат правилни задачи. Отборът, който първи правилно се подреди, получава точка. Печели отборът, който в края на упражнението има повече точки.

Нека децата да решат задачите от книжката. Трябва да пресметнат примерите, за да открият цветовете,

съответстващи на числата. След това – да оцветят картината в цветовете на числата.

Нека децата изиграят две по две играта „Потъналите кораби“. Всяко дете получава лист с разграфени мрежи (две на брой), обозначени по хоризонтала с цифрите от 1 до 5, а по вертикала – с буквите от А до Д. На едната мрежа нека да заштрихова квадратче – това е неговият кораб. На другата мрежа – да отбелязва какво има в мрежата на противника му. Всяко дете крие мрежите си от другото. Децата се редуват да си задават въпроси от типа: „Има ли нещо на... (А1 например). Ако противникът няма кораб там, казва „Не“, ако има, казва „Улучи“. Печели детето, което първо открие кораба на противника си.

Тема: „Златното ключе“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения, равнинни фигури, измерване.

Образователни задачи:

- Да моделира графически количествени отношения;
- Да комбинира геометрични фигури по образец;
- Да се ориентира в двумерното пространство – в лабиринт;
- Да решава зрително-пространствени загадки и да определя по-лек и по-тежък на око.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Учителят обяснява на децата, че последната страница от книгата е като проверка на техните знания за числата и за това дали могат да мислят вече като големи ученици. Първата задача изисква да нарисуват толкова точки, колкото са животните в групите, заградени с криви затворени линии, и да поставят знака между тях, за да покажат кои са повече и кои – по-малко.

Децата трябва да попълнят таблицата (матрицата). Кое цвете трябва да се постави на празното място в мрежата? Нека да го свържат.

Коя е липсващата част от слънцето? Между четирите картинки, дадени отстрани, децата трябва да подберат тази, която допълва слънцето.

Учителят разглежда заедно с децата трите чувала и обсъждат положението на везните на двете картинки. След това трябва да заградят най-тежкия чувал.

Можете да насочите децата първо да преброят фигурките, съставлящи пеперудката и калинката, след това да сравнят самостоятелно всички техни части и така да определят кой обект може да се получи от геометричните фигури, дадени отстрани в бялото поле.

За да стигнат до златното ключе, което показва, че са много досетливи, можещи и знаещи, децата трябва да проследят пътя в лабиринта до него и да го преминат.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ОКОЛЕН СВЯТ“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ОКОЛЕН СВЯТ

Чрез образователно направление „Околен свят“ се реализира по специфичен начин общата цел на предучилищното образование – цялостно развитие на детската личност и придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, опосредстващи успешната реализация на детето през следващите периоди на развитието му (Наредба 5 от 3.06.2016 на МОН/ Приложение № 3 към чл. 28, ал. 2, т. 3).

Като научно и теоретично обосновано практико-приложно направление „Околен свят“ има своя специфична ЦЕЛ:

- да се подпомогне личностното и социалното развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общности в детската градина на основата на зачитане правата на децата, както и формиране на обобщена „картина на света“.

ЗАДАЧИТЕ, които се реализират, могат да се диференцират в три групи:

Когнитивни: формиране на знания, представи и понятия за природата и обществото, за себе си и за другите; ориентиране в близка и по-далечна среда на основата на мисловни операции и умствени способности на действие – разбиране, осмисляне и интерпретация на явления, събития и факти от околната среда;

Афективни: изграждане на позитивен Аз образ; желание и готовност за участие в живота на детската група; поставяне на основата за формиране на нравствени ценности; стимулиране на позитивна мотивация и нагласи при изграждане на „картината на света“, като се съпреживява доброто, красивото, социално приетото в общуването с хората и природата;

Поведенчески: формиране на умение за участие и организиране на познавателни и практически дейности; за партниране и подпомагане, за проявяване на самостоятелност, инициативност и самокритичност при общуване и работа в екип; за собствена познавателна дейност в природата и в социума; за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.

Програмното съдържание на образователното направление „Околен свят“ е систематизирано в четири образователни ядра: **Самоутвърждаване и общуване с околните (СОО), Социална и здравословна среда (СЗС), Културни и национални ценности (КНЦ), Светът на природата и неговото опазване (СПНО).**

Ядро СОО

Това ядро има два аспекта, по които учителят работи системно и ежедневно.

Първият е общуване и взаимодействие с деца и възрастни. Важно е детето да получи образци или модели на одобряемо, социално прието или просоциално поведение. Чрез етична беседа, разясняване, убеждаване и подражаване на позитивни примери децата осмислят и запомнят начини на позитивно общуване и взаимодействие. Учителят следи как детето създава контакти, как общува и какви емоционални отношения преживява в съвместната дейност.

Другият важен акцент на това ядро е умението за самоутвърждаване. Формирането у детето на ясна представа за себе си – име, семейство, права, силни страни, умения – е предпоставка за неговото самочувствие и увереност, за успешното му свързване с другите. Учителят следи как детето разказва за себе си и своите преживявания, начина му на отстояване на мнение и изразяване на позиции, специфичните му личностни качества и др. Добре е детето да разказва за себе си по темите: „Аз съм доволен“, „Щастлив съм, защото...“, „Вярвам в себе си“, „Чувствам се доволен, спокоен“. Подходяща игрова мотивация създава героят, който присъства в целия процес – Щурчето. В края на всяка ситуация двете лица (усмихнато и недоволено) позволяват детето да усети начина, по който се чувства, да се научи да преживява неуспеха или затруднението, но така, че да бъде мотивирано да се справи, а не обезверено. Ролята на учителя тук е да помогне на детето за изграждане на позитивна и реалистична самооценка, да преодолее страховете и колебанията си, да засили увереността си.

Ядро СЗС

Учителят има задачата да създаде педагогически условия, чрез които детето да опознава себе си, но в контекста на **здравно-хигиенната култура** – начин на предпазване, прогнозиране на последствия от определено действие, адекватно ориентиране в близка среда (в училище, у дома, на детската площадка и др.) и по-далечна среда (в планината, в гората, в зоопарка). Педагогът насърчава детето да открие връзката между

своето поведение и своето здраве, между хигиената и здравето, между храненето и здравето, между физическата и здравната култура на човека. Детето по достъпен начин определя състоянието на болест и здраве, грижите за болните, професията на лекаря и пр.

Ядро КНЦ

В това направление учителят трябва да създаде педагогически условия, които мотивират децата да изразяват емоционално-оценъчно отношение към героите, традициите, празниците в България и в общността. Обръща се специално внимание на специфичните символи и ритуали за празниците. Онагледяването в книжката за децата предизвиква интерес и желание у тях да участват, да отразяват чрез собствена творческа дейност преживяванията си. Учителят целенасочено и тактично стимулира децата да разказват за преживяванията си в празнична среда, да упражняват поздрав и пожелания по различни поводи, да търсят начини да участват и партнират, да изразяват гордост и почит към героите и към родината.

Ядро СПНО

Това направление изисква нагледна опора на знанията и уменията. Поради това учителят трябва да осигури разнообразни нагледни стимули от природата – пряко наблюдение на предмети, обекти и явления, а при невъзможност – видеофилми, презентации, енциклопедии, картини. В това направление учителят насочва децата към възприемане, описване, сравнение, търсене на връзки, логични обяснения и зависимости. Така по-лесно се достига до понятията и представите за растения, животни, природни явления през различните сезони. Изразяването на лично отношение към знанията е задължително, за да се формира екологично поведение. Учителят не забравя и правилата за безопасно поведение на детето всред природата, в дома, на улицата и др.

Постигането на очакваните резултати се реализира в минимум две педагогически ситуации седмично.

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ:

1. Възрастовият подход налага непрекъснато отчитане на физическите и психическите особености на детето в предучилищна възраст. Той осигурява в достатъчна степен достъпност при отчитане на реалните детски възможности. Този подход дава възможност учителят да предвиди или планира подходящи стимули за реализиране потенциала на децата, за подпомагане и провокиране на детското личностно и творческо развитие. Спазвайки го, педагогът – възрастово за групата и индивидуално за отделното дете – преценява количествено и формално съдържанието, което поднася, целейки постигането на оптимално развитие.

2. Комплексно-интегративен/ интегрален. Интегралният подход се налага от спецификата на глобалното образование. Дейностите не се изявяват като самостоятелни структури. Създава се интегрален образ на света, като се има предвид единството на научното и художественото познание. Интегралният подход се проявява и във взаимовръзката между многообразните форми на организация на педагогическото взаимодействие. Учителите подбират подходящи знания и умения от другите образователни направления, за да разнообразят и активизират децата. Например: знания от математиката са подходящи за формата на цветята, дърветата, образуване на групи – домашни и диви животни, отлитащи и зимуващи птици и др.; уменията от КТБД са подходящи за изработване на пана; познаването на приказките насочва към дивите животни в гората – „Червената шапчица“, към птиците през пролетта – „Косе-Босе“, към зимните явления – „Ледената къщичка“, и др.

3. Дейностен подход. Психологическият анализ на структурата на дейността показва, че последната се осъществява при осъзнато психично отразяване на заобикалящата действителност. Във всяка своя дейност детето в една или друга степен овладява знания и представи, определя си цели, представя си очакваните резултати, възприема и оценява условията, в които действа, обмисля последователността на операциите, прилага волеви усилия, преживява успехите и неуспехите от дейността. По този начин психиката осъществява своите основни функции – управлява и регулира дейността на личността. Дейностният подход се осъществява от учителите, като осигурява условия за разнообразни активности на децата – изследователска, творческа, умствена, игрова и др.

Игровата дейност в своето богато многообразие има абсолютен приоритет в организационно-процесу-

алната и резултативната реализация на педагогическото взаимодействие. Тя създава условия за самоизява, за най-ефективно общуване и взаимодействие както между децата, така и между педагога и детето.

4. Ситуационният подход се отнася до използваните от учителя начини за усвояване на знания. Ситуацията като семантична база на този подход условно обозначава организационната форма на осъществяване на възпитателно-образователния процес. За целите на предучилищното образование се използват различни ситуации – реално възникващи, фантазни, преднамерени и неочаквани и др. В съчетание с останалите подходи ситуационният подход създава условия за използване на динамични и гъвкави структури за оптимална социализация на детето.

5. Холистичен подход. Холистичното образование е базирано на идеята, че децата могат да бъдат обучавани по по-естествен и по-привлекателен начин, като едновременно се активизират емоции и енергия, физически и духовни сили. Постиженията на детето се разглеждат във връзка с неговите социални, етнически и културни характеристики. Водещо е посланието: „Вярвам в целостта на човешкия организъм и считам, че за да бъде здрав човек, трябва да има единство и баланс между ум, душа и тяло“. Най-голямото предимство на холистичния подход е, че е ориентиран не само около умственото развитие, но се фокусира и около психо-социалното и емоционалното развитие на децата, което е особено подходящо за образователното направление „Околен свят“.

ОРГАНИЗАЦИЯ на педагогическата работа

Организацията на педагогическия процес е важен приоритет на детския учител. Препоръчително е да се използва смесена организация от фронтална, групова и индивидуална работа с децата. Паралелно с това детският учител трябва да осигури условия за самостоятелна дейност на децата. Изцяло груповата и фронтална работа не е ефективна, тъй като не позволява децата да реализират своите индивидуални възможности, потребности и да бъдат удовлетворени от себе си. Това е особено важно за децата в смесените групи.

Начин на организация:

ФРОНТАЛНАТА РАБОТА е традиционна, но напълно подходяща за осъществяване на общите цели и задачи по направление „Околен свят“. Разбира се, тя трябва да е далеч от урочната форма на организация. Необходимо е да се разнообразява с подвижни, музикални, театрализирани и други игри, които да намаляват статичността и да предлагат различни активности. Интересно за децата е варирането на обстановката в занималнята – различен начин на поддръжане на масите, неочаквано онагледяване, нов параван, непознат уред и други ще позволят да се разчупи и разнообрази процесът на работа по образователно направление „Околен свят“.

ГРУПОВАТА РАБОТА е подходяща за децата от трета и четвърта група. Освен изпълнението на познавателни задачи, чрез груповата работа се формират и утвърждават уменията за колективна работа и съвместни игри, като децата се договарят, съгласуват, подпомагат взаимно, изпробват различни поведенчески модели. Този начин на организация е особено подходящ при смесените групи (по възрасти и по майчин език), когато децата имат различни нива на компетентности.

Процедурата по разделяне на децата в групи (или по двойки) може да бъде извършена по занимателен начин, за провокиране на позитивна реакция към груповата работа. Учителят може да използва следните техники за групиране:

- групиране чрез преброяване на поредни номера (например: „първи – втори – трети“ и т.н.);
- групиране по рождени месеци и дни;
- групиране по първите букви на имената на децата;
- групиране чрез карти: плодове, геометрични фигури, цветове, превозни средства и др.;
- групиране чрез пъзели – частите, от които се получава цялото, е един отбор.

Децата участват, обсъждат и изработват правила, които могат да бъдат следните:

- „Да се изслушваме взаимно!“
- „Да зачитаме мнението на всеки един от нас!“
- „Да не се обиждаме и да не се присмиваме един на друг!“
- „Всеки има право да изкаже своето мнение!“

- „Да вдигаме ръка, когато искаме думата!“ и др.

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА е задължителна при често отсъстващи деца, при деца с отклонение или изоставане, но и при деца, които проявяват засилен интерес към знанията от образователното направление.

В този случай се работи с енциклопедии, правят се опити, експериментира се с различни материали, децата рисуват, редят пъзели. Учителката трябва да подготви индивидуални задачи и да отдели време за работа с тези деца в подходящ момент.

ОСНОВНА ПЕДАГОГИЧЕСКА ФОРМА Е ОБУЧАВАЩА СИТУАЦИЯ.

Правилната структура на ПС улеснява учителя при дозиране и структуриране на учебното съдържание.

ПЪРВА част – уводна. Учителят създава интерес, подготвя и подбира похвати за привличане на вниманието и любопитството на децата. Това може да стане чрез въпрос или словесна провокация от Щурчето, чрез музика, загадка, картини, грешката на художника, „Чудната торбичка“, „Вълшебната кутия“, неочакван гост (кукла, дете от другата група), нонсенс (алогизъм, зареден с хумор: „Дойде зимата и розите цъфнаха“, „Надолу в небето плуваше къртичето“) и др.

ВТОРА част – основна. Подборът на методи и похвати се свързва с необходимостта от възприемане, осмисляне и обогатяване на информацията от децата, от време за самостоятелно решаване на задачата и за приложение на знанията в нова ситуация. Авторите на познавателната книжка предлагат подходящи методи и похвати, които да реализират планираните познавателни задачи. Така се гарантира степенуване по сложност на съдържанието. Важно е детето винаги да е доволно и удовлетворено, заинтригувано и активно. В тази част детският учител трябва да разпредели времето си така, че да има време за групово и самостоятелна, обща и индивидуална ангажираност на децата. Поради своята продължителност основната част на ситуацията е подходяща за смяна на дейностите – статични, седящи с динамични, подвижни.

ТРЕТА част – заключителна. Тук е препоръчително учителката да направи обобщаваща преценка на активността и постигнатото от децата. Да се включат подходящи „награди“ – стимули за деца. Освен традиционните печати и стикери, като награда емоционално действат подвижните и музикалните игри, определяне за деня на дете като „малък природолюбител“, „многознайко“ и др.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФОРМИ:

- игри – сюжетни, дидактични, подвижни...
- дейности по избор
- разходка, екскурзия
- тържества, празници
- педагогическа анимация.

Това е иновативна форма за постигане на комплексна цел – осъществяване на образователна и възпитателна задача чрез паралелно постигане на емоционално „зареджане“ и развлечение. Анимацията е процес на създаване и реализиране на събитие или поредица от взаимносвързани събития, чиято основна цел е стимулиране активността (поведенческа, емоционална, познавателна) на участниците в него чрез включването им в значими за личностното им развитие дейности. Може да се организира:

- културно-познавателна анимация (тематична, етнокултурна, фолклорна, литературна, музикална, музейна, библиотечна и др.);
- туристическа анимация (краеведческа, спортна, опознавателна, екологична и др.).

ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ се реализират:

- като продължение и допълване по темата в детската градина;
- като обогатяване и обобщаване на информацията извън детската градина.

И в двата случая детският учител стимулира практическа познавателна дейност с участието на семейството, ръководител на школа, музей, читалище и др. Допълнителната дейност е неделима от общата реализацията на темата. Чрез нея детето обогатява, уточнява и упражнява знания и умения. Познавателната активност на детето постигаме чрез разнообразие от стимулиращи и подкрепящи методи и похвати, както и чрез разнообразни дидактични средства.

Най-общо допълнителните дейности, подходящи за работа по образователно направление „Околен свят“, можем да обособим в следните групи:

- **игрови** – дидактични, подвижни, състезателни, театрализирани, ролеви игри и игри инсценировки;
- **художествено-творчески** – украса, колажи, макети, пана от природни и други материали и др.;
- **съвместни с родителите** – тържества, празници, битови и трудови дейности, краеведчески дейности (туризъм, екскурзии, наблюдения и др. в района);
  - **практически** – грижи за животни и растения, опити, експерименти, демонстрации, изработване на хранилки, въртележки, знаменца и др.;
  - **комбинирани – минипроекти**. При тях се интегрират различни знания и умения, форми, методи и средства за постигане на интеракция във взаимодействието „дете – среда“. Могат да се реализират различни видове:
    - По продължителност – седмични, месечни или сезонни;
    - Според преобладаващия метод: изследователски, практически, информационни, приключенски;
    - Според проектната идея: по образователните стандарти на направление „Околен свят“; по теми, свързани с реалния живот на общността или селището; по интереси.

МЕТОДИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЗАДАЧИТЕ НА ОН „ОКОЛЕН СВЯТ“

Първа група – нагледни методи

1. Наблюдение:

- в реалната действителност – в парка, на пазара, на улицата, при шивача, при готвача;
- на видеофилми, картини;
- натурални предмети и обекти – плодове, зеленчуци, животни, инструменти и др.

Наблюденията учат децата да се ориентират в естествената природна среда, да откриват и анализират събитията и явления, които протичат в нея, формират се умения децата да разчитат сигналите от заобикалящата ги природна среда. *Много важно е резултатите от наблюденията да бъдат използвани в други дейности – изобразителни, конструктивно-технически, в детската игра.*

2. Обследване – пряко и косвено – дава възможност на детето за сетивно възприемане на качества и свойства на предмети и обекти. Процесите на опознаване на света се базират върху сетивното възприятие и затова основният метод на сензорното възпитание е обследването – манипулиране с предмета. Обследването означава, че децата възприемат предмета с максимален брой сензорни възприятия – докосват, вкусват, помиришват и т.н. Така детският учител осигурява възможност децата да обогатят представата си за цветя, плодове, зеленчуци, храни, природни материали и др.

3. Демонстрация. В процеса на запознаване на децата с природата най-добър ефект има демонстрацията, осъществена чрез видеофилми. Така се осигурява достъп на детето до явления, които не могат да бъдат наблюдавани непосредствено, като например как се излюпва пилецето, кой живее на дъното на морето, как се къпе слонът и др.

Възможна е и демонстрация, при която се използват реални природни обекти – като такава тя се доближава до елементарните опити. Педагогът може да демонстрира пред децата приготвянето на лечебна запарка от билки, създаване на изкуствена екосистема (аквариум, терариум). Чрез демонстрация децата могат да възприемат различни свойства и качества, например на водата – оцветява се, утаява се, може да разтвара и др.; както и да наблюдават различни явления и състояния – ледът се топи; от вода и брашно става тесто; слънчев лъч минава през чаша с вода – появява се дъга; какво плува и какво потъва; кой се крие в шушулката (грах, боб, фъстък) и др.

Втора група – практически методи:

1. Експериментирание и опитна работа. Протичането на експеримента става в естествени условия и предполага преднамерено педагогическо въздействие, насочено към очакван резултат. Детският учител насочва познавателната активност на детето към проследяване на промените в развитието на растение – луковица, семе, напъпило клонче – откриване на причина и следствие, връзки и зависимости; да променя условия и да наблюдава цвете в саксия, цвете във ваза с вода и т.н. В процеса на експериментирание педагогът учи децата да си поставят цел (Какво искам да зная?), да избират начин за постигането ѝ (Как да го узная?) и да се съобразят с вероятността да причинят болка или загиване на природен обект (Няма ли да го заболи?). Чрез този метод децата извършват пряк контакт със заобикалящата ги среда.

2. Моделиране. В образователно направление „Околен свят“ учителите използват предметни, графични, предметно-схематични модели за запознаване на децата с местообитания на животните – птици, морски, диви, домашни животни и др.

Моделирането и моделите дават възможност за формиране на детските представи за явления и обекти, които са трудни за осмисляне или недостъпни за наблюдение. Моделът е интересен за децата начин за онагледяване. Най-важно значение за обучението по направление „Околен свят“ са изкуствените екосистеми: аквариуми, клетката в зоопарка, изкуствени местообитания на домашните животни. Изграждането на обемни модели също има съществено значение. Заниманията с пластилин, глина, пясък, особено ако е влажен, дават възможност да се изобразят цели пейзажи с реки, планини, езера. Децата могат да си послужат с допълнителни растителни природни материали (листа, трева, клонки, миди, раковини и др.).

3. Упражнения. Могат да бъдат организирани като самостоятелни или групови занимания в рамките на обучаващата ситуация или извън нея към допълнителните педагогически форми. Упражнението предполага повтаряне на определени действия с предварително зададено съдържание. Така то е пряко свързано с тренировката. При него учителката диктува действията – така тя може да научи децата да наблюдават насекомите в двора и да не се страхуват от тях; да определят нуждата от вода на стайното растение и да го поливат; да следят за листопада или разлистването на дърветата, да наблюдават времето и да попълват природен календар и други повтарящи се действия. При упражнението се наблюдава пренос на усвоени умения от една ситуация (с определени условия) върху друга ситуация. Те дават възможност детето да приложи в самостоятелна дейност своите знания, да преживее индивидуални постижения и успех.

4. Игрови методи. Както знаем, играта може да се прилага като форма, метод и средство. В направление „Околен свят“ се използват най-продуктивно дидактична игра, игра инсценировка, ролеви игри, творчески игри – сюжетни, конструктивни, драматизация. Те позволяват да се обогати и уточни познавателният опит на децата, да се претворяват взаимоотношения от социалната среда, да се изпробват различни модели на поведение за оформяне на обобщената детска представа за „картината на света“. Практически децата се ориентират в средата, откриват способности за нейното опознаване, а в дейностен план преработват и усвояват информацията по най-достъпен за тях начин.

Ролева игра (ролево проиграване). Методът е изключително близък до нагласите на децата да участват активно в социалната среда и да я развиват, играейки със своето въображение. Използването на ролеви игри има предимството, че успешно може да събере ведно познавателната активност на децата и атмосферата на релаксация и забавление. Това прави още по-наложително точното съобщаване на задачата на всекиго, разпределянето на ролите и определянето на времето за провеждане на играта. Обикновено участват две деца, които влизат в роля и „изиграват“ своите представи за разрешаване на ситуацията. Подходящи ролеви игри са: лекар и дете – лекарят успокоява детето; две деца – как да се сдобрят, как да поканят дете за игра; дете и полицай – как се търси помощ; „Какво ще кажеш/ попиташ Левски?“; дете и строител – „Какво да има на детската площадка“; „Ако си феята на пролетта, какво виждаш?“ и др.

Трета група – словесни методи

1. Беседа. Беседата се прилага в зависимост от породен интерес на детето (от натрупания боклук, от намерена умряла птица, от изсъхнало край пътя цвете). Отворените въпроси, които могат да имат повече от един верен отговор, дават възможност на децата да изявят екологично отношение към действителността. В преднамерените или непреднамерените беседи могат да се задават и такива въпроси, които нямат верен отговор, но те провокират мисленето и въображението на децата. (Например: „Как мислите: с какво се хранят русалките?“ – отговорът се търси чрез анализ на местообитанието: на водната среда и нейните природни компоненти).

2. Разказ. Това е подходящ начин децата да съпреживеят значим проблем, свързан с темата. Например: не да разказваме за боклука и проблемите, които той ни създава, а за приключенията на малката консервена кутия. Създаването на зрителен модул за съдържанието на разказа има силно влияние върху интензивността на интелектуалната дейност на децата. В определени случаи приказката също може да бъде подходящ метод за обучение – например приказката „Стопанката на медната планина“ от П. Бажов е подходяща за запознаване на децата с минералите и камъните и за провокиране на траен положителен интерес към тях.

3. Четене на енциклопедии, разкази, художествена литература и др. с акцент върху красотата на при-

родата, върху постъпките на хората, характера на техните взаимоотношения, различни норми на общуване, положителни модели на поведение и др.

ДИДАКТИЧНИ СРЕДСТВА

Те са много важни за ПУВ, защото се реализира принципът нагледност и се гарантира важен етап от умственото развитие на децата – нагледно-образното мислене. Техният подбор зависи от възрастта на децата, от техните възможности и от целта, която си поставя учителката. Средствата, които може да използва детският учител за осъществяване на задачите по направление „Околен свят“, може да се диференцират в няколко групи:

1. Технически средства – мултимедия, интерактивна дъска, шрайбпроектор, лаптоп и др.
2. Натурални предмети – плодове, семена, зеленчуци, раковини, шишарки, лешници, текстил, конци, тесто, летвички и др.
3. Нагледно-изобразителни – кукли, атрибути за игра, картини, пъзели, карти, глобус, макети, табла, природен календар и др.
4. Пособия – магнитна дъска, плоскостен и обемен материал, макети на зоопарк, паравани и др.
5. Уреди – лупа, фенерче, магнит, термометър.
6. Помагала – книжки, пъзели, мозайки, за оцветяване.

Кое е различното в познавателната книжка по околен свят „Откриватели“?

1. Ние извеждаме напред дейностния подход, но не теоретично, а в реален практико-приложен план. Това постигаме, като в педагогическите ситуации са предложени различни примерни дейности, които позволяват вариативно/разнообразно реализиране на задачите, преодоляване на статичната и изпълнителската позиция на детето. От предложените дейности учителят избира тези, които са подходящи за групата, за географския район, за традициите на градината. Всяка ситуация създава условия или дава предложение за различни дейности на децата. Предложените допълнителни дейности към всяка обучаваща ситуация дават ориентир на учителя за подходящата и лесно осъществяваща се допълнителна работа на децата – колективна творческа и преобразуваща активност – пана, постери, табла, колажи и др.; наблюдение, събирателна дейност, опити, експериментиране, празници на групата, анимация и др.

2. Предлагаме теми за минипроекти, които могат да се реализират и като допълнителна педагогическа форма по ОН „Околен свят“ с различно времетраене (седмица, месец или по-дълъг период). Това е иновативна форма на работа с децата, в която се интегрират различни знания и умения, форми, методи и средства за постигане на интеракция във взаимодействието „дете – среда“. Включването на семейството, на читалище, тренъори, художници, артисти разнообразява похватите за събирането и представянето на резултатите по проектите. Интересно за децата е визуализирането на тяхното участие, откритие или ново знание чрез албуми, фотосесии, хербарии, презентации, постери, табла. Това позволява да се интегрират различни образователни направления, например ОН „Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание“.

3. Предвиденото познавателното съдържание във всяка педагогическа ситуация гарантира реализиране на три аспекта в детското развитие:

- **интелектуален** – детето се учи да прави анализ и синтез, да сравнява и открива последователността на протичане на процесите, явленията и причините, които ги пораждат, да открива особености, да разбира връзки и зависимости;
- **естетическо-правствен** – емоциите и социалните чувства формират естетическа култура на децата и положително отношение към околния свят;
- **практически** – включването на децата в различни дейности – труд, опитна и изследователска работа, творчество, игри, учене, грижи за себе си и за другите – стимулира уменията за планиране, поставяне на цели, следването им, преодоляване на трудности, оценка и самооценка, контрол и самоконтрол.

Изображенията, игрите и задачите са така подбрани в книжките на децата, че да създадат условия за реализиране на трите аспекта на познавателната дейност. Спазвайки хронологията на познавателната информация по страници, учителката гарантира целенасочено познавателно развитие на всяко дете.

4. Предлагаме на учителя да следва един и същ алгоритъм при запознаване на децата с програмното

съдържание. Въвеждането на такъв алгоритъм е в помощ на детския учител, защото целенасочва и систематизира педагогическата работата по ОН „Околен свят“. Алгоритмите създават условия мисленето на детето да се движи от познато към непознато, от по-близко към по-далечно, от по-лесно към по-трудно.

Гарантира се спазването на основни педагогически принципи – научност, достъпност, системност.

Алгоритъм за запознаване с растителния свят:

1. Място на разпространение;
2. Външно устройство – корен, стъбло, листа, цвят, плод, семе и др.;
3. Значение;
4. Поведение, дейности на човека, свързани с растителния свят.

Алгоритъм за запознаване с животинския свят:

1. Местообитание;
2. Външен вид – части от тялото, характерни белези, покритие и др.;
3. Поведение – движение, хранене, размножаване;
4. Сравнение – прилики, разлики;
5. Поведение, дейности на човека, свързани с животинския свят.

Алгоритъм за ориентиране в социалния свят:

1. Аз (Аз съм);
2. Общуване, взаимодействие (Аз и другите);
3. Дейности на хората (Аз знам);
4. Поведение на хората (Аз мога);
5. Права и задължения на хората (Аз трябва).

5. В познавателната книжка е включен герой за игрова мотивация – Щурче. Той не бива да остава изолиран в хода на обучаващата ситуация. Три са възможните начини за включването му от детския учител:

- В началото на ситуацията Щурчето задава въпрос, загадка, част от стих и т.н. С това се цели проява на емоции, активизиране на вниманието, създаване на интерес и провокиране на желание за участие.
- В основната част присъствието на Щурчето игрово мотивира целта на обучаващата ситуация и ангажира по достъпен начин детското внимание и активност за наблюдаване, анализиране, откриване на зависимости и др. Когато се включва в основната част на ситуацията, то създава проблемна ситуация, която предизвиква обсъждане, размисъл, детска дискусия по темата, откриване на способности за действие и др.
- В заключителната част участието на Щурчето е подходящо, за да насочи детето към самооценка, към размисъл за това доколко се е справило със задачата, без това да носи негативни емоции при несправяне.

6. В книгата на учителя предлагаме протоколи – бланки за педагогическо наблюдение, анкетни карти, социограми и др. за облекчаване дейността на учителите при изпълнение на Наредба №5/ 2016 г. за проследяване постиженията на децата чрез различни диагностични методи. В диагностичния процес могат да се включат различни игри (дидактични, ролеви, сюжетно-ролеви), които са най-естествената среда за детска активност. Единственото изискване е да се състави протокол за наблюдение и да се набележат начини за регистрация.

Диагностичните процедури са ориентирани към входящо и изходящо проучване на децата. Създадени са индивидуални протоколи за отразяване на постиженията съобразно държавните образователни изисквания. Начинът на отчитане е максимално облекчен както за провеждане, така и за регистриране на резултатите в дневника на групата.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Правилата помагат“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Уточняване на социално приемливи правила и устойчиви модели на поведение в групата;
- Осмисляне на необходимостта от правила;
- Стимулиране проявата на толерантност в общуването в детската градина.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Щурчето пита какво е това правило;

1. Беседа – разговор по картинка, откриване на неприемливо поведение;

2. Състезателна игра „Зная различни правила“;

3. Игра пъзел „Харесва ми, не ми харесва“;

4. Ролева игра „Как да постъпя, когато...“ или „Какво се случва, когато...“;

5. Самооценка: „Припомних си правилата в детската градина и съм доволен“; отвяване на подходящо лице/емотикон.

Допълнителни дейности: обсъждане на правила за групата; създаване на постер с правилата за запознаване на родителите с тях; художествени произведения с подходящ сюжет, игри от типа „незавършено изречение“: „Когато някой ми вземе играчката, аз...“.

Тема: „Приатели“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Утвърждаване на детската индивидуалност и емоционални преживявания;
- Осъзнаване на принадлежност към общността, като партнира позитивно;
- Формиране на мотивация за приятелство.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, игрова дейност.

Методически насоки:

Въведение. Писмо от ново другарче, което ще постъпи в групата – Щурчето моли да покажем със знаци и движения как го каним при нас;

1. Словесни игри за отгатване и описание на приятеля;

2. Игра пантомима: „Няма да ти кажа, а ще ти покажа как се чувствам“;

3. Ролева игра – социално приемливи модели на поведение при конкретни ситуации;

4. Беседа по картина за разпознаване на различни емоции;

5. Самооценка: „Добър приятел ли съм?“, „Оцвети подходящото лице“.

Допълнителни дейности: разглеждане на картини, на илюстрации, търсене на аналогии в приказките „Под гъбата“, „Дядовата ръкавичка“ и др., рисуване на тема „Моят приятел“ и др.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Есенни промени“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Актуализиране на детския опит за сезона есен;
- Осмисляне на промените във времето през есента;
- Формиране на наблюдателност.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Гатанка, подходящ стих или песен;

1. Беседа – разглеждане и сравняване на двете картини за откриване на разликите;

2. Упражнение за словесно описание на времето;
3. Упражнение за съотнасяне на поведението и облеклото на хората със символите на времето;
4. Самостоятелна работа – рисуване на елемент от природния календар;
5. Самооценка чрез оцветяване на емотикона: „Харесва ли ти това, което научи? Интересно ли е? Ти справи ли се добре?“.

Допълнителни дейности: природен календар, подвижни игри „Листа и вятър“, „Покажи с движения и звуци есента“, дидактична игра „Опиши с много думи есента, вятъра, времето...“, рисуване на есенна картина.

Тема: „Заминаващи ята“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Конкретизиране на представите за прелетните птици;
- Осъзнаване на връзката между промените в климата и поведението на птиците;
- Стимулиране на мисленето за откриване на достъпни логически връзки;
- Възпитание на отговорно отношение и интерес.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Стих, песен или гатанка;

1. Беседа за актуализиране знанията на децата за прелетните птици, осмисляне на понятието ято;
2. Групиране чрез свързване на прелетни и зимуващи птици;
3. Упражнения за затвърдяване на знания за храненето на птиците – лабиринт;
4. Разбиране и описване на проблемна ситуация, анализ и прогноза по картинката.

Допълнителни дейности: дидактични игри „Познай по звука“, „Кой с какво се храни“, подвижна игра „Щъркел и жабки“, пъзели, карти за групиране по различни признаци, природен календар и др.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Цветове на есента“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране и обобщаване знанията на децата за дърветата;
- Стимулиране на мисловна дейност за ориентиране в закономерностите на растителния свят;
- Формиране на интерес и желание за собствено наблюдение в природата.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Музика“, „Конструiranje и технологии“.

Методически насоки:

Въведение. Щурчето носи плик с есенни листа или песен, стих за есента;

1. Беседа за актуализиране знанията на децата за различните широколистни дървета;
2. Обследване – разглеждане, разпознаване и назоваване на различни есенни листа;
3. Самостоятелна работа – рисуване и оцветяване на есенни листа;
4. Самооценка – „Познавам есенните листа“.

Допълнителни дейности: хербарий, експеримент, дидактична игра „Познай по формата“, подвижно-дидактична игра „Есенни багри с обръчи или воали“, изработване на пано от листа.

Тема: „Листа като иглички, листа като сърца“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Стимулиране на наблюдателност и интерес;
- Обогаляване на знанията – диференцирани знания за листата и плодовете на различните дървета;
- Ориентиране във външните белези на дърветата.

Интегративни връзки: с „Конструiranje и технологии“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Игра „Чудната торбичка“, гатанка или живо клонче;

1. Наблюдение на иглолистно дърво – сравняване на бор и елха: листа и шишарки;

2. Обследване свойствата на листата;
3. Беседа – разговор за откриване на достъпни закономерности за листопад и за зелените дървета;
4. Дидактични упражнения за психомоторика и за откриване на излишното;
5. Самооценка: „Научи ли нещо ново? Оцвети подходящото лице, ако ти харесва как се справяш със задачите“.

Допълнителни дейности: дидактична игра „Събери повече листа“, дидактично упражнение за групиране по вид, форма и цвят, очертаване на листо върху хартия, оцветяване, изработване на пана, хербарии, икебана.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Дивите животни през есента“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Разграничаване начина на живот и потребностите на дивите животни;
- Разбиране на достъпни причинно-следствени връзки, свързани с промяната на живата и неживата природата през есента;
- Стимулиране на детската наблюдателност и любознателност.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Въведение. Писмо от горската детска градина с незавършени изречения („Аз съм доктор на гората и живея във...“), грешката на художника, гатанка и др.

1. Беседа за обобщаване на детските знания за животните, техните храни и поведенческите им навици;
2. Подвижна игра „Познай по движенията“ – пантомима/игра, предложена от Щурчето;
3. Словесно-дидактична игра „Познай по описанието“;
4. Игри за затвърдяване на знанията – лабиринт, силуети и др.;
5. Самооценка: „Разказа ли нещо важно? Откри ли с какво се хранят животните? Оцвети подходящото лице, ако си доволен от себе си“.

Допълнителни дейности: видеофилм, детска енциклопедия, модели на местообитания.

Тема: „Подготовка за зимата“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Разбиране на достъпни причинно-следствени връзки, свързани с промяната на живата и неживата природа през есента;
- Прогнозиране поведението на животните според сезона;
- Формиране на наблюдателност и съобразителност.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Небивалици – вярно ли е това: мечето през зимата яде ягоди; зайчето играе с Ежко на снега;

1. Беседа по картинките за откриване на зимните промени и тяхната последователност;
2. Разказване на отделните моменти;
3. Дидактични упражнения за затвърдяване на представата за зимуващите животни;
4. Самооценка: оцветяване на емотикона; „Научи ли нови неща? Откри ли кое животно се крие?“.

Допълнителни дейности: попълване на природен календар, съставяне на разказ, строеж на къщички за животните, рисуване.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Вкусна есен“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Разширяване и уточняване на знанията за растителния свят според сезона;
- Систематизиране представите на децата за плодовете и зеленчуците през есента;
- Активизиране на детския говор чрез описания и обяснения на нагледна основа.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Конструиране и технологии“.

Методични указания:

Въведение. Писмо покана за разходка при малкия градинар;

1. Беседа по картинка – за откриване грешки на художника;
2. Обследване по форма, структура и свойства на познати плодове и зеленчуци;
3. Дидактична игра „Опиши, за да познаем“;
4. Обследване чрез опипване, вкушване или помиришване;
5. Самостоятелна работа – оцветяване и свързване чрез съотнасяне на част към цяло.

Допълнителни дейности: наблюдение на пазар или магазин, сюжетна игра „На пазар“; дидактична игра „Чудната торбичка“, състезателни словесни игри: „Кой ще каже повече...“ – жълти плодове, кръгли плодове, които растат в земята, на дърво, на ниско стъбло, от които се правят салатата, сок, супа и т.н., „Да направим плодова салатата“, есенен карнавал и др.

Тема: „Животните от фермата“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Формиране на диференцирани представи за различните домашни животни според използването им от хората;
- Задълбочаване на представите за връзката на човека с животните;
- Формиране на положително отношение към домашните животни чрез грижа за тях.

Интегративни връзки: с „Конструирание и технологии“, „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

Въведение. Скоропоговорка на Щурчето;

1. Беседа – разговор за уточняване защо човекът се грижи за определени животни;
2. Дидактично упражнение за класифициране според ползата за хората;
3. Прогнози за това как човек се грижи да животните;
4. Дидактично упражнение за откриване на излишното и за класифициране по групи на храни за хората;
5. Самооценка: „Вярно ли реши последните задачи?“.

Допълнителни дейности: изработване на колективно пано с вълна, с конци; подвижни игри „Кокошка и пиленца“, „Познай кое животно съм“; рисунки, пъзели.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „Моят път до детската градина“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните, социална и здравословна среда.

Образователни задачи:

- Ориентиране в нормите на БДП и регулирано поведение;
- Осъзнаване на здравето като ценност;
- Усвояване на устойчиви модели за безопасно поведение.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“, игрова дейност.

Методически насоки:

Въведение. Макет на кръстовище, гатанка за светофара или за пешеходната пътека;

1. Беседа – участници в движението, правила за безопасно движение по улицата;
2. Подвижни игри – шофьори и автомобили;
3. Самостоятелна работа – разпознаване на различни обществени сгради и обекти;
4. Игри за прогноза – „Какво ще се случи, ако...“;
5. Самооценка: „Познавам ли правилата за безопасно движение по улицата?“, „Оцвети подходящото лице/емотикон“.

Допълнителни дейности: наблюдение на близкото кръстовище; рисуване – скица на пътя на детето до детската градина заедно с мама и татко; модел на пътя на детето до детската градина; ролеви игри за решаване на различни ситуации; моделиране на улично платно, кръстовище.

Тема: „Строители“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

Месец: април (30. седмица)

Тема: „Великденски традиции“

Ядро: културни и национални ценности, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Приобщаване към културните традиции на семейството и рода;
- Утвърждаване на модели за взаимодействие и сътрудничество с деца и връстници;
- Формиране на готовност за реализиране на проекти и изяви в ежедневна и празнична среда.

Интегративни връзки: с „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

Въведение. Гатанката на Щурчето, песен, пъзел на червено яйце;

1. Беседа за систематизиране и обобщаване на представите за празника;
2. Самостоятелна работа – определяне на последователност в действията;
3. Дидактични игри за откриване на несъответствие;
4. Самостоятелна работа – избор и представяне на индивидуални решения и идеи за рисуване и оцветяване;
5. Самооценка „Участвах активно!“.

Допълнителни дейности: рисувателни упражнения – проектиране на украса на яйце, изработване на кошничка или поставка за яйца от картон, пъзели, песен, великденски курабии с помощта на баба или мама, изложба на яйца и др.

Тема: „Добри постъпки“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните, културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Утвърждаване на базисни социални умения за общуване в близка среда;
- Стимулиране и мотивиране на прояви на толерантност и сътрудничество;
- Устойчиви поведенчески стратегии за ориентиране в нормите и правилата в ежедневието.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Етюд, подходящ разказ;

1. Беседа – разговор за актуализиране на детски опит: виждали ли са постъпки, които са добри. Описват и разказват. Дават различни предложения и обясняват;
2. Дидактична игра за прогноза: „Как ще постъпиш, ако видиш паднало птиче, малко детенце да плаче само...“;
3. Словесна дидактична игра – думи за благодарност, извинение, молба, покана за игра;
4. Самостоятелна работа за утвърждаване на социално приемливи модели на поведение (по картините); оцветяване на подходящото лице.

Допълнителни дейности: Празник на доброто, Световен ден на прегръдката, решаване на казуси, рисуване на ситуации, игри „Довърши изречението“ и др.

Месец: април (31. седмица)

Тема: „Земята е нашият дом“

Ядро: културни и национални ценности, светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране и обобщаване на представите за връзката на хората с планетата Земя;
- Стимулиране на потребност и желание за собствена екологична дейност;
- Формиране на устойчиво ценностно отношение към Земята.

Интегративни връзки: с „Конструиране и технологии“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Щурчето пита – схематична картина на земното кълбо или глобус;

1. Беседа – разговор за Земята: къде живеят хората, как опазват Земята, какво ни дава тя, защо се нарича Синята планета;
2. Игра за прогноза и предположение: „Земята е важна за хората, защото..., за животните, защото...“;

„Ако замърсим водите, ще...“, „Когато засадим дърво, ние...“;

3. Самостоятелна работа за откриване, обясняване и свързване грижите на хората за Земята;
4. Рисуване – на континенти и морета;
5. Самооценка: „Аз съм дете на Земята и ще я пазя“, „Оцвети“.

Допълнителни дейности: празник за Деня на Земята, проект на тема „Земята – нашият дом“, рисунки, изложби, посещения в музеи, пъзели и др.

Тема: „На излет“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Осъзнаване на значението и връзката на живите същества в природата;
- Овластяване на модели за природозащитно и опазващо поведение;
- Формиране на емоционално и оценъчно отношение към природата.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Илюстрация, картина;

1. Разговор по картината;
2. Словесна игра „Довърши изречението“;
3. Разглеждане и обясняване смисъла на пиктограмите;
4. Въображаема игра „Какво виждам, докато вървя в планината, в полето, по морския бряг...“;
5. Самостоятелна работа – откриване, оцветяване, преброяване.

Допълнителни дейности: разходка с родителите в парка, в близка местност, албум, състезателни игри, честване Ден на гората и др.

Месец: април (32. седмица)

Тема: „Летни промени“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране на представите за сезона лято;
- Стимулиране на мисленето за откриване на достъпни логически връзки;
- Формиране на умения за собствена практико-изследователска и познавателна дейност.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“, „Музика“, „Математика“.

Методически насоки:

Въведение. Стихче смешка на Щурчето;

1. Беседа – разговор за типичните промени през сезона лято;
2. Самостоятелна работа за откриване на нарушен признак или закономерност;
3. Разкази за лятото;
4. Самостоятелна работа – рисуване символи на лятото, оцветяване на летни плодове и цветя, откриване на двойници на гъби;
5. Самооценка.

Допълнителни дейности: дидактични игри, изработване на постери, табла и др.

Тема: „Сезоните“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране на диференцираните представи за различните сезони;
- Осъзнаване и осмисляне на достъпни логични връзки между нежива и жива природа;
- Усъвършенстване на собствени познавателни действия – наблюдение, сравнение, анализ, синтез, групиране, класифициране, систематизиране и др.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“, „Музика“, „Математика“.

Методически насоки:

Въведение. Стихче загадка на Щурчето;

1. Беседа – разговор по четири картини;
2. Дидактични упражнения – разказ по картинки;
3. Самостоятелна работа – рисуване и оцветяване;
4. Самооценка.

Допълнителни дейности: наблюдение, състезателна игра „Знаем за сезоните“, рисунки, колективни пана.

Месец: май (33. седмица)

Тема: „24 май“

Ядро: културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Реализиране на взаимодействие;
- Конкретни представи за празника;
- Уважение и гордост от делото на Кирил и Методий.

Интегративни връзки: с „Конструиране и технологии“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Песен, венец, портрет, икона и др.;

1. Беседа за разпознаване на общочовешки ценности, на културни еталони;
2. Четене на стихотворение, на разказ за Светите братя;
3. Продължаване играта на Щурчето;
4. Самостоятелна работа – откриване на букви, оцветяване и затвърдяване;
5. Самооценка: „Познавам портретите на Кирил и Методий“.

Допълнителни дейности: направа на венец от живи цветя, изработване на украса за стаята, гирлянди от букви, знаменца с букви, участие в шествие, празник за 24 май и др.

Тема: „Домът на книгата“

Ядро: културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Приобщаване към културните и духовните ценности;
- Осмисляне значението на книгите за хората, уважение и признателност към тези, които ги създават;
- Утвърждаване на интерес и потребност от общуване с книгата;
- Осъзнаване предназначението и функциите на предметите за дейността на хората.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Конструиране и технологии“.

Методически насоки:

Въведение. Гатанката на Щурчето;

1. Беседа „Кой създава книгите?“ – защо, защо са красиви, защо децата искат да имат книжки;
2. Речник: библиотека, книжарница, читалище – „дом на книгата“;
3. Игри за прогноза: „Какво ще стане, ако книгите изчезнат“, „Как са се появили книгите?“;
4. Самостоятелна работа – лабиринт;
5. Дидактична игра „Какви книги познаваме“ – учебници, приказки, поезия, речник, енциклопедия и др.;
6. Упражнение за осмисляне на грижата за книгите;
7. Самооценка: „Аз обичам и пазя книгите и затова съм весел“, „Оцвети емотикон“.

Допълнителни дейности: посещение в близката библиотека или читалище, Празник на книгата, подвързване на книжка, подреждане на детския кът на книгата, ролева игра и др.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Детски усмивки“

Ядро: културни и национални ценности, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Обогащане на общите за всички деца представи;

- Самоутвърждаване и позитивно общуване с другите в близка и далечна среда;
- Утвърждаване модели на ценностно и емоционално отношение към другите деца.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Покана за празник или стихчето на Щурчето;

1. Беседа – различаване на поводите за детски усмивки, откриване на прилики между петте деца;
2. Упражнение за прогноза и предположение – какво прави децата весели и щастливи;
3. Упражнение за споделяне на емоционално преживяване „Разкажи случка“;
4. Самостоятелна дейност – рисуване;
5. Самооценка.

Допълнителни дейности: подвижно-музикални игри, карнавал, табло и постер, песни, танци...

Тема: „От какво се нуждае всяко дете“

Ядро: културни и национални ценности, социална и здравословна среда, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Конкретни представи за правата на децата;
- Стимулиране на съпричастност и принадлежност към децата по света;
- Приобщаване към културни еталони.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Песен, стихче на Щурчето;

1. Беседа – какво обединява всички деца, защо са прегърнати или се държат за ръце, защо всички се усмихват;
2. Упражнение – откриване основните права на децата по картинката, свързване със снимката;
3. Дидактична игра „Разказвам за правата си“;
4. Самооценка.

Допълнителни дейности: практическа дейност – подготовка, съвместна дейност на деца и родители, реализиране на минипроект с участие на родителите.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Откриватели“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните, светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Стимулиране проявите на самостоятелност, любознателност и откривателство;
- Формиране на готовност за споделяне на собствен опит, за задаване на въпроси и за правене на прогнози;
- Утвърждаване на детската индивидуалност и самочувствие.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Въпрос на Щурчето: „Какво значи откривател?“;

1. Беседа – кой става откривател, какво правят откривателите;
2. Фантазна игра „Какво искаш/ можеш да откриеш?“;
3. Самостоятелна работа – рисуване;
4. Дидактична игра за партньорство и откривателство;
5. Самооценка.

Допълнителна дейност: минипроект „Моето първо откритие/ тържество“, „Аз ще бъда ученик“.

Тема: „В училище“

Ядро: социална и здравословна среда, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Осмисляне на предназначението и функциите на предметите за дейността, свързани с училището;
- Ориентиране към социалната роля „ученик“;
- Стимулиране на мотивация и ценностна ориентация към училището.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Щурчето носи различни учебни принадлежности и раница: защо са необходими;

1. Беседа – за класната стая, за правилата в училище;
2. Дидактично упражнение за групиране по съществен признак;
3. Самостоятелна работа – очертаване на пътя до училище, оцветяване на букет за учителката;
4. Самооценка: „Аз съм подготвен за училище!“, „Оцвети лице/ емотикон“.

Допълнителни дейности: посещение в близкото училище, рисунки на училище, СРИ, дидактични упражнения за довършване на изречение: „За да съм ученик, аз...“; „В училището аз...“.

СОЦИОМЕТРИЯ – МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИЯ СТАТУС НА ДЕЦАТА

Социометрията е метод за изследване на социалния статус на децата в групата. На основата на предпочитанията като словесна реакция на зададен въпрос се установява кои деца са предпочитани, приети или отхвърлени от детската социална група. Измерването служи за ориентиране в предпочитанията на децата, на базата на което да се изработят и приложат позитивни педагогически техники за подобряване на микроклимата и комуникацията в групата.

Първи въпрос: Кой е най-добрият ти приятел? (знак +)

Втори въпрос: Кого ще избереш да бъде капитан на вашия отбор в състезание „...“? (знак !)

Пример за социоматрица

И М Е	Ани	Алек	Анна	Борис	Боян	Боби	Валя	Вили	Галя	Дани	Емо	Иво
Ани							+ !					
Алек				+ !								
Анна						!		+				
Борис		+									!	
Боян											!	+
Боби										!		+
Валя	+				!							
Вили						!			+			
Галя	+					!						
Дани						+ !						
Емо				!		+						
Иво	+			!								
Избор по 1. показател	3	1	0	1	0	2	1	0	0	0	0	2
Избор по 2. показател	0	0	0	3	1	4	1	1	1	1	2	0
Общо получени избори	3	1	0	4	1	6	2	1	1	1	2	2

Определя се най-предпочитаното дете (лидер), като се сумират изборите по вертикалите на таблицата. Например: Боби се очертава като лидер с 6 избора, от които 2 емоционални за приятелство и 4 делови – за качества, умения и знания. Друго предпочитано дете е Борис. Той има 4 избора. Децата, които нямат избори, са отхвърлените, т.е. аутсайдерите. В случая това е Анна. Като се продължи по социометричната таблица, ще се разбере окончателният статус на децата от примерната социометрия.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

Съдържанието на образователното направление „Изобразително изкуство“ е изцяло съобразено с изискванията на държавния образователен стандарт и е оптимално структурирано в образователните ядра:

- Художествено възприемане;
- Изобразителни материали и техники;
- Изобразително творчество.

Чрез тях децата придобиват начални познания за средствата, с които се постига художествена изразителност, например детайлизация, декорация, цветови съчетания и др. Те постепенно изграждат усет за подбор и съчетаване на цветове и форми. Запознават се и използват основните техники за рисуване, апликиране и моделиране.

Всички планирани основни форми на педагогическо взаимодействие в своето единство обезпечават разгръщането на разнообразните изобразителни дейности и предоставят възможност децата на тази възраст системно да се включват в познавателни, изобразителни и творчески дейности. В концепцията на образователното съдържание в познавателната книжка „Малко криво, но красиво“ се открояват следните водещи линии:

- Темите от примерното годишно разпределение покриват задължителните стандарти за реализиране на минимум две основни форми на педагогическо взаимодействие седмично;
- Всеки две от планираните за учебната седмица педагогически ситуации са разположени на една страница в познавателната книжка и са в логическа зависимост помежду си, като в повечето случаи втората надгражда познавателните, изобразителните и творческите дейности от предходната;
- Заради ограниченото рисувателно пространство върху работните листи от книжката е използван иновативен похват при реализиране на изобразителните задачи, а именно – прилагането на колажна техника (добавена рисувателна повърхност), състояща се в апликирането на помощния фрагмент от познавателната книжка върху блоковия лист или лист хартия А4;
- Друг подобен подход за успешното реализиране на изобразителните задачи е възможността да се добави реалност (чрез дорисуване) към действителната, визуализирана в книжката чрез снимков материал на различни обстановки;
- Голяма част от възпитателно-образователните ситуации съдържат съпътстващи методически ресурси, които биха могли да бъдат използвани във встъпителната част на основната педагогическа ситуация или като част от допълнителната;
- В методическите указания към всяка от темите е представен примерен алгоритъм за осъществяване на задачите, който дава възможност за трансформиране, надграждане, генериране на идеи при реализиране на възпитателно-образователното съдържание, вложено в темата, съобразно индивидуалните потребности на групата и предпочитанията на учителя;
- По преценка на учителя някои от задачите с осигурена подходяща игрова среда би могло да се реализират и в други режимни моменти;
- Всяка изобразителна задача (с изключение на тези, свързани с проектни дейности и наличие на проблемност) е придружена с нагледен технологичен алгоритъм, който проследява стъпките и представя очаквания краен резултат;
- В образователното съдържание балансирано са разпределени задължителните и избираемите задачи – задължителните са представени в началото на методическите указания към всяка тема, а избираемите намират проекции в препратките, съдържащи се в конкретиката на възможните интегрални връзки;
- Независимо че някои от посочените конкретни интегрални връзки предстоят във времето, те са посочени като възможности за генериране на идеи и предварителна подготовка към темите по останалите направления;
- Присъствието на символите емотикони в долния край на всяка от страниците в книжката цели да се предостави възможност на децата да изразят емоционалното и оценъчното си отношение към резултатите от собствената си изобразителна дейност.

Концептуалната рамка на образователното съдържание предвижда много възможности децата да се включват в дейности, при които се усвояват умения и техники за изграждане на образи съобразно всички форми на изобразителна дейност – по представа, памет, впечатление, асоциация и др. Чрез тематичното

разпределение се обезпечава стремежът към усъвършенстване уменията на децата да пресъздават обекти и явления от действителността чрез рисуване и оцветяване; уменията им за решаване на индивидуални и групови задачи, за планиране; способността им да придобиват начални познания за средствата, с които се постига художествена изразителност, като детайлизация, декорация, цветови съчетания и др.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

(Използвани съкращения: Р – рисуване, А – апликиране, М – моделиране, ДР – декоративно рисуване)

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Рожден ден“ (М)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Конкретизиране на представите за моделирането на обемни пластични изделия при отчитане ролята на декоративните елементи, използвани за украсата им

Образователни задачи:

- Да се пресъздадат чрез средствата на кръглата пластика познати предмети и обекти от заобикалящия детето свят;

- Да се приложат познати техники за обемно моделиране – разточване, сплескване, слепване;

- Да се използва богатството от способности за декориране на пластичните форми;

- Да се възпита емоционално отношение и съпричастност при отбелязването на лични празници.

Ключови думи: лични празници, рожден ден, празнуване, празнична трапеза, торта, форма, украса, форми за украса, цвят, моделиране (кръгло), разточване, разстилане, слепване, шнурчета.

Изобразителни материали, пособия и техники: предварително оцветено солено тесто (виж рецепта по-долу), пособие за разстилане (точилка), дъска и ножче за моделиране, сладкарски форми за изрязване на фигурки; обемно моделиране чрез слепване на отделните съставни части.

Възможности за творческа проява: Налице е възможност всеки самостоятелно да определи броя и големината на „блатовете“ за тортата, както и техните цветове. Всеки индивидуално решава колко и какви елементи за украса да включи при декориране на изделието.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Обсъдете видовете празници, като акцентирате върху личните;

2. Коментирайте какво е характерно за отбелязване на рождените ни дни – какво се приготвя за празничната трапеза, какво получаваме (или подаряваме), кого каним и др.;

3. Насочете вниманието към един от най-важните атрибути на празника – поднасянето на торта, и обсъдете нейните разновидности в зависимост от вида на формата и украсата ѝ;

4. Направете частична демонстрация на някои от операциите за моделиране, представени като стъпки в познавателната книжка (и в електронните ресурси);

5. Покажете образец на готово изделие.

Рецепта за солено тесто

Продукти: 1 в. чаша брашно, 1 в. чаша сол, 1 суп. лъжица олио (или течен парафин), приблизително 1/2 в. чаша вода, течна или прахообразна боя за сладкиши (или за яйца).

Смесете брашното и солта и разбъркайте до получаване на хомогенна смес. Разпределете сместа на малки части в зависимост от броя на цветовете, които ще използвате (напълно достатъчно е да разполагате с основните цветове – червен, жълт и син, тъй като при смесването им се получават останалите). Във водата, определена за всяка от частите, разтворете съответния цвят и с постепенно наливане и добавяне на малко от мазнината оформете тесто със средна твърдост. След завършване на изделието то може да се остави да изсъхне бавно на стайна температура или значително да се съкрати това време при екстремно сушене на слаба фурна.

Тема: „Празнична украса“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Развиване на моториката, комбинаториката и способността да се следва зададеният декоративен код, както и да се интерпретира

Образователни задачи:

- Да се овладеят графични умения за възпроизвеждане по пунктирани прави и криви линии на познати геометрични фигури и образи, характеризиращи се с пълна симетрия;
- Да се спазва последователността на декоративния код в зададения алгоритъм;
- Да се стимулира репродуктивното въображение при включването на допълнителни детайли и дорисуването на липсващи елементи (торта).

Ключови думи: рожден ден, празненство, украса, балони, ляво – дясно, гирлянди, знаменца, торта, форма, цвят, подаръци, настроение, прекъснати линии.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – флумастери или цветни моливи; плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Децата имат възможност индивидуално да определят вида на използвания графичен материал, както и цветовото решение в композицията. Имат възможност да изразят своето творческо виждане и при пресъздаване допълнителния образ на тортата.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за местата, на които децата отпразнуват рождените си дни (вкъщи, на открито или в обществено заведение);
2. Обърнете внимание на вида на украсата в съответната обстановка (включително тази, изобразена в познавателната книжка), както и формата на отделните елементи от нея;
3. Анализирайте декоративните елементи, използвани в украсата на знамената, и коментирайте посоката на линиите и разположението на точките в тях;
4. Припомнете емоцията, която носи отпразнуването на рождените ни дни, и дейностите, съпътстващи подготовката и провеждането на празника;
5. Провокирайте децата да помислят кои цветове са подходящи за изразяване на приповдигнатото празнично настроение и как ще ги съчетаят при оцветяване на украсата;
6. Актуализирайте представите на децата за многообразието от торти, за техните възможни форми, цветове и декоративни елементи;
7. Дайте указания първо да се свържат прекъснатите линии, да се дорисуват образите и чак накрая да се оцветява.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Красиви подаръци“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Обогатяване образните представи на децата чрез разкриване характерните особености на познати за тях обекти от действителността

Образователни задачи:

- Да се разширят уменията за създаване на отворена декоративна композиция под формата на проект за опаковъчна хартия;
- Да се съблюдават основни принципи при създаване на декоративни композиции – редуване на симетрични стилизирани форми чрез използване на шаблони;
- Да се усъвършенстват вариативното и комбинативното мислене.

Ключови думи: изненада, подарък, опаковка, украса, редуване, повторение, пренасяне, завъртане, форма, ляво – дясно, цвят, съчетания, очертаване по шаблон.

Изобразителни материали, пособия и техники: Приложение № 11, блоков лист (или цветен лист А4), обикновен молив, темперни бои, палитра, дунапренови тампони.

Възможности за творческа проява: Всеки самостоятелно определя върху каква рисувателна повърхност ще създава своя проект – върху бяла или цветна. Творчество може да бъде приложено и по отношение избора на повтарящи се елементи, на последователността на редуването им, относно цветовото им решение и т.н. Друга възможност за проява на индивидуално предпочитание е алтернативата да се апликират по-малки перфорирани елементи, допълващи концепцията на композицията.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Конструиране и технологии“.

Методически насоки:

1. Проведете събеседване относно най-често използваните предмети за подаръци както за деца, така и за възрастни, като акцентирате върху опаковката, в която обикновено се поднасят;
2. Коментирайте разнообразието от подаръчни хартии, кутии, торбички и др. и фокусирайте вниманието върху тяхната украса;
3. Направете съпоставка между външния облик на подаръците и тяхното съдържание – в каква зависимост са и как си кореспондират;
4. След провеждане на дидактичната игра за свързване и за очертаване симетричните половини на елементите за украса пристъпете към разяснение на изобразителната задача, като акцентирате върху начина, по който трябва да се подготви рисувателният лист – да се оформи като мрежа от множество малки правоъгълни полета;
5. Разиграйте няколко варианта на съчетание между декоративните елементите от приложението и направете частичен действителен показ на очертаването им и на изпълнението с цвят;
6. Концентрирайте вниманието върху възможността да се използва както самият елемент от шаблона, така и неговият отпадък.

Тема: „Мечтая си за...“ (Р+ДР)

Ядро: изобразително творчество, изобразителни материали и техники.

Цел: Изграждане на предметна рисунка, свързана с лични впечатления и преживявания; развиване на моториката и способността да се следва декоративен код

Образователни задачи:

- Да се прояви самостоятелност при изобразяването на предмети и обекти от близкото обкръжение на детето;
- Да се овладеят графични умения, като се следва движението на многократно повтаряща се крива пунктирана линия и се спазва последователността в зададения декоративен код;
- Да се пресъздадат лични впечатления и преживявания чрез самостоятелен подбор на подходящи форми, цветове и изразни средства.

Ключови думи: подарък, играчка, опаковка, форма, украса, панделка, желание, щастие, линия, точка, кръг, редуване, повторение, цвят.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – по избор; линейно-плоскостно и плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Всяко дете самостоятелно решава какъв вид играчка или друг обект ще изобрази в правоъгълното поле на кутията. Възможност за проява на творчество съществува и в начина на доизграждане на декорацията в свободните пространства по повърхността на подаръчната кутия, независимо от вече започнатия мотив. Цветовите съчетания също са обект на индивидуална интерпретация.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за желаните от децата подаръци за различни празници, като диференцирате играчките в зависимост от предпочитанията на съответния пол и открийте някои от тях, които са универсални (например топка, пъзел, конструктор и т.н.);
2. Обсъдете материалите, от които са направени някои играчки, съставните им части, както и подходящата за тях опаковка;
3. Демонстрирайте нагледни образци на няколко вида подаръчни опаковки с различни декоративни мотиви върху тях и анализирайте подробно начина на повторение на елементите в тях, както и цветовото им решение;
4. С провокиращи въпроси насочете отговорите на децата към най-подходящия за всяко от тях подарък;
5. Дайте указания за изпълнение на изобразителната задача, като първо се нарисова желаният подарък във вътрешността на кутията, а след това се довърши украсата на опаковъчната кутия;
6. Подскажете, че в зависимост от формата на изобразявания подарък рисуването би могло да се извърши във вертикална позиция на кутията.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Горски фотограф“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане; развиване на детската наблюдателност и устойчивост на вниманието

Образователни задачи:

- Да се изгради тематична рисунка чрез свързване на точки в определена последователност и дорисването ѝ чрез плътно заштриховане и детайлизация;
- Да се усъвършенства зрително-моторната координация;
- Да се формира положително отношение към природата и познавателен интерес към разнообразието на животинския свят.

Ключови думи: природа, гора, горски животни, кълвач, снимка, фотограф, прекъснати линии, плавно свързване, плътно оцветяване.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи или флумастери; линейно-плоскостно изграждане.

Възможности за творческа проява: Взема самостоятелно решение за цветовото изграждане на композицията, придържайки се към реалните локални стойности на предметите и обектите. Дорисува околната среда, като включва второстепенни образи по свое предпочитание.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Въведете темата чрез дискусия относно разнообразието на природната среда и конкретно богатството от растителни и животински видове в гората;
2. Анализирайте спецификата на тази среда и характерните белези на животните, обитаващи различни нейни части – пещери, водни басейни, хралупи на дървета и др.;
3. Направете съпоставка между нашите горски обитатели и тези, чиито ареали са коренно различни територии, включително такива, които се намират на други континенти;
4. Фокусирайте вниманието върху значимата роля на кълвача за живота в гората;
5. Свържете по аналогия неговите характерни белези и действията, които извършва, с ролята му на фотограф в настоящото практическо упражнение.

Тема: „Да украсим снимката“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Обогаляване на уменията за използване и съчетаване на печатни с изобразителни техники при изграждането на украса върху образи на предмети от действителността

Образователни задачи:

- Да се изгради тематична украса чрез използване принципите на колажа – апликиране на подбрани природни материали и комбинирането им с техни отпечатьци;
- Да се прояви емоционално-оценъчно отношение към изобразителния резултат.

Ключови думи: снимка, картина, рамка, материали от природата, листа (видове, форма и силует), отпечатьк, цвят, наслояване, смесване на цветове, апликиране.

Изобразителни материали, пособия и техники: темперни бои, палитра, четки, листа от дървета; рисуване с печатане и апликиране на природни материали (колаж).

Възможности за творческа проява: Децата самостоятелно определят вида на използваните листа от дървета, както и начина им на застъпване при отпечатването. Предоставена е възможност сами да изберат цветовете, с които да направят отпечатьците, както и дали и кои от листата да апликират измежду тях (вече употребявани или натурални). Могат да изберат и да нарисуват детайл.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа с насочващи въпроси за приликите и разликите между снимката (резултат от дейността на кълвача от предходната ситуация) и картината;
2. Обяснете значението на рамката и при двата вида продукти и обърнете внимание върху нейните

разновидности;

3. Покажете образци на рамки за снимки с необичайна визия, украсени с нетрадиционни материали (например снимка с морски изглед, украсена с миди, и др. под.);

4. Припомнете съдържанието на снимката, направена от кълвача, и обсъдете възможни варианти за украса на рамката ѝ;

5. Насочете вниманието върху силуета на рамка в познавателната книжка и я свържете с формата на различни видове горски листа;

6. Демонстрирайте следата, която остава листо върху лист хартия, когато е покрито с равномерен слой темперна боя;

7. Обърнете внимание върху възможността да се застъпват и смесват цветовете на различните отпечатъци;

8. Акцентируйте върху използването на характерни за есента цветове и стремежа да се наподобяват при отпечатването загатнатите контури в рамката;

9. Подскажете възможността да се апликират самите природни материали, използвани при отпечатването, или други подобни.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Вятърко листи в гората пилей...“ (М)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Обогащане на образните представи чрез разкриване характерните особености на познати обекти от действителността; развиване на образно-пластичното мислене и репродуктивното въображение

Образователни задачи:

- Да се пресъздадат чрез пластични образи характерните белези на познати горски растения чрез използване на опростени обемни форми и познати технологични операции;

- Да се създаде пластична композиция от поне две обемни фигури чрез слепване или навиване на предварително моделираните им части и подреждането им върху основа;

- Да се развие образно-пластичното мислене чрез прилагане на познати похвати за моделиране.

Ключови думи: сезони, есен, време, вятър, листа, гора, поляна, горски растения, гъби, части на растенията, разнообразие, форма, окраска, моделиране, навиване, извиване, слепване.

Изобразителни материали, пособия и техники: пластилин, дъска и ножче за моделиране, капачка от пластмасов съд, природни материали (листа, клонки, мъхове и др.); обемно моделиране чрез слепване на отделните съставни части.

Възможности за творческа проява: На децата е предоставена възможност самостоятелно да определят броя, вида, формата и големината на моделираните обекти, както и спецификата на елементите им за украса (линии, точки, петна и др.).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Конструирание и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте представите на децата за разнообразието на горската растителност;

2. Припомнете какви промени настъпват в природата през есента, като фокусирате вниманието върху промените в растителността;

3. Покажете образци на различни видове гъби и анализирайте богатството им от цветове, форми и украса;

4. Диференцирайте съставните им части и обсъдете подходящите операции на моделиране за направата им;

5. Направете действен показ на поэтапното налепяне върху пластмасовата подложка на парчета пластилин, имитиращи структурата на есенната поляна;

6. Направете частичен показ на някои особени моменти от технологията на моделиране на гъбка и пънче и дайте ход на самостоятелната практическа дейност.

Тема: „Сладък сън, мечо!“ (М)

Ядро: Изобразителни материали и техники

Цел: Пресъздаване чрез пластични изразни средства на характерните особености на животно и худо-

жествено-естетическото му оформление; развитие на репродуктивно-творческата интерпретация

Образователни задачи:

- Да се моделира устойчива обемна фигура на животно от цяло парче пластичен материал с цилиндрична форма;
- Да се затвърдят и усъвършенстват усвоените похвати за моделиране – овалване, разточване, изтегляне, извиване, изостряне, прищипване, слепване;
- Да се приложат разнообразни пластични техники (източване, гравирание, усукване, преплитане и т.н.) за постигане на художествена изразителност.

Ключови думи: горски животни, мечка, леговище, зимен сън, одеяло, моделиране, форма, стълбче, прорези, източване, разстилане, формование (оформяне), гравирание, поза, обстановка.

Изобразителни материали, пособия и техники: пластилин, дъска и ножче за моделиране, пособие за разстилане (точилка); обемно моделиране чрез източване на съставните части на фигурата.

Възможности за творческа проява: Налице е възможност всеки индивидуално да определи големината и позата на животното. Моделирането на одеяло е допълнителна, незадължителна задача, която е свързана отново със собствена интерпретация относно големината, цвета, формата и вида на украсата му.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте представите на децата за сезонните изменения и случващото се в живота на горските обитатели в периода на подготовката им за зимата;
2. Обсъдете конкретно промените, които настъпват в живота на мечките;
3. Анализирайте частите на животното и обсъдете позите и движенията, които са характерни за него;
4. Припомнете предимствата на моделирането от цяло парче пластилин за придаване на по-голяма устойчивост на фигурата;
5. Демонстрирайте процеса по създаване фигурата на мече, както и възможните пози, в които може да се постави при добавянето ѝ върху подготвената вече есенна поляна;
6. Припомнете технологичните особености при моделирането с разстилане и оформянето на шнуrowe за изграждане на своеобразно одеяло за мечето;
7. Предложете идеи за допълнителна декорация на готовото „леговище“, включително с природни материали.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Батут за дъждовни капки“ (ДР+А)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Усъвършенстване на графичните умения и моториката при подготовка на ръката за писане; конкретизиране на представите за разнообразието на предметния свят и постигане на художествена изразителност чрез детайлизация и цветови съчетания

Образователни задачи:

- Да се изгради образ и среда по зададени изходни параметри върху добавена рисуванелна повърхност;
- Да се постигне художествена изразителност чрез апликиране на допълнителни елементи, детайлизация и цветово съчетание;
- Да се развие комбинативното и образно-конструктивното мислене, като се повтарят пунктирани линии и фризово разположени декоративни елементи в конкретен десен.

Ключови думи: време, дъжд, капки, вятър, чадър, батут, украса, линии (прекъснати, дъговидни, вълнообразни и др.), фигури, форма, редуване, повторение, дорисуване, прозрачна найлонова торбичка, свойства на лепилото Ц-200.

Изобразителни материали, пособия и техники: блоков лист, цветни моливи, ножица, лепило Ц-200, готови капковидни елементи от найлонова торбичка; смесена техника (колаж) – декоративно рисуване и апликиране.

Възможности за творческа проява: Децата самостоятелно решават как да продължи украсата в свободните полета на чадърите. По индивидуална преценка е и цветовото съчетание в декорацията на образите. Друга възможност да избират е начинът, по който могат да изобразят дъждовните капки – чрез апликиране на готови форми или чрез рисуването им с лепило Ц-200.

- Да се спази цветният код и изискването за плътно зашриховане;
- Да се диференцират образните представи на детето за реални и фантазни образи и среда.

Ключови думи: обстановка, гости, реални и измислени образи, извънземни, летяща чиния, въображение, фантазия, прекъсната линия, свързване по точки, цветен код, знак, фигура, форма, плътно оцветяване.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; плътно оцветяване чрез цветни петна.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно се определя външният вид на нереалните обекти, особеностите на извънземната среда, както и конкретният сюжет във фантазната рисунка.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Обсъдете любими за децата анимационни филми и начина, по който изглеждат героите в тях;
2. Насочете вниманието им към такива филми, в които съществата са измислени, нереални;
3. Провокирайте ги да ги опишат, като се фокусират върху детайлите им;
4. Сравнете кое отличава тези същества от действителните – тези, които ни заобикалят;
5. Прочетете откъс от разказ с фантастичен сюжет, свързан с живота на същества, обитаващи други планети;
6. Поставете предварителната задача за изпълнение и дискутирайте накрая странните форми, които имат, и действията, които извършват превозните средства на извънземните;
7. Мотивирайте децата да опишат накратко случка или обстановка с извънземни герои, които имат намерение да изобразят на листа си.

Тема: „Космическа гара“ (Р)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане; развиване образно-логическото мислене на децата, на тяхната наблюдателност и устойчивост на вниманието.

Образователни задачи:

- Да се развие зрителната памет чрез трениране на наблюдателността, съсредоточаване на вниманието;
- Да се усъвършенства умението за пространствено ориентиране;
- Да се формира умение за самостоятелно анализиране на предмети и обекти, за сравняване и откриване на различия в изобразена нереална действителност.

Ключови думи: реална и фантазна среда, Космос, Земя, Луна, звезди, звездна карта, лабиринт, извънземни, космическа гара, ракети, еднаквост ляво – дясно, проследяване, плътно оцветяване, дорисуване, фантазия, въображение.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; плътно оцветяване чрез цветни петна.

Възможности за творческа проява: Взема се индивидуално решение относно броя, големината, позата, облика и особеностите на извънземните същества.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Припомнете кои същества наричаме извънземни и какво ги отличава от нас;
2. Актуализирайте представите на децата за познати на тях космически обекти, като планети, звезди и др.;
3. Насочете дискусията към изобразения фантастичен сюжет в недовършената рисунка;
4. Провокирайте въображението на децата относно наличието на други летателни машини или обекти на космическата гара;
5. Мотивирайте ги да разкажат как биха изглеждали останалите извънземни, колко и какви части биха имали, в какви цветове ще бъдат изобразени и т.н.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Сладоледено лято“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане

Образователни задачи:

- Да се усъвършенстват уменията за разчитане на цветен код в определена алгоритмична зависимост и за плавно повтаряне по пунктирана линия;
- Да се затвърдят уменията за предаване на определено настроение чрез използване на цветовете като основно изразно средство;
- Да се тренира у детето наблюдателност и съсредоточеност на вниманието.

Ключови думи: лято, лакомства, сладолед, форма, цвят, комбинация, деца, прекъсната линия, плавно повторение, плътно оцветяване, обстановка.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; плътно оцветяване чрез цветни петна.

Възможности за творческа проява: Има възможност да се избере както видът на изобразителния материал, така и съчетанието от цветове при изграждане образите на децата.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за любимите занимания на децата през лятото;
2. Насочете ги към решаване на предварителната изобразителна задача със зададен цветен код и провокирайте алтернативни отговори относно вкусовите характеристики на сладоледите в различни цветове (например червеният би могъл да е с вкус на ягода, малина, диня и т.н.);
3. Поставете изискване да се повторят плавно прекъснатите линии така, че да се открият фигурите на момче и момиче, както и да се оцветят с подходящи за лятото пъстри цветове;
4. Подскажете възможността да се дорисуват дребни обекти в пространството наоколо.

Тема: „Детство мое“ (Р)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Усъвършенстване на уменията за пресъздаване на обекти и явления от действителността чрез декоративна детайлизация на образите

Образователни задачи:

- Да се дорисуват липсващите елементи в затворена симетрична декоративна композиция и да се оцветят чрез плътно заштриховане;
- Да се създаде сюжетна рисунка чрез разполагане на образите поне в два плана или разпръснато;
- Да се упражни способността за ориентиране в изобразена действителност;
- Да се използват цветовете като средство за характеризиране на типична пролетна обстановка и за предаване на жизнерадостно настроение.

Ключови думи: лято, забавления, игри на открито, хвърчило, украса, линия (плътна, вълнообразна, начупена и др.), форма, фигури, лабиринт.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; линеарно-плоскостно и плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Всяко дете самостоятелно избира цветовете съчетания при оцветяване на хвърчилото. Самостоятелно се определя сюжетът, композиционното и цветовото решение на фигуралната композиция.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Конструирание и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Припомнете от предходната ситуация кои са любимите за децата забавления през лятото;
2. Дискутирайте играта с хвърчило и какво е специфично за нея;
3. Разгледайте образци на различни видове хвърчила в зависимост от големината, формата, цветовете и шарките им;
4. Обсъдете материалите, от които могат да бъдат направени хвърчила;
5. Обсъдете вида на елементите, използвани за украсата на хвърчилото в познавателната книжка;
6. Акцентируйте върху двойната симетрия в украсата му и възможностите за цветовото му изграждане.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Пъстър свят“ (А)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Пресъздаване на обекти и явления от действителността и изграждане на умения за подбор на изразни средства с оглед колективния замисъл на творбата; усвояване на композиционни умения за организиране на пространството

Образователни задачи:

- Да се създаде многопластова обемна макетна композиция със средствата на апликацията чрез съчетаване на разнообразни техники – изрязване, изкъсване, наслагване, застъпване, мозайчна подредба на елементите и т.н.;
- Да се възпроизведат характерни особености на обществена обстановка и образи от действителността;
- Да се разкрият пространствено-конструктивни, сюжетно-смислови и причинно-следствени връзки в художествената конструкция.

Ключови думи: градска среда, сгради (различни видове), части на сградите, силуети на сградите (контури, очертания), улици, растителност, апликиране (обемно), конструиране в пространството (художествено конструиране), съчетаване, комбиниране, съгласуване, екипна дейност.

Изобразителни материали, пособия и техники: широка ивица бял кадастрон, цветна хартия, гланцова хартия или стари вестници/списания; ножица, лепило; художествено конструиране със средствата на обемната апликация.

Възможности за творческа проява: Екипите индивидуално определят броя, вида, големината, разполагането на сградите върху неутралната основа, както и цветовото изграждане на конструкцията със средствата на апликацията.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Конструиране и технологии“.

Методически насоки:

1. Припомнете основните различия между по-малките и по-големите населени места, като акцентирате най-вече върху особеностите на архитектурната среда и инфраструктурата;
2. Концентрирайте вниманието върху големината, вида и елементите на различните сгради и съоръжения;
3. Фокусирайте вниманието върху дребните детайли и възможното разположение на сградите една спрямо друга – отделени или със застъпване;
4. Припомнете необходимостта от набелязване на поле, върху което ще се апликира тротоар или улица със съответната маркировка;
5. Мотивирайте децата да конструират заедно, в съгласие и разбирателство помежду си.

Тема: „Градът оживява“ (А)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Подбиране на подходящи пластични изразни средства за пресъздаване на впечатления и преживявания от лично участие в конкретна житейска ситуация; утвърждаване на нагласите за съвместна изобразителна дейност

Образователни задачи:

- Да се усъвършенстват уменията за разполагане на обектите в два или повече плана;
- Да се обогати архитектурната обстановка чрез включване на допълнителни образи и детайли;
- Да се обогатят уменията за изграждане на образи по памет и впечатление.

Ключови думи: градска среда, улици, превозни средства, пътни знаци, минувачи, апликиране (обемно), конструиране в пространството (художествено конструиране), съчетаване, комбиниране, съгласуване, екипна дейност.

Изобразителни материали, пособия и техники: цветна хартия, гланцова хартия или стари вестници/списания; ножица, лепило, флумастери; художествено конструиране със средствата на обемната апликация.

Възможности за творческа проява: Екипите индивидуално определят броя, вида, големината, цветовете съчетания, разполагането на второстепенните елементи в пространството на художествената конструкция. Преценяват до каква степен и дали да използват графичен материал за конкретизиране на дребните детайли в конструкцията.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Дискутирайте необходимостта от включване на допълнителни елементи в макета на град, за да заприлича още повече на истински – добавянето на минувачи, превозни средства, растителност и т.н.;
2. Предложете идеи за лесно изграждане на сложни обекти чрез комбинация от множество по-дребни съставни части с геометрична или друга несложна форма;
3. Припомнете необходимостта от наличие на пътни знаци, регулиращи трафика в града;
4. Направете частичен показ на познати способности за плоско и обемно обработване на хартията, както и на изработването на постаменти за свободно придвижване на обектите в пространството.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ

Познавателната книжка по конструиране и технологии заедно с електронния ѝ вариант, комплекта с материали, портфолиото на детето и книгата за учителя представляват единен комплекс от учебно-дидактически средства и са разработени в съответствие с Държавните образователни стандарти на МОН и Програмата за подготвителна група в детската градина, регламентиращи общата и специалната подготовка за училище. Основната ориентация е развитие и подготовка на детето за бъдещото обучение по технологии и предприемачество в първи клас чрез формиране на конкретни представи за ред на работа и умения за самостоятелна практическа изява в конструктивно-технически дейности, в които се прилагат знания и умения, усвоени в останалите образователни направления: „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“, „Музика“, „Изобразително изкуство“ и „Физическа култура“.

Основните цели, съобразени с програмата, са:

- усвояване на знания за различни материали и инструменти, както и правила за осъществяване на конструктивно-технически дейности, грижи и инициативност;
- формиране на начални манипулативни умения и развитие на способности за конструктивно-техническа и практико-приложна дейност;
- възприемане на някои причинно-следствени зависимости и технологичен алгоритъм при изработване на различни изделия;
- формиране на позитивно отношение към техниката и технологиите и нагласи за участие в екипна работа.

Образователното съдържание в помагалото обхваща 36 теми и е структурирано съгласно Наредба №6 в четирите образователни ядра: „Конструиране и моделиране“, „Обработване на материали, съединяване и свързване“, „Грижи и инициативност“ и „Техника“. Всяка тема е разработена на отделна страница и има еднотипно графично оформление, което улеснява ориентирането в съдържанието и подпомага възприемането му.

Книгата за учителя съдържа необходимите методически насоки за подготовка и провеждане на педагогическите ситуации – основна форма за организация на педагогическото взаимодействие. Посочени са темата и мястото ѝ в годишното разпределение; образователните задачи, които се решават с овладяването на учебното съдържание по тази тема; посочени са интегративните връзки, които могат да се постигнат с другите образователни направления; предлагат се кратки методически указания по всяка тема във връзка с конструктивните особености и технологичната последователност на операциите за изработване на изделията.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (1. седмица)

Тема: „Вятърна въртележка“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Овладяване на знания за характерни особености на обекти чрез наблюдение и обследване на цялото, частите, начина на сплөбяването им с цел конструиране;
- Затвърдяване на графически умения за съставяне и разчитане на графически изобразени композиционни решения в технологичното изграждане на модел;
- Проявяване на съсредоточеност, отговорност и отзивчивост при изработване на игров реквизит.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа с децата за промените през есента.
2. Представете модел на вятърна въртележка и мотивирайте конструктивната дейност на децата – с изработените от тях модели ще установят силата на вятъра в двора на детската градина.
3. Анализът на конструкцията на въртележката направете чрез декомпозиране на частите. Вниманието на децата е насочено към вида материал, от който е направена всяка част, към тяхната функционалност и

техниката на сглобяване.

4. Разгледайте с децата изобразената (на стр. 1 в познавателната книжка на детето) технологична последователност на операциите и я представете с тяхно участие чрез изграждане на макетно табло.

5. Допълнителни указания се дават за оформяне на елемента от хартия по техниката „Оригами“, за безопасната работа при рязане с ножицата и за закрепването на елемента към дръжката.

6. Оценете изделията.

Диагностиката за установяване входното ниво на овладени знания и формирани умения по конструиране и технологии се реализира чрез проследяване постиженията на децата в началото на учебната година.

Децата решават тестови задачи 29, 30, 31 и 32, включени в диагностичните картони от портфолиото на детето.

Тема: „Спомени от лятото“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Обогаляване на представите за уред, с който се определя посоката на вятъра, за уред за създаване на вятър на сензорна основа и за ролята им в живота на хората;

- Затвърдяване на уменията за извършване на елементарни опитни действия за сравняване на материали, за техники за конструиране и за определяне качеството на получения резултат;

- Утвърждаване на умение за планиране на игрова дейност.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Припомнете конструктивната дейност за изработване и приложение на вятърната въртележка. Изисквайте активната употреба на термини като „подвижно сглобяване на елементи“, „забождане“, „витло“, „сила на вятъра“, „надеждна и здрава играчка“.

2. Покажете изображения на уреди за създаване или измерване силата на вятъра и актуализирайте знанията на децата за ролята им в живота на хората.

3. Проведете опитни действия, като определите конкретни критерии – надеждност, технологичност, естетическа издръжаност, за някои от изделията, изработени от децата в предходната ситуация.

4. Предложете на децата да оценят своите изделия, като имат предвид зададените критерии.

5. Поставете въртележката пред включен вентилатор, тествайте и оценете въртележките.

6. Децата оценяват определен брой звездички под името на свои връстници и аргументират своята оценка.

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Отново заедно“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Натрупване на конкретни представи за общуването между децата и за приятелството чрез участие в диалог и споделяне на лични впечатления от преживявания през лятото;

- Ориентиране в технологичната последователност за изработване на изделие след словесни указания и графично;

- Овладяване и утвърждаване на умение за очертаване на кръг по шаблон;

- Усъвършенстване на умение за рязане на хартия с ножица по вътрешен контур, лепене и спазване хигиена на работното място.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. В началото на ситуацията провокирайте желанието на децата да споделят мисли и впечатления от случки, преживени през лятото. Включете децата в провеждане на диалог, в който изразяват задоволство, че отново са заедно.

2. Предложете на децата да направят табло „Задружен екипаж“ с изработени от тях изделия и със своя снимка.

3. Разгледайте изображенията на ракета и самолет в индивидуалните картони и ги сравнете с готови, изработени от Вас образци.
4. Определете конструктивните елементи, вида материал и начина на съединяване.
5. Проследете технологичната последователност на операциите. Допълнително демонстрирайте очертаване и изрязване на кръг по шаблон.
6. Акцентируйте върху зависимостта „качество на дейността – качество на изделието“.
7. Всяко дете избира и изработва само един макет на самолет или ракета, с който ще участва в композирането им на таблото „Задружен екипаж“.
8. В процеса на анализ на образеца и на технологията за моделирането им употребявайте понятията: шаблон, очертаване, космос, космически обекти.
9. Оценете изделията по показатели: акуратно очертан кръг по шаблон, точност и прецизност при рязане и налагане на елемента върху мястото за съединяване, чисто лепене.

Тема: „Задружен екипаж“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Овластяване и осмисляне на информация за съвместния живот в групата, за предстояща съвместна трудова и конструктивна дейност с връстниците;
- Диференциране на правилното и неправилното поведение в детската градина, проявяване на толерантност към другите деца и готовност за сътрудничество с връстниците, като се вземат предвид идеите на другите;
- Утвърждаване на умение за планиране и организиране на съвместна трудова и игрова дейност;
- Разширяване и осмисляне на представите за нравствени норми на поведение в трудовата дейност, за избягване и разрешаване на конфликти.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Изработените в предходната ситуация табелки не са подредени и има вероятност някоя от тях да се изгуби. Внесете в занималнята табло на звездно небе.
2. Възниква идея за решаване на проблемната ситуация – съвместно и с участието на всички деца да се изработи табло, на което ще бъдат залепени табелките със снимка на всяко дете.
3. Всяко дете открива по снимката своята табелка и нанася лепило върху неочетената част.
4. Децата се договарят помежду си и обсъждат различни варианти на композиционни решения за оформяне на таблото „Задружен екипаж“.
5. Всяко дете лепи своята табелка на съответното място върху таблото, например – до табелката на най-добрия си приятел. Обяснява защо иска тя да стои точно там. Идеята е всяко дете да постави своята табелка до свой приятел, което означава, че всички са приятели – от един задружен екипаж.
6. Припомнете и изяснете правилата за добри взаимоотношения между децата, необходимостта и начина за поддържане на ред и чистота в детската градина и занималнята.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Пликче за отпадъци“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Актуализиране и разширяване на знания, свързани с екологичното възпитание;
- Приобщаване към спазването на хигиена на работното място, у дома и в детската градина;
- Овластяване на знания и умения за моделиране с разгъвка чрез преобразуване на листов материал в обемна форма чрез рязане с ножица, прегъване и лепене;
- Обогаляване на представите за определени зависимости (форма, големина, място и съответствие на елементите за правилно и точно сглобяване) и правене на изводи.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с актуализиране знанията на децата за екологосъобразен начин на живот на хората, за опазване чистотата на природната среда.
2. Направете сравнителен анализ на изображения и емблеми върху сметосъбиращи контейнери. Обосновайте необходимостта от разделно събиране на отпадъците.
3. Мотивирайте предстоящата дейност с конкретни предложения за изработване на съд и място за събиране на отпадъци от конструктивната дейност.
4. Представете и анализирайте образец на пликче за отпадъци – форма, големина, материал, конструктивни части, начин и място на свързване, естетически вид.
5. Демонстрирайте зависимостта между формата и големината на двата елемента, които чрез налагане и лепене изграждат завършения вид на изделието.
6. Представете технологията на изработването му и предложете на децата да проследят графичното ѝ изобразяване в работните им картони (стр.3).
7. В самостоятелната работа следете и напомняйте на децата правилата за старателно отношение към извършваните операции, за поддържане на ред и хигиена на работното място и за безопасност при работа с режещия инструмент.
8. Оценете изделията по определени показатели.

Тема: „Ред и чистота“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Демонстриране на знания за правила за поддържане на личните вещи чисти и подредени и на умения в практико-приложната дейност за подреждане на части от облеклото в личното шкафче в групата;
- Групиране на вещи по определен признак и посочване мястото на личните вещи у дома;
- Пресъздаване на идеи за спазване на хигиенните правила;
- Аргументиране и оценяване на взето решение и обясняване на някои от правилата за поддържане на ред и чистота у дома и в детската градина.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа с децата, за да си припомнят как подреждат личните си вещи у дома и в детската градина.
2. Използвайте, за положителна емоционална нагласа, незнаещ герой. Децата с удоволствие и съпричастност ще му помогнат да разбере колко важно е всяка вещ да има определено място в стаята и колко добре изглеждат подредените дрешки в личното гардеробче.
3. Предложете решаването на графичната задача от стр. 3 на познавателната книжка да бъде с цел обогатяване знанията на незнаещия герой за поддържане на ред и чистота.
4. Правилното решаване на интелектуалната задача за посочване местата на изобразените вещи оценете с негова помощ. Всяко дете може да обясни къде е мястото на изобразените вещи и защо ги е подредило така.
5. То припомня и обяснява още веднъж правилата за поддържане на ред и чистота у дома и в детската градина.
6. Завършете ситуацията с посещение в приемната зала и проверете как са подредени дрешките в шкафчетата.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Природен календар“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Обогатяване на знания и представи за отбелязване и проследяване климатичните особености на времето;
- Затвърдяване на знания и умения за следване на словесно обяснение за пресъздаване на технологичен процес;
- Демонстриране на умение за рязане, прегъване, фалцоване.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Обследвайте, анализирайте и демонстрирайте възможностите на варианти на образци – природен календар.
2. Мотивирайте дейността на децата за моделиране на природен календар с материали от Приложение 11 от познавателната книжка.
3. Представете образа, предварително изработен от Вас, и демонстрирайте предназначението му.
4. Проследете графичното изображение (стр. 4) на технологичния алгоритъм на операциите и дайте указания за съблюдаване на точност и прецизност в конструктивната дейност.
5. Покажете и обяснете техниката и изискванията за рязане с ножица на вътрешен ъгъл.
6. За обогатяване активния речник на децата използвайте понятията: календар, годишни сезони, дни в седмицата, прегъване, рязане по вътрешен ъгъл, завъртане, налагане, лепене.

Тема: „Какво е времето днес?“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Натрупване на представи за изобретени от хората пособия и уреди за измерване на различни времеви периоди – ден, седмица, месец, година;
- Обогатяване по практически път на представи за функционалната значимост на календара за измерване на времеви отрязъци;
- Формиране у децата на умения за работа в екип и приобщаването им към обща за групата практико-приложна дейност;
- Натрупване на знания и умения за наблюдение и отчитане на промените във времето за ден, седмица, месец.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте знанията на децата за календара – видове и предназначение. Обогатете и уточнете представите им за времеви отрязъци – ден, седмица, месец.
2. Сравнете изработен от дете в предходната ситуация природен календар и модел на седмичен природен календар (за да го направите, използвайте останалите в Приложение 11 материали).
3. В беседата с децата открийте приликите и разликите между двата образа.
4. Предложете им всяко дете да изработи седмичен календар с материалите от Приложение 11. Децата разглеждат материалите, с които ще работят, и се взема решение за организиране на дейността в екипен проект „Седмичен природен календар“.
5. От Приложение 11 всяко дете изрязва лентата с дните от седмицата, нанася лепило върху сивото поле и я свързва чрез лепене с лентата, изрязана от друго дете. Така се подреждат седмиците в един месец.
6. Работата по екипния проект продължава, като след наблюдение и отчитане на природното време през съответния ден на седмицата се лепи аналогична на него картинка от същото приложение за слънчево, дъждовно, облачно и т.н. време.
7. Календарът се актуализира всеки ден и в края на месеца се прави анализ на времето – топло, студено, снежно и т.н.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Природна картинка“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Демонстриране на знания и умения за планиране на предстояща конструктивна дейност и ориентирање при избор и моделиране на любим сезон;
- Разпознаване и определяне конструктивните особености на изделие по собствен избор;
- Формиране и усъвършенстване на графичната култура на децата;
- Усъвършенстване на умения за рязане, прегъване и лепене на елементи от хартия.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с гатанки за природните сезони. След отгатването, например на гатанка за пролетта, представете пред децата макет на разцъфнало пролетно дърво, за есенния сезон – отрупано с плод дръвче и т.н. (използвайте материалите в Приложение 12).
2. Мотивирайте децата да изработят свои дръвчета за сезон по избор.
3. В беседа с децата анализирайте конструктивната характеристика на изделието – материал, части, предназначение, форма на частите, пространствено разположение на всяка част, начин на свързване.
4. Обследвайте и анализирайте изобразеното в индивидуалните картони. Актуализирайте знанията на децата за символиката на прекъснатата и контурната линия.
5. Децата изразяват предпочитания, описват характерни особености на любим годишен сезон и моделират по свой избор едно дръвче – за пролет или лято, зима или есен.
6. Направете анализ на изделията и мотивирайте децата за участие в екипен проект „Сезони“ през следващата ситуация по конструиране и технологии.

Тема: „Сезонна промяна“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Осмисляне и обогатяване на представите за характерни за годишните сезони признаци и споделяне на лични впечатления за сезонните промени в природата;
- Проявяване на желание и приобщаване към участие в екипен проект „Сезони“ чрез сътрудничество с другите при работа по общ замисъл;
- Демонстриране на доброжелателно оценяване на резултата от екипната дейност.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Провокирайте желание у децата за споделяне на лични впечатления или спомени за любим годишен сезон, които са мотивирали избора им за изработване на дърво в предходната ситуация.
2. Групирайте изделията на четири деца и с тяхна помощ оформете едно дърво, изобразяващо характерните признаци на всички сезони.
3. Поставете се изисквания за екипно изработване на изделие. Предложете на децата да оформят екипи, като поставите условието всеки екип да представи в края на ситуацията едно дърво „Сезони“.
4. В хода на конструктивната дейност децата споделят мнения и впечатления за промените в любим за тях сезон – лято, есен, зима, пролет. Учителката е съиграч и също споделя кой е любимият ѝ сезон и защо.
5. В края на ситуацията всеки екип споделя впечатления от екипната работа и получения резултат.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Слънце“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Стимулиране на интереса и поддържане желанието на децата за конструктивна дейност чрез овладяване на нов способ за работа с прежда – технологията „Макраме“;
- Формиране на умения за съчетаване на различни видове материали в конструктивната дейност за получаване на завършено изделие;
- Формиране на умение за завързване на възел по определен начин;
- Развиване на окомера, координацията между двете ръце и фината мускулатура на пръстите на ръцете.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Припомнете в беседа знанията и представите на децата за ролята на Слънцето за живота на всяко живо същество.
2. Предложете изработването на макет на слънце и мотивирайте конструктивната дейност на децата с друг, различен от хартията материал – текстилна нишка (прежда).
3. Обследвайте и анализирайте образеца. С помощта на децата определете каква е неговата форма, кои са частите, които го изграждат, каква е тяхната форма, какво е мястото им в конструкцията, от какъв матери-

ал са направени, каква функция изпълняват в цялото.

4. Разгледайте с децата изобразената технологична последователност (на стр. 6) и определете коя е новата за децата операция.

5. Демонстрирайте последователността при завързването на няколко възела. В началото извършете операцията в забавен темп. Целесъобразно е няколко деца да се опитат да повторят показаното върху същия образец.

6. Припомнете изискванията за безопасна работа с ножицата и за хигиена на работното място и дайте указания, че допълнителната част (личицето, което е избрало всяко дете) се лепи след оформяне на всички възли.

7. Конструктивната дейност за изработването и представянето на готово изделие може да продължи и в следващата ситуация, защото е важно децата да се научат да завързват правилно този вид възел.

Тема: „Възли върху обръч“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Утвърждаване на умение за добронамерено оценяване на изделие, свое или на друго дете, по определени показатели;
- Разширяване на знанията за физико-механичните свойства на определен вид материал (текстил) в конкретна опитна и практико-преобразуваща дейност.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Приложете индивидуален подход. В тази ситуация децата, които не са успели да довършат своите изделия, продължават дейността си, а на тези, които имат един завършен модел, предложете да изработят слънчице с друго личице (Приложение 2).

2. В предходната ситуация при изясняване на технологията за изработване на изделието Вие сте поставили определени изисквания, свързани с естетически, надеждни, технологични, икономически и други показатели. Постиганията оценете във връзка с така поставените изисквания след приключване на конструктивната дейност, когато всяко дете има изработено от него слънчице.

3. В тази ситуация целесъобразно би било с елементарни практически опитни действия да запознаете децата с някои физико-механични свойства на текстила и преждата – мачка се или – не; реже се с ножица; хигроскопична е; къса се, но по-трудно от хартията; усуква се (мартеница); преплита се и т.н.

4. С елементарни опитни действия се доказва, че не хартиената лента, а преждата е подходящият материал за оформянето на възлите, защото е по-еластична и по-трудно се къса.

5. В края на ситуацията може да се изработят три пана – на слънце, таралеж и лъвчета.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „Къща“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Ориентиране и систематизиране на представи за професии, свързани със строителството;
- Формиране на знания и умения за проследяване на технологичния алгоритъм чрез графично изображение и след словесни указания;
- Утвърждаване на умения за планиране на предстояща конструктивна дейност;
- Моделиране с желание за изработване макет на сграда по образец или графично.

Интегративни връзки: „Околен свят“, „Български език и литература“, „Математика“, „Изобразително изкуство“

Методически насоки:

1. Актуализирайте знанията на децата за професията на строителите и нейното значение за живота на хората, за инструментите, необходими на строителя, за последователността (етапите) при изграждане на строеж, овладени в тема „Строители“ (15 стр.) от образователно направление „Околен свят“. Удачно е децата да се запознаят с постиженията на български строители в миналото.

2. Мотивирайте предстоящата конструктивна дейност с поемане на ролята на строител.

3. Представете образец, предварително изработен от Вас с материали от Приложение 13 в познавателната книжка за детето, и го анализирайте.
4. Демонстрирайте технологичната последователност на операциите (графично или с помощта на макетно технологично табло).
5. Насочете вниманието на децата към специфичните действия за оформяне чардака на къщата.
6. В самостоятелната конструктивна дейност припомняйте на децата да спазват правилата за добри взаимоотношения и комуникация и да изработват естетически издържан предмет.
7. Оценете изделията на малките строители, като изберете екип „Оценители“.
8. Съхранете изделията, защото в следващата ситуация с тях децата ще участват в екипен проект „На село“.

Тема: „На село“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Проявяване на инициативност за пресъздаване на обекти от действителността чрез участие в общ за групата проект;
- Развиване на пространствени представи;
- Формиране на умения за екипна работа по общ проект.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с разглеждането на илюстрации на приказки или с представяне на презентация (предварително подготвена от Вас) на старинни улици от някои български градове и села.
2. Провокирайте желание у децата за споделяне на преживявания и лични впечатления от пребиваването им на село или от посещение на такива обекти с мама и татко.
3. Организирайте децата за участие в екипния проект „На селския площад“ и с аудио запис на българско хоро повишете емоционалната атмосфера в групата.
4. Демонстрирайте изработването на елемента, с който децата след това ще оформят хоро, което се вие на селския площад, и дайте указания за свързването на сградите.
5. В самостоятелната работа припомняйте, че качеството на всяко изделие ще допринесе за качеството на цялата композиция при оформянето на селския площад.
6. Оценете екипния труд и завършете ситуацията с участието на децата във весело хоро.

Месец: ноември (8. седмица)

Тема: „Пътни знаци“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Обогаляване на сензорни еталони за светофар и пътни знаци;
- Разпознаване конструктивните особености на различни пътни знаци и маркировка чрез използване на собствен опит;
- Усъвършенстване на уменията за разпознаване на геометрични фигури;
- Затвърдяване на уменията за пренос на усвоени техники за работа с хартия – рязане, прегъване, лепене и тяхното прецизиране.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Ситуацията може да започнете с презентация или показване на изображения на светофар и различни видове пътни знаци, с определяне местата им на кръстовищата и тяхното значение за безопасността на пътното движение.
2. В беседа с децата сравнете макети или изображения на пътен знак и светофар, на пътни знаци с различна форма и значение. Определете предназначението им.
3. Мотивирайте изработването на светофар и пътни знаци (с материали от Приложение 32) с участието

им в играта „Познавам пътните знаци и спазвам правилата за движение“ в следващата ситуация.

4. Насочете вниманието на децата към частите – тяло и стойка; форма и предназначение; място в конструкцията; материал; начин на сглобяване, качество на изделието.
5. Децата избират и моделират светофар и/или пътен знак.
6. В самостоятелната работа стимулирайте децата да се ръководят от определени критерии за качество.
7. Оценете с децата по тези критерии получения резултат.

Тема: „Кръстовище“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на знанията и уменията за спазване на правилата за уличното движение;
- Създаване на разказ в логическа последователност и изразяване на отношение към правилното или неправилното поведение за безопасно движение по улиците;
- Усъвършенстване на уменията за работа с хартия – рязане, прегъване, лепене;
- Оценяване на модели и изделия по собствени или по зададени от учителя критерии за качество и включване в игрови дейности;
  - Овластяване на информация за значението на отделните части за придаване завършеност на цялата композиция, за мястото им в нея, за общите и своеобразните белези на частите на общия макет;
  - Уточняване на знания и затвърдяване на умения за осъществяване на тематично изображение при композиционно моделиране с обемни макети.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Предложете на децата да разкажат впечатляваща случка, свързана с преживяно правилно или неправилно поведение за осигуряване на безопасността при движение по пътя.
2. Разгледайте изработените в предходната ситуация макети (на тема „Пътни знаци“) и организирайте децата за работа в общ проект „Кръстовище“.
3. Поддържайте желанието на децата да дават правилни композиционни предложения и решения за разположението на пътните знаци и фигурките на съединеното от децата кръстовище.
4. След реализиране и оценяване на изпълнението на работата по проекта изиграйте играта „Познавам пътните знаци и спазвам правилата за движение“. Куклените фигурки допълват реалността на пътната обстановка и провокират в игрова форма децата да си припомнят и да спазват правилата за уличното движение.

Месец: ноември (9. седмица)

Тема: „Тайнствената кула“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Разпознаване на технологичния алгоритъм за сглобяване на макет чрез проследяване на графично изображение;
  - Усъвършенстване на уменията за рязане, огъване и лепене на хартия;
  - Приобщаване към спазване на хигиенни изисквания и техника за безопасна работа с инструмент, към оценяване качеството на изделие – свое или на връстниците.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Прочетете част от приказка, в която се разказва за приказен замък. Покажете кулата на замъка, ако има илюстрация, или макет, изработен с материали от Приложение 14 в познавателната книжка.
2. Анализирайте образеца по посока брой на частите, форма и предназначение на всяка част, начин на оформяне на частите.
3. Разгледайте с децата графичното изображение (на стр. 9) на технологичната последователност на операциите. Определете броя и последователността им за изработване на кулата.
4. Изискванията, които поставяте в конструктивната дейност, трябва да са насочени към точност при

рязането и огъването, чистота при лепенето, към техника за безопасна работа с ножица.

5. След самостоятелната работа предложете децата да оценят сами изделията си и стимулирайте интерес и желание за изграждане на омагьосан замък в следващата ситуация по конструиране и технологии.

Тема: „Омагьосаният замък“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Овладяване на информация и разширяване на знанията за старинни постройки – замък и кула, и за техни фантазни обитатели;
- Изграждане на умения и желание за организиране и участие в екипен проект със свои връстници по определена от учителя тема;
- Развиване на творчески възможности, фантазия и желание за участие в драматизиране на измислена приказка.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Припомнете на децата, че от Приложение 14 са останали още елементи, които не са използвани към темата „Тайнствената кула“.
2. Проблемната ситуация може да бъде решена в екипния проект, в който децата се включват, и допълнителният елемент се използва за оформяне стените на замъка в „Омагьосаният замък“.
3. Определете ръководителя на проекта и неговата роля за изпълнението на конструктивната задача, взаимоотношенията между другите участници и значението на добрите и отговорно съгласувани действия за изграждането на цялата композиция на макета.
4. Фигурките придават одухотвореност и фантазно настроение, провокиращо разказване на измислени истории, свързани с омагьосания живот на обитателите в замъка, и желание за драматизирането им в края на ситуацията.

Месец: ноември (10. седмица)

Тема: „Линейка“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на знанията и уменията за изработване на обемно изделие от разгъвка, като се следват указанията за технологична последователност на операциите;
- Възпроизвеждане в определена последователност на демонстрирани от учителя действия от етапите на технологичния процес за пресъздаване на превозно средство чрез моделиране с хартия;
- Насърчаване за представяне на адекватна преценка на изделията – собственото и на други деца.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. В началото на тази ситуация направете с участието на децата сравнителен анализ на обемно изделие на линейка и неговата разгъвка (Приложение 15). Допълнителният елемент идентифицира превозното средство като специално – с предимство в движението на пътя при спешен случай.
2. Припомнете символиката на линиите за рязане и прегъване.
3. Поставете изисквания за качество на конструктивната дейност (точно рязане и прегъване, съвпадане и чисто лепене при налагане на полетата за свързване) поради значението му за качеството на получения резултат.
4. Демонстрирайте съединяването на разгъвката чрез лепене на точно определените за това места.
5. Оценете с децата правилното разчитане указанията на линиите в разгъвката, точното рязане по контурните линии, наличието на остри ръбове при прегъване, чистото лепене, определянето и точното съединяване на допълнителния елемент на указаното място.
6. Поставете пред децата перспективата за включване на модела на линейката в организирана игра в следващата ситуация.

Тема: „Бърза помощ“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на уменията за работа с разгъвка от хартия чрез рязане по контурна, прегъване по прекъсната линия и лепене;
- Усъвършенстване на знанията и уменията за ориентиране в конструкцията на изделие и за самостоятелно оформяне чрез сглобяване на елементите му по свой избор.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Представете образец на състезателна кола, който предварително сте моделирали с материали от Приложение 26. Анализирайте частите и мястото им конструкцията на цялото.
2. Определете елементите, от които ще се изработят отделните части на колата, като се анализира изображението на Приложение № 26, а останалите елементи от работния лист отделете за състезателната писта, която е обект на изработване в екипния проект „Състезателна писта“ в следващата ситуация по конструиране и технологии.
3. Дайте указания или демонстрирайте изрязването на елементите и сглобяването на колата чрез прегъване и лепене.
4. Обърнете внимание, че големината на гумите е различна, и определете точното им място в конструкцията.
5. Изисквайте точност и прецизност при рязане, прегъване и лепене.
6. Оценете по критериите за качество, технологичност и надеждност състезателните коли и запознайте децата с идеята да участват в рали с тях в следващата ситуация.

Тема: „Рали“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Демонстриране на умения за рязане по права и овална линия;
- Усъвършенстване на композиционните умения при изработването на рали пистата;
- Проявяване на желание и съпричастност при изпълнение на поставена задача в екипен проект.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Всяко дете изрязва от Приложение 26 сегменти от пистата.
2. Децата изказват мнение за варианти на сглобяване на пистата. Бъдете техен съигрвач и участвайте в сглобяването на една обща, композирана по тяхно предложение писта.
3. С допълнителните елементи и с моделираните в предходната ситуация състезателни коли организирайте състезание с колички – рали.
4. В хода на състезанието участват всички деца със своите макети на състезателна кола. Припомнят се правилата за безаварийно състезание с коли.

Месец: април (29. седмица)**Тема: „Кукла на конци“**

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Актуализиране на знанията и уточняване на познавателния опит за видовете материали и конкретните способности за ръчна работа;
- Затвърдяване на уменията за работа с хартия и прежда, като се реже, усуква, завързва;
- Овладяване на нова стратегия за придаване на действеност на саморъчно изработен макет.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Демонстрирайте модела на куклата врана и припомнете в коя приказка участва тя.
2. Предложете на децата да я драматизират. Възниква проблемна ситуация: няма я другата кукла – лисцата. Подходяща мотивация за конструктивната дейност на децата в тази ситуация е изработването ѝ за играта драматизация.
3. Разгледайте с децата куклата и сравнете нейните части с изобразените в Приложение 27 елемен-

ти. Анализирайте конструктивните характеристики на куклата по формата на елементите, големината им, мястото им в конструкцията, материала, от който са изработени, и начина им на свързване – подвижно или неподвижно.

4. Демонстрирайте техниката на съединяване на главата с тялото и на тялото с краката чрез преждата. Вниманието на децата се насочва към определяне дължината на нишките прежда за свързване на главата с тялото, на главата и тялото с шишчето, на краката с тялото. Особено важно е точното определяне на мястото за завързване на главата и тялото към шишчето, за да се придаде движение на куклата.

5. Поставете изисквания за качество на изделията и за хигиена на работното място.

6. Предложете на децата да моделират по свой избор една от двете кукли.

Тема: „Лисица и врана“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Упражняване на знания и умения за оценяване на резултата от конструктивната дейност по предварително определени показатели;

- Обогаляване и систематизиране на знанията за видовете текстилни материали.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. В тази ситуация може да определите и да мотивирате чрез опитно-изследователска и практико-приложна дейност избора на прежда, а не на хартиена лента за свързване частите на куклата. Сравнете възможностите за придаване на движение на кукли, моделирани в двата варианта.

2. Потвърдете, че съединената с прежда кукла е по-лесно подвижна и връзките между частите ѝ не се късат. Хартиените ленти не могат да се завържат здраво за шишчето.

3. Поставете задача на децата да оценят отделни кукли – свои или на други деца. Нека детето оценител да мотивира оценката, която според него е обективна.

4. Предложете драматизация на приказка с участието на изработените кукли – враната и лисицата.

Месец: април (30. седмица)

Тема: „Кошничка за яйца“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Обогаляване на уменията за сравняване на обемно тяло с неговата разгъвка, като се определят конструктивните му части и начинът им на представяне в двуизмерно пространство;

- Затвърдяване и усъвършенстване на уменията за работа с хартия – рязане с ножица, биговане, прегъване, лепене.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Сравнете разгъвката от Приложение 28 и готовия образец на великденската кошничка, предварително изработен от Вас.

2. Определете конструктивните части и мястото им в конструкцията.

3. Актуализирайте знанията на децата за видовете линии и за тяхната символика.

4. Припомнете движенията на операцията биговане и изяснете нейното значение за качеството на прегъването.

5. Обърнете внимание на начина на сглобяване дръжката на кошничката и предложете вариант на украса.

6. В самостоятелната конструктивна дейност децата изработват изделието по словесни указания и го украсяват по свое желание.

7. Оценяването е по предварително определени правила.

Тема: „Великден“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Обогаляване с нови факти на знанията за празнично-обредната система на българите;

- Проявяване на инициативност и познавателни интереси при овладяване на определен способ за достигане на позитивен резултат.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. В диалог припомнете моменти от традицията за боядисване на великденски яйца.
2. Пред децата демонстрирайте няколко различни начина за боядисване на яйца.
3. Дайте възможност всяко дете да боядисва по избран от него способ едно или две яйца.
4. Ако яйцата са издухани, предложете и мотивирайте боядисването им за закачване на великденски храст.
5. Дейността може да разнообразите чрез допълнително рисуване върху вече боядисано яйце или лепене на елементи от хартия за оформяне на куклен герой или фантазна украса от хартия, текстил, перушина, звездички, топчета от пластмаса и други материали.
6. Оценете с децата готовите яйца и всяко дете може да сложи своето яйце в кошничката, която е изработило в предходната ситуация.

Месец: април (31. седмица)

Тема: „Послушната връвчица“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Изграждане на представа за структурни и функционални признаци на предмети, характеризиращи тяхното предназначение;
- Развиване на умение за сравняване на предмети и материали във връзка с тяхното предназначение;
- Определяне на основни посоки в триизмерното пространство чрез разчитане на схеми, сочещи посоката на движение.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Децата разглеждат своите обувки и сравняват начините им за връзване: чрез вързалки, със залепваща лента, с катарам.
2. Послушната връвчица им разказва своята история – от какъв материал е направена, какъв път е извървяла, за да стигне до обувките на някои деца.
3. Мотивирайте предстоящата дейност по конструиране и технологии с предложението на връвчицата да научи децата да завързват връзките на своите обувки, за да са красиви и да стоят здраво на крачетата им.
4. Представете макет на обувка, изработен от Вас с материали от Приложение 34. Съпоставете елементите на изделието по предназначението и материала, от който са изработени, и изяснете функцията им.
5. Демонстрирайте или дайте указания за сглобяване на двете части от хартия.
6. В забавен темп покажете последователността на действията при промушване на връвчицата през отворите и оформете възел.
7. Предложете на дете да повтори последователността на промушването през отворите, а на друго – да завърже с Ваша помощ възела.
8. В самостоятелната работа оказвайте помощ и поощрявайте постиженията на децата.
9. Оценете изделията и предложете на децата да се упражняват самостоятелно в завързване на възел „панделка“.

Тема: „Мога да си завързвам връзките“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Развиване на умение за сравняване на предмети и материали във връзка с тяхното предназначение;
- Възприемане и възпроизвеждане последователността на трудови действия, свързани със самообслужването;
- Създаване на умения за промушване и завързване на шнур в практико-приложна дейност.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с въпросите на незнаещ герой за създаване на емоционална нагласа и мотивиране на трудовата дейност на децата в тази ситуация.

2. Децата насочват вниманието на незнаещия герой към: сравняване на предмети и материали във връзка с тяхното предназначение и естетически вид; възприемане и възпроизвеждане последователността на трудови действия, свързани със самообслужването; усвояване на техниката за промушване и завързване на шнур.

3. Предложете на дете да демонстрира начина за промушване и завързване на връзки за обувки.

4. Покажете схеми (показани в познавателната книжка, стр. 31) за промушване на връвчица през отвори по различни начини.

5. В тази ситуация самостоятелната дейност на децата е свързана с упражняване на умение за промушване на шнур и завързване на обувка по различен начин. Използват се моделираните в предходната ситуация обувки от Приложение 34.

6. В края на ситуацията споделете с децата кое в промушването и завързването ги е затруднило, коментирайте и поощрете постиженията им.

Месец: април (32. седмица)

Тема: „Украшение за хладилник“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на уменията за очертаване по шаблон, рязане на хартия с ножица и сглобяване на елементи от конструкцията с лепило;

- Извършване на елементарни опити с магнит и ориентиране в неговото предназначение при направата на украса за хладилник;

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Представете образци на магнитчета за хладилник и заедно с децата определете тяхното значение – съхраняване на спомени за посетени места. Разгледайте от какви материали са направени.

2. Предложете на децата да закрепят магнитчетата на неметална повърхност или да съберат разпилени кламери, за да могат по практически път да се убедят в свойството на магнита да привлича метални предмети и да не се задържа върху неметални.

3. Представете и анализирайте образец, изработен от Вас по шаблон от Приложение № 29 – външен вид, части и роля, която изпълняват в общата конструкция, от какъв материал е всяка една от тях, как са съединени.

4. Разгледайте графичното изображение на технологичната последователност на операциите за моделиране на предложеното в познавателната книжка (стр. 32) магнитче.

5. Демонстрирайте пред децата техниката за очертаване по шаблон и припомнете изискванията, които те трябва да спазват, за да е сполучливо полученото изображение. Припомнете как се реже очертана по овал линия.

6. Всяко дете по свой избор изработва магнитче за хладилник, като следва графичните указания (от познавателната книжка) за последователността на операциите, съобразява се с поставените правила за качествено изпълнение на конструктивната дейност и с условията за безопасна работа с режещ инструмент, съблюдава хигиена на работното място.

7. След като завършат изработването на украшението чрез очертаване по шаблон, изрязване, лепене и поставяне на магнит, децата по практически път се убеждават в надеждността на изделието при използването му.

Тема: „За какво ни служи хладилникът?“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Актуализиране знанията на децата за предназначението на хладилника като вид домакински електроуред;

- Проявяване на познавателна активност при определяне мястото на продуктите в хладилника и пра-

вилата за неговата експлоатация.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Емоционалната подготовка в началото на ситуацията може да организирате под формата на дидактична игра, в която децата класифицират и групират по определен признак изображения на мебели, електрически уреди и други вещи, познати им от обзавеждането у дома.

2. Разгледайте и подредете на табло картинките с домакинските електроуреди. Припомнете и разширете знанията и представите на децата за функционалната им значимост за облекчаване и улесняване на домакинския труд.

3. Припомнете за какъв електроуред те са направили украшение в предходната ситуация. Провокирайте желание у тях да споделят какви хранителни продукти трябва да се съхраняват в него и защо. Актуализирайте знанията на децата за приложението на хладилника в дома им, в магазина за хранителни стоки, в магазина за сладкарски изделия.

4. Предложете им да решат познавателната задача и заедно проверете решението. Всяко дете, отговорило вярно, трябва да мотивира своето решение.

5. В края на ситуацията децата обясняват могат ли сами да ползват хладилника у дома и припомнят правилата за използване на хладилника в домашни условия.

Месец: май (33. седмица)

Тема: „Мобилен телефон“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Конкретизиране на представите за телефона като средство за комуникация;
- Упражняване на графични умения за проследяване и ориентиране в етапите на технологичния процес, изобразен в графичен модел;
- Усъвършенстване на уменията за рязане на хартия и картон с ножица, фалцоване и събиране на разгъвка до обемно тяло чрез неподвижно свързване – лепене;
- Утвърждаване на уменията за моделиране в зависимост от предварително зададени условия: замисъл, пространство, конструктивен материал.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Направете в беседа с децата сравнителен анализ на различни видове телефони в посока определяне на функция, конструкция, форма на елементите и тяхното предназначение.

2. Анализирайте особеностите и възможностите на мобилния апарат.

3. Демонстрирайте изработен от Вас образец на мобилен телефон и предложете на децата сами да определят в какъв ред ще извършат операциите, за да изработят свои модели с материали от Приложение 30.

4. С помощта на графично изобразената технология и на изрязаните от Вас елементи децата подреждат на статива фигурите, които се получават след извършване на всяка операция в определения ред (стр.33).

5. Децата изработват своите макети на мобилни телефони, съобразявайки се с Вашите словесни указания.

6. Оценяват изделията и приемат предложението в следващата ситуация да участват в телефонни разговори с тях.

Тема: „Какво може телефонът?“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Разпознаване и класифициране на средства за информация и комуникация;
- Обогащане на познавателния опит във връзка с предназначението и конструктивните елементи на мобилния телефон;
- Допълване в практико-приложна дейност многофункционалността на мобилния телефон;
- Уточняване и пресъздаване на знания и опит за културата на общуване при водене на разговор по телефона.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с разпознаване и назоваване на средства за масова комуникация и уточнете с децата предназначението им.
2. Разгледайте и предложете на децата да решат задачата, поставената (стр.33) в темата „Какво може мобилният телефон“.
3. Направете проверка за определяне верността на отговорите. Провокирайте децата да аргументират своето решение.
4. След решаването на тази задача им припомнете и нека децата да демонстрират умения за спазване на правилата за използване на мобилните телефони.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Лодки“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на знанията за видовете хартия като технологичен материал;
- Реализиране на опитно-експериментални действия за установяване на някои физико-механични свойства на хартията;
- Демонстриране на умения за работа с хартия по техниката „Оригами“.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. В тази ситуация актуализирайте и обогатете представите на децата за различните видове хартия и тяхното приложение в бита на хората.
2. Предложете на децата да подберат определен вид хартия, като отделят от набор различни видове хартии подходящата за изработване на макет на лодка. Опитните действия са свързани с мачкане, прегъване, рязане, усукване.
3. В опитно-изследователската дейност децата установяват, че гланцовата хартия е най-подходяща за изработването на лодка.
4. Представете технологичната последователност на операциите на макетно технологично табло. Сравнявайте получените фигури след извършване на всяка следваща операция с графичното изображение (стр. 34) в познавателната книжка.
5. Демонстрирайте изработването на лодката по техниката „Оригами“ и поставете изискванията за точно налагане на върховете и страните на фигурата и прецизното им прегъване за получаване на качествен продукт.
6. В самостоятелната конструктивна дейност насърчавайте децата да съблюдают и да се ръководят от зрителната опора – макетното технологично табло или графичното изображение.
7. Оценете изделията въз основа на поставените изисквания, правилата за добри взаимоотношения между децата в процеса на дейността, качествена работа и резултата от нея.

Тема: „Коя ще потъне последна?“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на знанията за видовете хартия и за някои от физико-механичните им свойства като технологичен материал;
- Обогатяване на представите за хартията и за приложението ѝ в живота на хората чрез извършване на елементарни опитни експерименти.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Разгледайте изработените от децата лодки. Установете има ли различия в предпочитанията на децата при избор на най-подходяща хартия за моделирането им.
2. Включете децата в експериментална дейност с лодките, изработени от тях. Демонстрирайте (лодката се поставя в съд с вода) и коментирайте, след опитно-изследователската дейност, функционалната характе-

ристка на лодки, изработени от различен вид хартия. Анализирайте резултата от експеримента.

3. Решете с децата поставената трета задача (стр.34) и нека децата да отбележат резултатите, получени при опитите с различни видове хартия.

4. Провокирайте аргументирани отговори.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Цветя и пеперуди“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Обогаляване на представите за видовете технологични материали, възможностите за приложението им и техниките за обработка при направа на украса;

- Усъвършенстване на работата с хартия и прежда чрез рязане, лепене и завързване.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте знанията и представите на децата за природата през пролетта.

2. Представете в беседа с децата и направете анализ на изработена от Вас висяща украса.

3. Мотивирайте предстоящата конструктивна дейност с необходимостта всяко дете, точно в тази ситуация, да изработи по избор елемент за украса с материали от Приложение 31. Своето изделие то ще включи в екипния проект „Висяща украса“ по време на следващата ситуация.

4. Определете с децата материали и техники за изработване на пролетна украса чрез елементарни и достъпни за децата опитни действия за установяване на някои физико-механични свойства на хартия, прежда, дървесина.

5. Демонстрирайте техники за изработване и свързване на детайлите на изделието.

6. Припомнете правилата за безопасна работа, за хигиена на работното място и за проява на старание за оформяне на крайния продукт от дейността.

7. Сравнете изделията и ги оценете.

Тема: „Висяща украса“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Развиване на комбинаторни умения;

- Проявяване на творчески възможности и инициатива при работа по проекта „Висяща украса“.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Разгледайте изработените в предходната ситуация „Цветя и пеперуди“ изделия. Определете от какви елементи са моделирани, какви техники е използвало детето в конструктивната си дейност, как са композирани.

2. Провокирайте творчески търсения и идеи при проектиране и комбиниране елементите на композицията „Висяща украса“.

3. Организирайте екипната работа за реализиране на предложените варианти.

4. Оценете в края на ситуацията проявите на творчески подход и желанието на децата мотивирано да обяснят избора и реализирането на композиционното решение.

Месец: май (36. седмица)

Тема: „На учителя – с любов“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Актуализиране на знания и опит за практическа работа с познат технологичен материал;

- Осмисляне значението на подаръка като проява на внимание към близък човек.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Предстои раздяла с детската градина и любимите учители. Мотивацията за предстоящата дейност е емоционална – да се изработи с любов „Ветрило на спомените“. За целта в тази ситуация всяко дете ще трябва да моделира картичка, в която да нарисува незабравим за него спомен от живота в детската градина.
2. Предварително ориентирайте децата в избора на вида картичка, който е подходящ за случая. Анализирайте: външен вид, форма, големина, цвят, материал, части, предназначение на всяка част.
3. Дайте указания за етапите и последователността на действията и операциите за изграждане на модела и припомнете правилата за моделиране чрез рязане с ножица и рисуване.
4. В самостоятелната конструктивна дейност децата моделират, рисуват свой незабравим спомен и написват имената си в картичката.
5. Оценете и съхранете за следващата ситуация по конструиране и технологии получените изделия.

Тема: „На учителя – с любов. Ветрило на спомените“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Създаване на конструктивна ситуация съвместно с други деца;
- Саморегулиране при оценка и самооценка на познавателната и практическата дейност, свързана с решаване на конструктивна задача.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте знанията на децата за значението на подаръка по определен повод като жест на внимание към близък.
2. Мотивирайте желанието у децата да изработят ветрило на спомените, като обединят изработените в предходната ситуация картички във „Ветрило на спомените“, което ще подарят на учителките и помощник-възпитателя в групата.
3. Провокирайте желание у децата да споделят защо са избрали да нарисуват този свой спомен на картичките.
4. При оформяне на ветрилото всяко дете съединява чрез промушване на текстилна лента през отвор своята картичка с останалите. Следва връзване на шнурчето.
5. Припомнете в беседа с децата правилата за поднасяне на подарък и пожелание на любим човек.
6. В тази ситуация може да се установи и изходното ниво на знанията и уменията за конструктивна и трудова дейност на децата в края на учебната година. Децата решават задачите от 62 до 66 от диагностичните картони. Резултатите от решенията на задачите представят постиженията на децата в края на учебната година.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА

Хармоничното развитие на подрастващите в условията на съвременното общество е важна стратегическа задача. Това определя новите социално-педагогически функции на физическата култура в детската градина: комплексно развитие на способностите; физическо, умствено и нравствено развитие; целенасочено усвояване на обществения опит; създаване на предпоставки за изграждане на творчески личности.

Като педагогически процес чрез използваните разнообразни педагогически ситуации, средства и методи тя е фактор за цялостното формиране на детската индивидуалност. Наложително е да се усъвършенства начинът на формиране на двигателните умения и навици на базата на развитие у децата на способност да самоуправляват своите действия и поведение. По този начин се осигуряват условия за изграждане на способности за тяхното самостоятелно творческо приложение.

Важно е да се спазва основният принцип за образователна работа – развиващият характер на обучението. Целта е да се реализират в единство дейностите игра, учение и труд. Така ще се постигне израстване на здраво, закалено, дееспособно поколение и ще се създадат възможности за проява на устойчиви интереси, положителни черти на характера и правилно отношение към физическите упражнения.

С Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование, обн. в ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г., в сила от 01.08.2016 г., издадена от министъра на образованието и науката, се осигурява *възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на децата до постъпването им в I клас*. В общите разпоредби – чл. 1., се определя *държавният образователен стандарт за предучилищното образование; организацията на дейностите; изискванията към прилагането на програмна система; механизмът за взаимодействие между участниците в процеса на предучилищното образование*.

Целевата ориентация на стандарта по образователно направление (ОН) „Физическа култура“ е съвкупност от *компетентности, дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група*. Те са систематизирани в образователни ядра и посочени в Приложение № 7 към чл. 28, ал. 2, т. 7 на Наредба № 5:

1. Естествено приложна двигателна дейност (ЕПДД – за формиране на двигателни умения и повишаване на физическата дееспособност)

- Строява се и се престроява в колона, редица, кръг и обратно със смяна на посоката и темпа. Придвижва се чрез маршируване и спазва точно устни указания;
- Придвижва се чрез ходене равновесно по тясна повърхност (пейка) с изпълнение на равновесни стоежи, обръщане, пресечни стъпки, отскок до полуклек;
- Изпълнява комбинации от различни видове бягане с други естествено приложни движения. Изпълнява насрещно бягане с разминаване в редици. Бяга за постижение;
- Изпълнява подскоци с един крак и с придвижване напред. Скача с въженце с придвижване напред, на дължина и на височина със засилване, в дълбочина (върху постелка) от височина 40 см;
- Хвърля малка гумена топка с една ръка отгоре в далечина, плътна топка (1 кг) с две ръце над глава, гумена топка с две ръце от гърди и отгоре в повдигната хоризонтална цел;
- Катери се с кръстосана координация по диагонал на гимнастическа стена (катерушка) и изпълнява вис – обръщане в тилен лег и повдигане на краката;
- Придвижва се чрез лазене от свита стояща опора странично и в кръг;
- Провира се чрез изтегляне от лег и тилен лег и други.

2. Спортноподготвителна двигателна дейност (СПДД – за овладяване на елементи от два или три спорта в зависимост от материалната база)

- Участва в игри и състезания с поставени задачи от спортове (лека атлетика, бягане, скачане и хвърляне, баскетбол, футбол или хандбал, тенис на корт, плуване), насочени към формиране на двигателен опит;
- Проявява стремеж към постижения и себедоказване, коопериране и взаимодействие в различни по вид игри;
- Посочва примери за вида спорт в зависимост от използвания уред (топка, ракета и други); от броя на играчите (отборни и индивидуални) и от условията, при които се провеждат (зимни, водни).

3. Физическа дееспособност (ФД – за развитие на двигателните качества и повишаване на равнището на физическата дееспособност)

- Използва естествено приложните движения за комплексно развиване на двигателните качества с при-

оритет развитието на бързина, сила и издръжливост;

- Изпълнява закалителни процедури;
- Изпълнява физически упражнения за развитие на двигателни качества.

4. Игрова двигателна дейност (ИДД – за усъвършенстване на естествено приложните движения, за развитие на двигателните качества и на уменията за изпълнение на елементи от спортните игри, за усвояване на социално-комуникативни умения; за коопериране, взаимодействие и работа в екип в различни подвижни игри, за развитие на игровата култура)

- Владее набор от подвижни игри: с организиращ характер, с общо въздействие и с насочено въздействие (за разгриване, дихателни, успокоителни); музикално-двигателни; спортноподготвителни и щафетни игри; игри за усъвършенстване техниката на естествените движения и за комплексно развитие на двигателните способности; народни подвижни игри и други;

- Инициира замисъл и сюжети на спортна тематика в игровата двигателна дейност, сравнява се и се самооценява в игрово-двигателен и поведенчески план;

- Познава и спазва духа на „честната игра“.

Продължителността на предучилищното образование за ОН „Физическа култура“ за четвърта възрастова група е една учебна година.

Форми на педагогическо взаимодействие

ОН „Физическа култура“ за четвърта група се организира в основни и в допълнителни форми. Провеждат се в съответствие с прилаганата в детската градина програмна система при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Тя осигурява постигането на посочените компетентности. Конкретното разпределение на педагогическите ситуации по ОН „Физическа култура“ се осъществява в месечно разпределение. Разработва се от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

При разработването му се спазват следните постановки:

- Изучаването на двигателния материал да се осъществява без прекъсване в рамките на определен брой педагогически ситуации. Те са условията, които предизвикват общуването в процеса на двигателната дейност, поведението, отношението, мотивите и дейността за цялостното развитие на детската личност;

- Съобразяване с възрастовите, морфологичните и психо-физическите особености на децата, с целите и задачите на педагогическите взаимодействия;

- Осъществяване на двигателно-сетивна координация и активност на детето в игрите, изкуствата, познанието;

- Вземане под внимание функционалните особености на детското заведение, детската група и наличната материална база;

- Отчитане на последователността при формиране на двигателния навик (етапите на обучение) и спецификата на образователното съдържание;

- Осигуряване на взаимна връзка между основната специфична форма за двигателна дейност – педагогическата ситуация, и допълнителните форми на физическа култура.

Предпоставките и изискванията за правилното разработване на месечното разпределение по ОН „Физическа култура“ са:

1. Точно определяне на обема на физическото натоварване в отделните педагогически ситуации съобразно морфо-функционалните и психологическите особености на децата.

2. Последователното двигателно обучение в предучилищния възрастов период трябва да доведе до осъзнаване и осмисляне на собствения двигателен опит. Известно е, че обогатяването му е продължителен процес. Ето защо при неговото реализиране трябва да се отчитат не само биологичните и физиологичните, но и психологичните, педагогическите и социалните предпоставки за развитието на моториката и физическата дееспособност на децата.

3. Пропорциите на детското тяло на 5 – 7-годишните са чувствително променени, що се касае до съотношението между дължината на долните крайници и тупа. Докато при възрастните индивиди то е 51:49, при децата на тази възраст е 49:55,5. Мускулатурата нараства и подобрява качествата си, но все още е недостатъчно развита, а дееспособността на отделните мускулни групи не е еднаква. С по-ниски функционални

показатели за този възрастов период са мускулите на коремната преса, гръбначният стълб, горните крайници. Процесите на вкостеняване са доста напреднали, но не са завършени. Ставните съчленения се отличават с добра еластичност.

4. За сърцето на децата е характерно, че регулиращата работа на нервно-рефлекторните му прибори не е достатъчна. Сърдечният ритъм все още е лабилен. При тях преобладава гръдно дишане, което е по-учестено от това при възрастните. Поради слабост на междуребрните мускули то е все още повърхностно. При неголямо физическо натоварване може да се достигне до неговото учестяване. От казаното дотук следва, че децата в предучилищна възраст не бива да изпълняват продължителна напрегната двигателна дейност.

5. Напреднала в развитието си е и централната нервна система. Сравнително добре са развити силата, подвижността и уравновесеността на основните нервни процеси. Те обаче са все още неустойчиви поради бързата ирадиация на възбудните процеси. Поради тази причина вниманието им е неустойчиво, с ниска концентрация. В този възрастов период активно съзрява двигателният анализатор. Като резултат от усъвършенстването на мозъчната кора движенията на децата се отличават със сравнително добра съгласуваност. Развиват се и другите анализатори. С бърз темп нарастват функционалните възможности най-вече на вестибуларния. На всеки възрастов период съответства дейност с водещо значение. На тази база може да се определи и психичното му развитие.

Постигането на очакваните резултати по физическа култура се реализира в минимум три педагогически ситуации седмично за всяка възрастова група. Минималният седмичен брой на педагогическите ситуации за постигане на компетентностите общо за образователните направления за четвърта възрастова група е 17. Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е от 20 до 30 минути. В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето.

Учителите в групата определят редуването на формите за педагогическо взаимодействие (основни и допълнителни) и организират деня на детето.

За реализиране целите на физическата култура и очакваните резултати са от значение потребностите на децата от успех и емоционалната им удовлетвореност от постиженията. Това налага:

- правилна организация на стимулираща образователна среда;
- изпълнение на двигателната дейност чрез подражание;
- прояви на внимание, подкрепа и сътрудничество;
- ориентация към резултата чрез игрова мотивация;
- ясно изразено и видимо одобрение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (1. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек); Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см); Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете. Да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кечче или дюшек. Присъствието на двама учители е желателно. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бя-

гане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентируйте върху правилното им изпълнение. Престройте децата в колона по един, разпределете ги по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добрите постижения ще бъдат наградени. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

5. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка (учителят води). Обогадете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „бягане“, „хвърляне“, „седеж“, „плътна топка 1 кг“ и други.

6. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на вторите три теста по установената батерия: Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.); Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м); Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см).

Интегративни връзки: с „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете. Трябва да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътна гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентируйте върху правилното им изпълнение. Престройте ги в колона по един и в движение ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добрите постижения ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогадете знанията им с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек) и български език – „плътна топка“, „хвърляне“, „скачане“ и други.

7. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Ходене с престорояване“

Ядро: естествено приложна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на естествено приложната двигателна дейност строеви упражнения: придвижване в строй и спазване на изискването за темп и разстояние; ходене в колона по един с престорояване по двама, като второто дете минава отляво на първото; ходене и бягане в разпръснат строй; игри;
- Формиране на позитивно отношение към общите двигателни действия.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица и поставете темата. Затвърдете знанията им за разпореждането за команда: „Наляво!“ („Надясно!“) и понятията „редица“, „колона“, „кръг“. Престройте ги от редица в колона по един с команда. Изпълнява се ходене и бягане с различен темп и с подходящ музикален съпровод (1 – 2 обиколки на салона).

2. Престройте децата от колона по един в редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с тояжка за загряване на мускулите на тялото от различни изходни положения (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за изпълнение на едно упражнение – 8 пъти или 4+4 за по-трудните). Тояжките се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Разредете децата така, че да не си пречат. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте и анализирайте последователно всяко упражнение, като застанете пред редиците на 2 – 3 м разстояние. Използвайте разпореждането „Готови, започни“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Играйте с децата в една посока само при нови упражнения или при такива, които ги затрудняват. Изисквайте едновременно изпълнение и спазване ритъма на мелодията. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поощрявайте ги с положителни преценки за изпълнението им.

4. Престройте децата от колона по един в колона по двама и обратно на място и в движение (ходене) с разпореждане „Деца, от една колона в две колони стройте се!“. Децата се преброяват на първи и втори. Всяко второ дете преминава вляво и напред, като застава до първото.

5. Организирайте ходене и бягане в разпръснат строй (2 обиколки). Изисквайте да се изпълняват в една посока. Акцентирайте върху правата координация на движенията на горните и долните крайници. Игри: „Намери си къщичка!“, „Търси водача си!“ (дозировка – 3 пъти за всяка игра).

Използвайте фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност.

6. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Затвърдете знанията им за понятията „редица“, „колона“. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Възстановете изходната пулсова честота с успокоителната игра „Следвай водача“. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: „Игри с ходене и бягане“

Ядро: игрова двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на двигателните умения в игрови ситуации: ходене и бягане в разпръснат строй, игри;
- Формиране на умение за ориентиране в пространството и реагиране точно на подадени команди за начало и край на движението.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. С разпореждане ги престройте от редица в две редици с преброяване на първи и втори, като всеки втори номер прави крачка назад с ляв крак и крачка с десен крак вдясно и застава зад първи номер. С команда „Надясно!“ („Наляво!“) ги престройте от две редици в колона по двама за изпълнение на ходене с различно положение на ръцете, на пръсти, на пети и

бягане с промяна на посоката по даден сигнал. Подберете подходящ музикален съпровод (1 – 2 обиколки на салона).

2. Поставете изисквания за: правилна стойка на тялото при ходене (изправен гръбначен стълб, отведени назад рамене, повдигната глава); права координация на движенията на горните и долните крайници; ходене в общ темп и ритъм. При бягането изисквайте: да внимават за подадения сигнал за промяна на посоката; трупът да е с лек наклон напред; ръцете да са съгнати в лакътните стави; главата да е повдигната; права координация на движенията на горните и долните крайници; високо повдигане на коленете и посрещане на земята с пръстите на краката; свободно движение на съгнатите ръце покрай тялото без напрежение.

3. Престройте децата от колона по двама в две редици с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на игри. Подредете ги по степен на интензивност (средна – с ходене в комбинация с бягане: „Светофари“; максимална – с бягане: „Гоненица“, „Всеки в своята къщичка“; слаба – с ходене: „Смени посоката“ (дозировка за всяка игра: 2 – 3 пъти).

4. Демонстрирайте и анализирайте начина за изпълнение на приложните упражнения. Изисквайте бягането да е в една посока. Фронтален метод за организация на двигателната дейност.

5. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качество на изпълнението на естествено приложните двигателни дейности. Поощрявайте доброто изпълнение и коригирайте навреме погрешното изпълнение.

6. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „команда“, „редица“, „колона“. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на горните крайници. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: „Лазене с провиране“

Ядро: естествено приложна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на приложните двигателни дейности: лазене с торбичка на гърба и провиране под въже на височина 0,5 м; ходене в колона по един с престрояване по двама и реагиране бързо и точно на подадени команди, игри;

- Формиране на стремеж към правилно изпълнение на двигателните действия.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица с разпореждане „Деца, в една редица стройте се!“). Поставете темата кратко. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона за изпълнение на ходене с ръце на рамене, горе, напред и встрани и бягане с високо повдигане на коленете, ситно бягане (1 – 2 обиколки на салона). Осигурете подходящ музикален съпровод.

2. Престройте децата от колона по един в колона по двама с разпореждане „Деца, в колона по двама стройте се!“). Децата се преброяват на първи и втори. Всеки втори номер прави крачка вляво с ляв крак и крачка с десен крак напред и застава вляво до номер първи. С команда „Наляво!“ („Надясно!“) ги престройте от колона по двама в две редици.

Разредете децата на две ръце разстояние за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг за загряване на мускулите на тялото от различни изходни положения (фронтален метод за организация). Топките се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Общият брой на упражненията е 7, дозировката за изпълнение на едно упражнение – 8 пъти, а за по-трудните – 4+4. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте и анализирайте последователността на изпълнение на упражненията, като застанете пред редицата на 2 – 3 м разстояние. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Играйте заедно с децата в една посока само при по-трудни за тях упражнения. Изисквайте правилно изпълнение и спазване ритъма на мелодията.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да са силни и здрави, е необходимо да се научат правилно да ги изпълняват. Поощрявайте с похвали изпълнението им. Поставете изисквания за едновременно изпълнение на упражненията в синхрон с музикалния съпровод.

5. Формирайте представа за ходене в колона по един с престрояване по двама и бързо и точно реагиране на подадени команди с разпореждане „Деца, от колона по един в колона по двама строй се!“). Децата се преброяват на първи и втори. Всеки втори номер прави крачка с ляв крак вляво, с десен крак – крачка

напред и се строява вляво до първи номер. С команда „Наляво!“ („Надясно!“) ги престройте в две редици. Демонстрирайте и анализирайте приложното двигателно действие лазене с торбичка на гърба и провиране под въже на височина 0,5 м. Използвайте станционен метод за организация на двигателната дейност, като освен лазене включете и подскоци с два крака и придвижване напред.

6. Престройте децата с команда от две редици в колона по двама, които тръгват от две различни станции, но в една посока, за да се разпределят равномерно в станционния кръг (дозировка: 6 – 7 минути). Правете частични преценки с участието на децата. Игра: „Строй се бързо“. Редувайте разпръснатото бягане със строяване в редица или в колона (дозировка – 3 пъти). Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

7. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „колона“, „редица“, „разпръснат строй“. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене с махови движения на горните крайници или с подходяща подвижна игра със слаба интензивност. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнението ѝ.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Бягане по двама“

Ядро: естествено приложна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на естествено приложните двигателни дейности бягане по двама и търкаляне на топка с диаметър 20 см с друго дете на разстояние 3 м едно от друго;
- Затвърдяване на ходене в колона по един с престрояване в колона по двама, игри;
- Формиране на емоционална удовлетвореност при правилното изпълнение на двигателната дейност и проява на самоконтрол.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Усъвършенствайте строевите упражнения: престрояване от редица в колона по един и обратно с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Изпълнява се ходене с различно положение на ръцете и бягане с промяна на посоката (2 обиколки на салона). Изисквайте правилно телодържане и спазване ритъма на музикалния съпровод.

2. Престройте децата в колона по двама и с команда – в две редици за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с гирички 0,5 кг за загряване на мускулите на тялото от различни изходни положения (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за изпълнение на едно упражнение – 8 пъти или 4+4 с пауза за отдих и указания за по-трудните). Топките се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Разрежете децата на две ръце разстояние. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте всяко упражнение, като застанете пред редиците на 2 – 3 м разстояние. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Анализирайте начина за изпълнение на движенията на горните, долните крайници и тялото. Поставете изисквания за качество на изпълнението (например: обтегнете ръцете; дълбок наклон напред; погледът следи движението и др.). Играйте заедно с децата само при по-трудни упражнения. Изисквайте спазване ритъма на мелодията.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия. Поощрявайте с похвали изпълнението им. Поставете изисквания за едновременно изпълнение в синхрон с музикалния съпровод. Демонстрирайте и анализирайте естествено приложните двигателни действия бягане по двама и търкаляне на топка с диаметър 20 см с друго дете на разстояние 3 м едно от друго. Използвайте посменен метод за организация.

5. Престройте децата от две редици в две колони с команда „Наляво!“ („Надясно!“) зад стартова линия за изпълнение на бягане по двама. Начертайте финална линия на 6 – 7 м разстояние. Изисквайте свободно движение на ръцете покрай тялото, дишането да не се задържа, права координация, дозировка: 6 – 7 минути.

Престройте децата от колона по двама в две редици с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Обърнете ги една срещу друга на разстояние 3 м за изпълнение на търкаляне на топка с диаметър 20 см. Поставете из-

исквания: търкалянето на топката да се изпълнява с наклон на трупа напред и надолу, с крака, леко сгънати в коленните стави, левият крак да е поставен напред при търкаляне с дясната ръка и обратно, десният – при търкаляне с лявата ръка, ръката да е зад топката, движението да е от раменната става напред към срещуположното дете. Вниманието да се насочи към спазване на правилната посока на търкаляне. Най-често допускани грешки са: топката се търкаля встрани, а не напред; недостатъчен мах на ръката с топката, която не достига до другото дете. Дозировка: 6 – 7 минути.

6. Игри: шафетна с подскоци с два крака с придвижване напред; „Внимавай в сигнала!“ (дозировка – по 3 пъти). Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качество на изпълнението. Поощрявайте доброто изпълнение. Затвърдете понятията: „редица“, „колона“ и други. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност.

7. Прилагайте индивидуален подход. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в колона с махови движения на горните крайници. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: „Игри с бягане и хвърляне на топка“

Ядро: игрова двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на естествено приложни дейности в подвижни игри за комплексно развитие на двигателните способности;

- Формиране на знания за значението на честната игра.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица с разпореждане „Деца, в една редица стройте се!“, поставете темата. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона по един за изпълнение на разновидности на ходене (с различно положение на ръцете, с високо повдигане на коленете и др.) и бягане с променливо темпо и подскоци с два крака с придвижване напред (2 обиколки на салона).

2. Осигурете подходящ музикален съпровод за ритмично изпълнение на естествено приложните движения ходене, подскачане и бягане. Подредете подвижните игри по степен на интензивност (средна – с хвърляне: „Кой хвърля по-далече?“; максимална – с подскачане, бягане: „Смени посоката!“, „Намери своята къща!“; слаба – с ходене: „Ходи под такта!“).

3. Престройте децата от колона по един в редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Демонстрирайте последователно движенията в игрите, като застанете пред тях, и анализирайте начина на изпълнението им. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ в съчетание с визуален сигнал (снемане на повдигнато флагче) за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (2 – 3 пъти). Изисквайте качество на изпълнението и честна игра.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия. Развивайте моториката и двигателните им способности в избраните игри, като използвате фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

5. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете знанията им за понятията „редица“ и „колона“. Възстановете изходната пулсова честота с ходене с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Тема: „Лазене с провиране“

Ядро: естествено приложна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на естествено приложните двигателни дейности: лазене от коленна опора в права посока с провиране чрез изтегляне под въже на височина 40 см; хвърляне на топка зад разчертана линия (разстояние 5 – 7 м), игра;

- Формиране на емоционална удовлетвореност от изпълнение на двигателната дейност и самоконтрол.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги от редица в колона по един с коман-

ви, започни!“ в съчетание с визуален сигнал (снемане на повдигнато флагче) за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (3 пъти).

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия. Изисквайте спазване правилата на игрите, поощрявайте спортменските прояви. Развивайте моториката и двигателните им способности. Стимулирайте стремежа им към победа, към коопериране и взаимодействие. Изисквайте качество и бързина на изпълнението и честна игра. Използвайте фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност.

5. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за спазване на правилата на игрите. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

6. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „бързина“, „колона“, „кръг“, „редица“, „честна игра“ и други.

7. Възстановете изходната пулсова честота с ходене и махови движения на ръцете – една обиколка на салона. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Тема: „Туризм“

Ядро: игрова двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на двигателните умения за ходене по равен терен – път, пътека, поляна, и ходене по разнообразен терен – изкачване и слизане по склонове с различен наклон;
- Изпълняване на игри за ориентиране в местността;
- Формиране на познания за здравето и закаляването на организма и осъзнаване важността на спорта и туризма за укрепването им.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Престройте децата на поляната в полукръг за изпълнение на няколко общоразвиващи упражнения без уред от изходно положение стоеж и разкрячен стоеж, които въздействат върху развитието на основни мускулни групи (фронтален метод за организация), с дозировка за едно упражнение – 8 пъти. Разрежете ги на две ръце разстояние. Акцентируйте върху дълбоко поемане на въздух и пълно издишване.

2. Демонстрирайте пред децата последователността на изпълнение на упражненията за: мускулите на ръцете и раменния пояс; страничните къси коремни мускули; коремната преса; гръбните мускули; мускулите на долните крайници и с общо въздействие. Играйте едновременно с децата само при нови упражнения и при тези, които ги затрудняват. Демонстрирайте и анализирайте приложените упражнения и поставете изисквания за правилното им изпълнение.

3. Мотивирайте децата за изпълнение на приложените дейности, като им кажете, че туризмът ще ги направи здрави и силни.

Изпълняват се разновидности на ходене (с различно положение на ръцете, с високо повдигане на коленете и др.) по път, пътека, поляна и бягане с промяна на посоката. Трябва да се вземат под внимание особеностите на местността за усъвършенстване на естествените приложни упражнения (ходене по разнообразен терен – изкачване и слизане по склонове с различен наклон). Дозировка: 15 – 20 минути.

4. Подредете подобрите подвижни игри за местността по степен на интензивност (средна – с хвърляне: „Улучи обръча“; максимална – с бягане: „Бягане около дървета“, „Смяна на дървета“, „Орел и квачка; слаба – с ходене: „Хвани тояжката“. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (2 – 3 пъти). Анализирайте начина на изпълнението им. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране. Изисквайте качество на изпълнение на двигателните задачи.

5. Развивайте двигателните способности в подобрите игри сред природата, като използвате фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

6. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Затвърдете понятията: „туризм“, „маршрут“, „ориентиране“, „терен“, „сезони“ и други. Прилагайте индивидуален и диференциран подход, проблемност в обучението. Възстановете изходната пулсова честота с ходене с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Тема: „Комплексно развиване на двигателни качества“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на естествено приложни движения за комплексно развиване на двигателни качества: бягане, редувано с ходене до 200 м (20 м бягане, 20 м ходене); изтегляне от лег и тилен лег по гимнастическа пейка; катерене по гимнастическа стена, игра;

- Формиране на стремеж към усъвършенстване на овладените умения.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги в колона по един с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на ходене и бягане с промяна на посоката, подскочно, странично (1 – 2 обиколки).

2. Престройте децата от колона по един в една редица с команда и от една редица – в три редици с разпореждане за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг от различни изходни положения, които въздействат върху развитието на основни мускулни групи (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за едно упражнение – 8 пъти, за по-трудните – 4+4). Разредете ги на две ръце разстояние. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте пред децата последователността на изпълнение на упражненията за: мускулите на ръцете и раменния пояс; страничните къси коремни мускули; коремната преса; гръбните мускули; мускулите на долните крайници и с общо въздействие. Играйте едновременно с децата само при нови упражнения и при тези, които ги затрудняват. Анализирайте начина на изпълнението им. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да са здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поставайте съответни изисквания за качество на изпълнението.

4. Демонстрирайте и анализирайте естествено приложните двигателни действия. Използвайте групов метод за организация на двигателната дейност. Разпределете децата в три групи. Първа група изпълнява бягане, редувано с ходене до 200 м (20 м бягане, 20 м ходене), втора група – изтегляне от лег и тилен лег по гимнастическа пейка, а трета група – катерене по гимнастическа стена, игра.

5. Изисквайте качество на изпълнението. Смяната на групите е с разпореждане с бягане по посока обратна на часовниковата стрелка (дозировка – 7 минути за всяка група). Отговорниците на групите правят частична преценка. Игра: „Гони топката“ (дозировка – 3 пъти).

6. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „сила“, „издръжливост“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с цялостен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Игрови умения“

Ядро: игрова двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на игрови умения;
- Спазване на правила и норми на поведение в игрова двигателна дейност;
- Договаряне при избор на игра, участие в отбор;
- Формиране на стремеж към коопериране и взаимодействие със съиграчи и към отборна победа.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица с разпореждане „Децата, в една редица стройте се!“ и поставете темата. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона по един за изпълнение на ходене с изправителни упражнения и бягане на зигзаг (1 – 2 обиколки на салона).

2. Осигурете подходящ музикален съпровод за ритмично изпълнение на естествено приложните движения ходене и бягане. Подредете подвижните игри по степен на интензивност (средна – с хвърляне: „Кой

отбор има повече точки“, „Хвани топката“; максимална – с бягане: „Настигни топката“, „Следвай топката“; слаба – с ходене: „Пренеси ринга“. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (3 пъти).

3. Престройте децата от колона по един в редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Демонстрирайте последователно движенията в игрите, като застанете пред тях, и анализирайте начина на изпълнението им. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да побеждават в игрите, е необходимо да са ловки и силни. Изисквайте качество на изпълнението и честна игра.

5. Развивайте съобразителността на децата и умението за спазване на правилата за честна игра в подбраните игри. Използвайте фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност.

6. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за спортменски прояви. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

7. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Затвърдете понятията: „колона“, „кръг“, „редица“ и други. Прилагайте индивидуален подход. Възстановете изходната пулсова честота с ходене с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с анализ на дисциплината и качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Тема: „Туризм, туристически маршрути“

Ядро: спортноподготвителна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на естествено приложни двигателни дейности и игри, обвързани с туризма: ходене по планински, равнинен и пресечен терен с различна повърхност; преодоляване на естествени препятствия, игри;

- Осъзнаване важноста на туризма и спорта за здравето и закаляването на организма.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Стройте децата на поляната в разпръснат строй и поставете темата. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат добри туристи, е необходимо да се научат правилно да ходят по планински и по неравен път, да прескачат пънчета, поточета, да изкачват стръмни пътеки.

2. Демонстрирайте и анализирайте разновидностите на ходене и прескачане. Загрейте ги с игра: „Смяна на дърветата“ (дозировка – 3 пъти). Организирайте ходене в колона по един за изпълнение на естествено приложните движения: ходене по равнинен и пресечен терен с различна повърхност; преодоляване на естествени препятствия чрез усвоени приложни движения (скачане, прескачане, провиране, равновесно ходене и др.); ходене по планинска стръмна пътека (дозировка: 15 – 20 минути). Игри на местността: „Пръв съм“, „Дяволче“, „Кой е по-силен“, „Верижна гоненица“, „Бягане около дървета“ (дозировка – 3 пъти за всяка игра).

3. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход.

6. Затвърдете знанията им за понятията: „туризм“, „жива и нежива природа“, „сезони“, „екология“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с ходене и махови движения на крайниците. Завършете ситуацията с кратък анализ на качеството на изпълнението ѝ.

Тема: „Двигателни качества“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на естествено приложни движения за комплексно развиване на двигателни качества: бягане през ниски препятствия и ходене по тясна повърхност на височина 40 см, игра;

- Формиране на стремеж към усъвършенстване на овладените умения.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги в колона по един с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на ходене с изправителни и дихателни упражнения и бягане с промяна на посоката, подскочно, странично (1 – 2 обиколки).

2. Престройте децата от колона по един в една редица с команда и от една редица – в две редици с разпореджидане за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг от различни изходни положения, които въздействат върху развитието на основни мускулни групи (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за едно упражнение – 8 пъти, за по-трудните – 4+4). Разредете ги на две ръце разстояние. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте пред децата последователността на изпълнение на упражненията за: мускулите на ръцете и раменния пояс; страничните кдси коремни мускули; коремната преса; гръбните мускули; мускулите на долните крайници и с общо въздействие. Играйте едновременно с децата само при нови упражнения и при тези, които ги затрудняват. Анализирайте начина на изпълнението им. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да са здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поставете съответни изисквания за качество на изпълнението.

4. Демонстрирайте и анализирайте естествено приложните двигателни действия. Използвайте групов метод за организация на двигателната дейност. Разпределете децата в две групи. Първа група изпълнява бягане през ниски препятствия, а втора група – ходене по тясна повърхност на височина 40 см, игра.

5. Изисквайте качество на изпълнението. Смяната на групите е с разпореджидане с бягане по посока обратна на часовниковата стрелка (дозировка – 7 минути за всяка група). Отговорниците на групите правят частична преценка. Игра: „Гони топката“ (дозировка – 3 пъти).

6. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „сила“, „издръжливост“, „бързина“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с цялостен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек); Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см); Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете – да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама (трима) учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете накратко темата. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентируйте върху правилното им изпълнение. Престройте децата в една колона и в движение, с изтегляне с водачи, ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добри постиженията ще бъдат наградени. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

5. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка (учителят води). Обогатете знанията на децата с понятията по: математика –

за мерните единици (см, м, сек), и български език – „бягане“, „хвърляне“, „седеж“, „плътна топка 1 кг“ и други.

6. Следете за качество на изпълнението. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (36. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на вторите три теста по установената батерия: Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.); Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м); Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см).

Интегративни връзки: с „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете – да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама (трима) учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентируйте върху правилното им изпълнение. Престройте ги в една колона и в движение, с изтегляне с водачи, ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добри постижения ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогадете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „плътна топка“, „хвърляне“, „скачане“ и други.

7. Следете за качество на изпълнението. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Игри и методически указания за провеждане на спортноподготвителна двигателна дейност

Разностранните задачи на съвременната образователна система и в частност на общественото предучилищното възпитание налагат нов подход при осъществяването им. Акцентът се поставя върху разкриването на резерви за повишаване на физическата дееспособност и работоспособността на децата от детските заведения, за повишаване на здравната и социалната ефективност на педагогическите ситуации по образователно направление „Физическа култура“. Освен това се приема, че предучилищната възраст е подходяща за обучение по редица спортове – като баскетбол, волейбол, футбол, хандбал, бадминтон и други.

Като метод и средство спортноподготвителната двигателна дейност осигурява възможност за комплексно развитие на децата, създава обективни условия за въздействие върху физическото, двигателното и психическото им развитие и способства за организиране и регулиране на взаимоотношенията в процеса на двигателната дейност. Характерните ѝ особености са свързани с: широко приложение на естествено приложните

упражнения; колективни действия; относителна свобода; мотивиране на действията; голяма емоционалност; непрекъснато променяща се обстановка; съревнователен елемент; неизвестност на резултата; възможност за комплексен подход и многостранно проявление на детската личност.

Голямото функционално въздействие на спортноподготвителната двигателна дейност изисква при провеждането ѝ да се спазват основни изисквания, които се отнасят до: правилния подбор на спортноподготвителните игри; организирането им; методическия ход на провеждането им; ръководенето им и други.

В тази връзка е важно е да се обърне особено внимание на следните проблеми:

1. Реконструкция и модернизация на материалната база – ремонтиране и изграждане на открити спортни площадки, очертаване на спортни игрища, преустройство на интериора на физкультурните салони, закупуване на уреди и съоръжения и др.;

2. Квалификация на учителските кадри – провеждане на методически сбирки и обсъждане на проблеми за състоянието и възможностите за повишаването на физическата дееспособност на децата, участие в организирани семинари, практикуми, квалификационни степени и др.;

3. Издигане ролята и равнището на медицинското обслужване на децата;

4. Ежегодно провеждане на есенно и пролетно тестване с цел установяване равнището на физическата дееспособност на децата – проблем особено актуален през последните години, тъй като редица изследвания доказват несъответствието между акселерацията във физическото им развитие и основните двигателни качества.

Спортноподготвителните игри съдействат за: обогатяване на двигателната култура с нови двигателни умения и навици; повишаване на интереса към спортните игри и подпомагане формирането на познавателни способности (оперативно мислене, памет, двигателни представи и др.); разширяване на понятийния апарат с наименования от двигателната дейност, специфични за различните видове спорт, спортен инвентар и други. При изпълнението им се вземат под внимание признаците: възраст на децата за начално обучение според вида спорт; материална база на детското заведение; условия за работа според местонахождението за практикуването на сезонните спортове (плуване, ски, кънки и др.); педагогически кадри. За децата от трета и четвърта подготвителна група подходящи за изучаване са модифицирани за детската възраст спортове като: баскетбол, волейбол, хандбал, бадминтон (федербал), колоездене, скейтборд, ролери, тенис на маса, плуване, ски и други.

При подбора и планирането на съдържанието им се изхожда от принципните положения: достъпност за съответната възраст; системност в провеждането; последователност в овладяването на двигателното съдържание; комплексно-интегрален подход в обучението; разностранност във въздействието; индивидуализация и диференциация в обучението; научност при планирането на съдържанието им. Изпълнението им се организира най-често с груповия метод.

А. Детски волейбол

Децата на 5 – 7 години изучават азбуката на играта волейбол с лека плажна топка. Изпълняват се упражнения по двойки, в кръг, над въже и други. За успешното овладяване на основните технически похвати има значение заемането на правилен волейболен стоеж, навременното отиграване на топката, бързината на реакцията, придвижването в игрището и други.

1. Игра без топка

Видовете волейболни стоежи – висок, среден и нисък, се изпълняват в зависимост от подадената топка. Най-подходящ е средният волейболен стоеж. За да реагират навреме на подадената топка, децата се приучват да бъдат в готовност за отиграване на топката. Придвижването се изпълнява с обикновени крачки напред, назад, вляво, вдясно, с леко сгънати крака. Трупът е приведен напред, ръцете са сгънати в лакътните стави и са повдигнати над челото.

2. Игра с топка

Подготвителните упражнения за обучение в обикновено подаване с две ръце отгоре са: имитационни упражнения без топка; самостоятелно подхвърляне на плажна топка към стена с две ръце и ловене; подаване по двойки; щафетни игри. Щафетните игри са: подаване в колонен строй; насрещно подаване в колонен строй; подаване към стена; подаване над мрежа.

3. Примерни спортноподготвителни игри

Това са игрите „Направи фигура“, „Огледало“, „Студено и топло“, „Вятър и листа“, „Зайци и вълци“, „Три подавания – точка“, „Гореща топка“, „Хвърли топката над въжето“, „Раз, два, три – бягай“, „Топка във въздуха“ и други.

- Следене движението на топката, а не на играча;
- Определяне момента за атакуване и в зависимост от създадената ситуация – изпълнение на отнемането;

- В единоборство с противника да се използва игра с тяло съобразно правилата на играта.

Спортноподготвителните упражнения за овладяване на правилно отнемане на топката са упражнения по двойки, тройки и четворки.

По своя характер подаванията могат да бъдат най-различни: средни и дълги (в зависимост от разстоянието); ниски, средно високи и високи (в зависимост от летежа); постъпателни и въртеливи (според характера на летежа).

Разположението на съигращите и противника определя начина на подаване на топката – с вътрешен, с прав или друг вид удар. При подаване на топката трябва да се спазват следните методически изисквания:

- Да се използва най-удачният удар по топката в конкретна ситуация;
- Да се отчитат възможностите на партньора, който получава топката;
- Топката да се подаде удобно на съигращ, който се намира в най-изгодна позиция.

Спортноподготвителни упражнения за овладяване на подаване на топката са упражнения по двойки, упражнения по тройки и други.

Освен за подаване ударът се използва и за стрелба във вратата. Успешният удар завършва цяла поредица на технически похвати, които имат крайна цел отбелязване на гол. Ударът се нанася с удобния за ситуацията крак бързо, изненадващо за противника. При удара (стрелбата) трябва да се спазват следните методически изисквания: точност; удобна позиция за стрелба; правилно преценяване на разстоянието и ъгъла, от който може да се стреля.

Спортноподготвителни упражнения за овладяване на удари (стрелба) във вратата са удари към стена с вътрешен удар; удари във вратата след водене на топката между три стойки; упражнение по двойки в движение със стрелба във вратата; упражнение по двойки с удар във вратата след преодоляване на партньор.

3. Спортноподготвителни игри за играта „Детски футбол“

Това са игрите „Бързо седни“, „Смяна на местата“, „Щафета със скачане и бягане“, „Гоненка с топка“, „Пази своята зона“, „Точна стрелба“, „Кръгова щафета“, „Най-бързата верига“ и други.

„Бързо седни“

Децата, седнали на пейки, са разделени на две групи. При сигнал стават от пейките и започват да лазят от коленна опора (свита – стояща опора). При сигнал „Бързо седни!“ децата от всяка група се стремят бързо да седнат на своите пейки. Отчита се коя група по-бързо е седнала.

„Гоненка с топка“

Децата водят топката из цялата площадка. След сигнал учителят казва едно име на дете, което оставя топката и започва да гони останалите. Децата могат да се спасяват, като седнат на топката. Развиват се технически умения с топка и бързина на реакцията.

„Точна стрелба“

В средата на игрището се очертава кръгове с диаметър 5 м. Разпръснато в тях се поставят червени флагчета. В играта участват няколко двойки деца. Партньорите от всяка двойка застават един срещу друг. Придвижват се с бавно ходене покрай кръга и си подават топката така, че да не съборят флагчетата. Победител е двойката, която е съборила по-малко флагчета. След 1 – 2 минути учителят сменя посоката. Топката трябва да се движи по земята, да се подава точно и удобно на партньора с вътрешен удар.

„Най-бързата верига“

Децата се строяват в две колони, като първата застава на средната линия в едната половина на игрището, а втората – в другата половина. Колоните са обърнати към съответната врата. На 3 м пред всяка врата е поставена стойка с флагче. Децата са разделени на разстояние 2 м едно от друго с топка пред краката. При сигнал всички деца (едно зад друго) водят топките към флагчето, заобикалят го и отново с водене се връщат към изходните места. Победител е колоната, която е изпълнила упражнението без изпреварване на отпред стоящите деца, с плътно водене на топката и заобикаляне на флагчето, без да я изпускат. Топката се води близо до ходилото и се докосва на всяка крачка с горно-външната част на ходилото.

4. Правила на футболната игра в предучилищна възраст

Основна задача на обучението в детската градина за децата на 5 – 7 години е да формира в тях любов към играта, коректно поведение, уважение към противника и спазване на правилата. Използва се волейболна топка или футболна топка с размер №3. Отборът се състои от 5 – 6 играчи и един вратар. Времетраенето

на играта е две полувремена по 10 минути. Съдия е учителят, който следи всички действия в играта. Неговите решения не се оспорват. Играта започва след сигнал от центъра на полето. Топката се подава напред. Топката е в игра, докато е в очертаванията на игрището и учителят не е прекъснал играта за нарушение на правилата. Топката е извън игра, когато има нарушение на правилата и играта е спряна със сигнал. Когато топката е излязла извън очертаванията на страничната линия, се отсъжда странично хвърляне (тъч), което се изпълнява с две ръце над глава от мястото на излизане на топката. Когато топката излезе от страни на вратата извън очертаванията на игрището, се изпълнява аут или корнер в зависимост от това кой състезател е изкарал топката. За непозволена игра и некоректно поведение с пряк свободен, двоен или наказателен удар се наказва играч, който спъне, удари, задържи противника, докосне топката с ръце (само вратарят има право да играе с ръце). Прекият удар се изпълняват от мястото на нарушението. При двойния удар минимум двама състезатели трябва да докоснат топката, преди да се вкара гол. Наказателен удар (дузпа) се отсъжда за нарушение в собственото наказателно поле. Изпълнява се от 5 м от неподвижна топка.

Голът е целта на играта. Зачита се, когато топката премине с целия си обем по въздух или земя линията на вратата между двете странични греди и напречната греда. Отборът, който вкара повече голове в един мач, е победител. Ако не си отбележат голове или головете са равен брой, се отчита равен резултат.

Всички спортноподготвителни игри, включително тези по плуване и тенис на маса, са описани подробно в книгата „Спортноподготвителна двигателна дейност за трета и четвърта подготвителна група в детската градина“, 2018 г. – Издателство „Бит и техника“, гр. Варна.

Контрол и оценка на резултатите

Констатирането на промените във физическото развитие, на физическите качества и дееспособността на децата в детската градина означава системна проверка и достоверна информация за тяхното състояние. Учителите запознават родителите с резултатите от диагностичните процедури. На информационно табло се отразяват вербалните оценки за състоянието на физическата дееспособност (отлична, добра, задоволителна, слаба) и постиженията за всеки показател. Прави се сравнение на резултатите с тези от таблицата за лонгитудиналното научно изследване на физическото развитие и дееспособност на населението в България.

Методиката за оценяване и контрол на резултатите, която се прилага в началото и края на учебната година, е следната:

Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек). Информира за физическото качество бързина. Измерването се извършва на равна пътека дълга около 50 м, на която се очертават стартова и финална линия. Бягането е от прав старт, започва при сигнал от учителя. Стартовата линия не се престъпва. Времето се отчита с хронометър едновременно на две деца, които бягат в два коридора, с точност 0.1 сек. Изпълнява се еднократно.

Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см). Информира за взривната сила на ръцете, раменния пояс и гърба. Детето е в разкрячен стоеж на стартова линия с ръце горе. Топката е хваната с разтворени пръсти. Ръцете, леко сгънати, отвеждат топката назад зад главата. Газът е изнесен напред, коленете са сгънати. Следва мощно изхвърляне на топката по посока напред – нагоре и по възможност – по-далече. Краката не се местят. Дължината се отчита визуално по предварително маркирана линия с точност 1 см. От три опита се записва най-доброто постижение.

Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.). Информира за силовите качества на коремната мускулатура. Изходното положение е тилен лег със сгънати и леко разтворени крака, ръцете са зад тила. Глезенните стави се придържат от дете или от учителя. От това изходно положение детето трябва да се изправи до седеж, да опре с лакти коленете си и да се върне в изходно положение. Изпълнението започва след сигнал „Започни!“, а спирането е след сигнал „Достатъчно!“. С оптимално бързо темпо детето се изправя и ляга. Едно изправяне и лягане се отчита за една бройка. Изпълнява се еднократно.

Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.). Информира за силата на мускулатурата на долните крайници и за скоростно-силовата им издръжливост. Детето е в изходно положение стоеж с ръце покрай тялото. При сигнал „Започни!“ се пуска хронометърът. Клякането се изпълнява с оптимална бързина, дълбоко. За една бройка се отчита един цикъл – клякане и ставане. След 20 сек се подава сигнал „Достатъчно!“. Изпълнява се еднократно.

Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м). Информира за силата на мускулатурата на горните крайници и раменния пояс. Изпълнява се от изходното положение напречно разкрячен стоеж с изнесен напред крак, противоположен на хвърлящата ръка. Тежестта на тялото е върху задния крак, съответната ръка с топката е изнесена горе. Тялото е леко извито към задния крак, а свободната ръка е по посока

на хвърлянето. Хвърлящата ръка изпълнява силен мах назад, изхвърлянето на уреда е с енергично движение напред и нагоре, като тежестта се пренася върху предния крак, а трупът се обръща напред и леко се наклонява. Дължината се отчита визуално по предварително маркирана линия с точност 1 см. От три опита се записва най-доброто постижение.

Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см). Информира за взривната сила на долните крайници. Провежда се на равна площ. Пътеката се маркира предварително през един сантиметър. Детето застава в стоеж с ръце горе пред стартова линия. Изпълнява мах с ръцете през напред до долу – назад и леко пружинира. Следва енергично замахване на ръцете до горе и мощен отскок напред – нагоре. Приземяването е в полуклек с ръце напред. Измерва се визуално разстоянието до най-близкия до стартовата линия белег с точност до 1 см. Изпълняват се три опита и се записва най-доброто постижение.

Постиженията по отделните тестове за всяко дете се трансформират в брой точки – от 1 до 50, с помощта на възрастово-полови оценителни таблици (приложение 1). Получените количествени резултати (брой точки) отразяват състоянието на отделните двигателни качества на детето. За да се получи качествена оценка на физическата дееспособност, се сумират точките, съответстващи на резултатите от отделните тестове, и от полученото число се съди в какви граници тя попада. На тази база могат да се диференцират три нива на развитие на физическата дееспособност: високо, средно и ниско (приложение 2).

Приложение 1. Система за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца
 Таблица 1. Момчета

Точки	Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	Силова издръжливост на трупа (тест „Макс. брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой
50	7,70	-	-	-	-	-
49	7,80	110	12,00	315	28	24
48	7,90	-	-	-	-	-
47	8,00	109	11,90	310	-	-
46	8,10	-	-	-	27	-
45	8,20	108	11,80	305	-	23
44	8,30	-	-	-	-	-
43	8,40	107	11,70	300	26	-
42	8,50	-	-	-	-	-
41	8,60	106	11,60	295	-	22
40	8,70	-	-	-	25	-
39	8,80	105	11,50	290	-	-
38	8,90	-	-	-	-	-
37	9,00	104	11,40	285	24	21
36	9,10	-	-	-	-	-
35	9,20	103	11,30	280	-	-
34	9,30	-	-	-	23	-
33	9,40	102	11,20	275	-	20
32	9,50	-	-	-	-	-
31	9,60	101	11,10	270	22	-
30	9,70	-	-	-	-	-
29	9,80	100	11,00	265	-	19
28	9,90	-	-	-	21	-
27	10,00	99	10,90	260	-	-
26	10,10	-	-	-	-	-
25	10,20	98	10,80	255	20	18
24	10,30	-	-	-	-	-
23	10,40	97	10,70	250	-	-
22	10,50	-	-	-	19	-
21	10,60	96	10,60	245	-	17
20	10,70	-	-	-	-	-
19	10,80	95	10,50	240	18	-
18	10,90	-	-	-	-	-
17	11,00	94	10,40	235	-	16
16	11,10	-	-	-	17	-
15	11,20	93	10,30	230	-	-
14	11,30	-	-	-	-	-
13	11,40	92	10,20	225	16	15
12	11,50	-	-	-	-	-
11	11,60	91	10,10	220	-	-
10	11,70	-	-	-	15	-
9	11,80	90	10,00	215	-	14
8	11,90	-	-	-	-	-
7	12,00	89	9,90	210	14	-
6	12,10	-	-	-	-	-
5	12,20	88	9,80	205	-	13
4	12,30	-	-	-	13	-
3	12,40	87	9,70	200	-	-
2	12,50	-	-	-	-	-
1	12,60	86	9,60	195	12	12

Таблица 2. Момичета

Точки	Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	Силова издръжливост на трупa (тест „Макс. брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой
50	8,30	-	-	-	-	-
49	8,40	108	9,30	290	28	24
48	8,50	-	-	-	-	-
47	8,60	107	9,20	285	-	-
46	8,70	-	-	-	27	-
45	8,80	106	9,10	280	-	23
44	8,90	-	-	-	-	-
43	9,00	105	9,00	275	26	-
42	9,10	-	-	-	-	-
41	9,20	104	8,90	270	-	22
40	9,30	-	-	-	25	-
39	9,40	103	8,80	265	-	-
38	9,50	-	-	-	-	-
37	9,60	102	8,70	260	24	21
36	9,70	-	-	-	-	-
35	9,80	101	8,60	255	-	-
34	9,90	-	-	-	23	-
33	10,00	100	8,50	250	-	20
32	10,10	-	-	-	-	-
31	10,20	99	8,40	245	22	-
30	10,30	-	-	-	-	-
29	10,40	98	8,30	240	-	19
28	10,50	-	-	-	21	-
27	10,60	97	8,20	235	-	-
26	10,70	-	-	-	-	-
25	10,80	96	8,10	230	20	18
24	10,90	-	-	-	-	-
23	11,00	95	8,00	225	-	-
22	11,10	-	-	-	19	-
21	11,20	94	7,90	220	-	17
20	11,30	-	-	-	-	-
19	11,40	93	7,80	215	18	-
18	11,50	-	-	-	-	-
17	11,60	92	7,70	210	-	16
16	11,70	-	-	-	17	-
15	11,80	91	7,60	205	-	-
14	11,90	-	-	-	-	-
13	12,00	90	7,50	200	16	15
12	12,10	-	-	-	-	-
11	12,20	89	7,40	195	-	-
10	12,30	-	-	-	15	-
9	12,40	88	7,30	190	-	14
8	12,50	-	-	-	-	-
7	12,60	87	7,20	185	14	-
6	12,70	-	-	-	-	-
5	12,80	86	7,10	180	-	13
4	12,90	-	-	-	13	-
3	13,00	85	7,00	175	-	-
2	13,10	-	-	-	-	-
1	13,20	84	6,90	170	12	12

Приложение 2. Нормативи за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца

Двигателни способности	Момчета			Момичета		
	Степен на развитие			Степен на развитие		
	Висока 37 – 50 т.	Средна 15 – 36 т.	Ниска 1 – 14 т.	Висока 37 – 50 т.	Средна 15 – 36 т.	Ниска 1 – 14 т.
Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	7,4 – 8,9	9,0 – 11,1	11,2 – 12,5	8,0 – 9,3	9,4 – 11,5	11,6 – 12,9
Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	130 – 136	119 – 129	112 – 118	122 – 128	111 – 121	104 – 110
Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	13,60 – 14,20	12,50 – 13,50	11,80 – 12,40	11,50 – 12,10	10,40 – 11,40	9,70 – 10,50
Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	320 – 350	260 – 315	195 – 225	290 – 320	235 – 285	200 – 230
Силова издръжливост на трупа (тест „Максимален брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	30 – 34	23 – 29	18 – 22	28 – 32	20 – 27	16 – 19
Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой	22 – 25	17 – 21	12 – 16	21 – 24	16 – 20	12 – 15

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

„ЗЛАТНОТО КЛЮЧЕ“ 3

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“ 6

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА 6

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 7

Месец: октомври (3. седмица) 7

Месец: октомври (4. седмица) 9

Месец: октомври (5. седмица) 10

Месец: октомври (6. седмица) 12

Месец: октомври (7. седмица) 14

Месец: ноември (8. седмица) 15

Месец: ноември (9. седмица) 17

Месец: ноември (10. седмица) 18

Месец: ноември (11. седмица) 20

Месец: декември (12. седмица) 21

Месец: декември (13. седмица) 23

Месец: декември (14. седмица) 24

Месец: декември (15. седмица) 27

Месец: януари (16. седмица) 28

Месец: януари (17. седмица) 30

Месец: януари (18. седмица) 32

Месец: януари (19. седмица) 34

Месец: февруари (20. седмица) 37

Месец: февруари (21. седмица) 38

Месец: февруари (22. седмица) 41

Месец: февруари (23. седмица) 42

Месец: март (24. седмица) 44

Месец: март (25. седмица) 46

Месец: март (26. седмица) 48

Месец: март (27. седмица) 49

Месец: март (28. седмица) 52

Месец: април (29. седмица) 54

Месец: април (30. седмица) 56

Месец: април (31. седмица) 57

Месец: април (32. седмица) 60

Месец: май (33. седмица) 61

Месец: май (34. седмица) 64

Художествени текстове за работа по темите 65

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„МАТЕМАТИКА“ 90

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

МАТЕМАТИКА 90

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 91

Месец: октомври (3. седмица) 91

Месец: октомври (4. седмица) 93

Месец: октомври (5. седмица) 95

Месец: октомври (6. седмица) 96

Месец: октомври (7. седмица) 97

Месец: ноември (8. седмица) 99

Месец: ноември (9. седмица) 101

Месец: ноември (10. седмица) 102

Месец: ноември (11. седмица) 104

Месец: ноември (12. седмица) 105

Месец: декември (13. седмица) 107

Месец: декември (14. седмица) 109

Месец: декември (15. седмица) 110

Месец: януари (16. седмица) 112

Месец: януари (17. седмица) 113

Месец: януари (18. седмица) 115

Месец: януари (19. седмица) 116

Месец: февруари (20. седмица) 118

Месец: февруари (21. седмица) 120

Месец: февруари (22. седмица) 121

Месец: февруари (23. седмица) 123

Месец: март (24. седмица) 124

Месец: март (25. седмица) 126

Месец: март (26. седмица) 127

Месец: март (27. седмица) 129

Месец: март (28. седмица) 130

Месец: април (29. седмица) 132

Месец: април (30. седмица) 133

Месец: април (31. седмица) 135

Месец: април (32. седмица) 136

Месец: май (33. седмица) 138

Месец: май (34. седмица) 140

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„ОКОЛЕН СВЯТ“ 142

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

ОКОЛЕН СВЯТ 142

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 150

Месец: септември (2. седмица) 150

Месец: октомври (3. седмица) 150

Месец: октомври (4. седмица) 151

Месец: октомври (5. седмица) 152

Месец: октомври (6. седмица) 152

Месец: октомври (7. седмица) 153

Месец: ноември (8. седмица) 154

Месец: ноември (9. седмица) 155

Месец: ноември (10. седмица) 155

Месец: ноември (11. седмица) 156

Месец: декември (12. седмица) 157

Месец: декември (13. седмица) 157

Месец: декември (14. седмица) 158

Месец: декември (15. седмица) 159

Месец: януари (16. седмица) 159

Месец: януари (17. седмица) 160

Месец: януари (18. седмица) 161

Месец: януари (19. седмица) 162

Месец: февруари (20. седмица) 162

Месец: февруари (21. седмица) 163

Месец: февруари (22. седмица) 164

Месец: февруари (23. седмица)	164	Месец: май (35. седмица)	216
Месец: март (24. седмица)	165	ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „КОН-	
Месец: март (25. седмица)	166	СТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“	218
Месец: март (26. седмица)	167	ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО КОНСТРУИРАНЕ И	
Месец: март (27. седмица)	168	ТЕХНОЛОГИИ	218
Месец: март (28. седмица)	168	МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ	218
Месец: април (29. седмица)	169	Месец: септември (1. седмица)	218
Месец: април (30. седмица)	170	Месец: септември (2. седмица)	219
Месец: април (31. седмица)	171	Месец: октомври (3. седмица)	220
Месец: април (32. седмица)	171	Месец: октомври (4. седмица)	221
Месец: май (33. седмица)	172	Месец: октомври (5. седмица)	222
Месец: май (34. седмица)	173	Месец: октомври (6. седмица)	223
Месец: май (35. седмица)	173	Месец: октомври (7. седмица)	224
СОЦИОМЕТРИЯ – МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ		Месец: ноември (8. седмица)	225
НА СОЦИАЛНИЯ СТАТУС НА ДЕЦАТА	174	Месец: ноември (9. седмица)	226
ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ		Месец: ноември (10. седмица)	227
„ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“	175	Месец: ноември (11. седмица)	228
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО		Месец: декември (12. седмица)	228
ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО	175	Месец: декември (13. седмица)	229
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ	176	Месец: декември (14. седмица)	230
Месец: септември (2. седмица)	176	Месец: декември (15. седмица)	230
Месец: октомври (3. седмица)	177	Месец: януари (16. седмица)	231
Месец: октомври (4. седмица)	178	Месец: януари (17. седмица)	232
Месец: октомври (5. седмица)	180	Месец: януари (18. седмица)	232
Месец: октомври (6. седмица)	181	Месец: януари (19. седмица)	233
Месец: октомври (7. седмица)	182	Месец: февруари (20. седмица)	233
Месец: ноември (8. седмица)	184	Месец: февруари (21. седмица)	234
Месец: ноември (9. седмица)	185	Месец: февруари (22. седмица)	234
Месец: ноември (10. седмица)	186	Месец: февруари (23. седмица)	235
Месец: ноември (11. седмица)	187	Месец: март (24. седмица)	235
Месец: декември (12. седмица)	188	Месец: март (25. седмица)	236
Месец: декември (13. седмица)	190	Месец: март (26. седмица)	236
Месец: декември (14. седмица)	191	Месец: март (27. седмица)	237
Месец: декември (15. седмица)	192	Месец: март (28. седмица)	237
Месец: януари (16. седмица)	193	Месец: април (29. седмица)	238
Месец: януари (17. седмица)	194	Месец: април (30. седмица)	239
Месец: януари (18. седмица)	195	Месец: април (31. седмица)	240
Месец: януари (19. седмица)	197	Месец: април (32. седмица)	241
Месец: февруари (20. седмица)	198	Месец: май (33. седмица)	242
Месец: февруари (21. седмица)	199	Месец: май (34. седмица)	243
Месец: февруари (22. седмица)	200	Месец: май (35. седмица)	244
Месец: февруари (23. седмица)	201	Месец: май (36. седмица)	244
Месец: март (24. седмица)	202	ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ФИЗИЧЕ-	
Месец: март (25. седмица)	204	СКА КУЛТУРА“	246
Месец: март (26. седмица)	205	ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКА КУЛ-	
Месец: март (27. седмица)	206	ТУРА	246
Месец: март (28. седмица)	207	Форми на педагогическо взаимодействие	247
Месец: април (29. седмица)	209	МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ	248
Месец: април (30. седмица)	210	Месец: септември (1. седмица)	248
Месец: април (31. седмица)	211	Месец: септември (2. седмица)	249
Месец: април (32. седмица)	212	Месец: октомври (3. седмица)	250
Месец: май (33. седмица)	213	Месец: октомври (4. седмица)	252
Месец: май (34. седмица)	214		

Месец: октомври (5. седмица)	254
Месец: октомври (6. седмица)	257
Месец: октомври (7. седмица)	259
Месец: ноември (8. седмица)	262
Месец: ноември (9. седмица)	264
Месец: ноември (10. седмица)	266
Месец: ноември (11. седмица)	268
Месец: декември (12. седмица)	270
Месец: декември (13. седмица)	273
Месец: декември (14. седмица)	275
Месец: декември (15. седмица)	278
Месец: януари (16. седмица)	281
Месец: януари (17. седмица)	283
Месец: януари (18. седмица)	285
Месец: януари (19. седмица)	287
Месец: февруари (20. седмица)	289
Месец: февруари (21. седмица)	291
Месец: февруари (22. седмица)	293
Месец: февруари (23. седмица)	296
Месец: март (24. седмица)	297
Месец: март (25. седмица)	300
Месец: март (26. седмица)	302
Месец: март (27. седмица)	304
Месец: март (28. седмица)	306
Месец: април (29. седмица)	308
Месец: април (30. седмица)	310
Месец: април (31. седмица)	313
Месец: април (32. седмица)	315
Месец: май (33. седмица)	317
Месец: май (34. седмица)	319
Месец: май (35. седмица)	321
Месец: май (36. седмица)	322
Игри и методически указания за провеждане на спортноподготвителна двигателна дейност	322
Контрол и оценка на резултатите	332
Приложение 1. Система за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца	334
Таблица 1. Момчета	334
Таблица 2. Момичета	335
Приложение 2. Нормативи за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца	336

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ
ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
за четвърта подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Електронен вариант
на книжката на адрес
www.e-uchebnici.com

Цена 20.00 лв.

БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com